

Brüssel, 4.3.2026
COM(2026) 100 final

2026/0068 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega kehtestatakse meetmete raamistik tööstussuutlikkuse ja
süsinikuheite vähendamise kiirendamiseks strateegilistes sektorites ning muudetakse
määrusi (EL) 2018/1724,
(EL) 2024/1735 ja (EL) 2024/3110**

{SEC(2026) 70 final} - {SWD(2026) 70 final} - {SWD(2026) 71 final} -
{SWD(2026) 72 final}

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käesolev seletuskiri on lisatud ettepanekule võtta vastu määrus, millega kehtestatakse meetmete raamistik tööstussuutlikkuse ja süsinikuheite vähendamise kiirendamiseks strateegilistes sektorites (edaspidi „tööstuse kiirendamise õigusakt“).

Praegusel geopoliitilisel maastikul kujutab majanduslike vahendite sage ja sihipärane kasutamine strateegiliste eesmärkide edendamiseks endast suurt ohtu liidu vastupanuvõimele, konkurentsivõimele, majandusjulgeolekule ja strateegilisele autonoomiale. Nagu on rõhutatud Draghi aruandes Euroopa konkurentsivõime kohta, seab ELi kaubanduspartnerite sõltuvuse relvana kasutamine strateegilistes sektorites ohtu ELi julgeoleku, konkurentsivõime ja majanduse¹. Liidu suutlikkus reageerida ja vähendada sõltuvust kolmandatest riikidest seisneb tema tööstusbaasi tugevuses, innovatsioonivõimekuses ja ühtse turu terviklikkuses.

Üleminek puhtale ja digitaalsele majandusele annab suure võimaluse tugevdada ELi tööstusbaasi, nagu on muu hulgas kirjeldatud komisjoni teatises puhta tööstuse kokkuleppe kohta². Üleilmne konkurents, kiired tehnoloogilised muutused, struktuursed kuluhalvemused, ebaõiglased üleilmsed turumoonutused, nagu välisriigi subsidiumide üha suurem kasutamine konkurentsieelise loomiseks, ja majandusliku sõltuvuse kasutamine relvana kujundavad ümber ülemaailmseid väärtusahelaid. Samal ajal suurendavad süvenevad geopoliitilised pinged olemasolevaid nõrkusi ja loovad uusi. Seda arvesse võttes peab EL tegutsema strateegiliselt, et kindlustada ja veelgi tugevdada oma vastupanuvõimet ja tööstusbaasi, pikaajalist konkurentsivõimet ning tagada, et kliimapöördest saab tööstuse kasvu mootor.

Tootmissektor on väga oluline ELi pikaajalise majandusliku vastupanuvõime ja taastuvuse kaitsmiseks ja suurendamiseks ning kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamiseks. 2024. aastal moodustas see 18,3 % ELi ettevõtlusmajanduse tööhõivest³ ja 14,3 % ELi kogu SKPst,⁴ tekitades samal ajal 26,2 % ELi kasvuhoonegaaside heitest⁵. Hoolimata sektori jätkuvast majanduslikust tähtsusest on selle osakaal SKPs viimastel aastakümnetel vähenenud 17,4 %-lt 2000. aastal praegusele 14,3 %-le⁶. Selline tagasimineki ei ole mitte ainult majanduslik reaalsus, vaid ka strateegiline hoiatussignaal, millel võib olla struktuurne mõju ELi jõukusele ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele. Samal ajal seisab tootmissektor üha enam silmitsi selliste probleemidega nagu kõrged energiahinnad, ülemaailmne liigne tootmisvõimsus, süsinikuheite

¹Ühisteatis „[ELi majandusjulgeoleku tugevdamine](#)“, JOIN(2025) 977 final.

²Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „[Puhta tööstuse kokkulepe – konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava](#)“, COM(2025) 85 final, 26.2.2025.

³Eurostat, „[Ettevõtted üksikasjalike NACE Rev. 2 tegevusalade ja spetsiaalsete koondandmete järgi \[sbs_ovw_act_custom_20259000\]](#)“, viimati ajakohastatud 8. detsembril 2025, DOI: 10.2908/sbs_ovw_act.

⁴Eurostat, „[Kogulisandväärtus ja -tulu peamiste tegevusalade kaupa \(NACE Rev. 2\)“ \[nama_10_a10_custom_20259318\]](#)“, viimati ajakohastatud 20. veebruaril 2026, DOI: 10.2908/nama_10_a10.

⁵Eurostat, „[Õhuheite arvepidamine NACE Rev. 2 tegevusalade kaupa \[env_ac_ainah_r2_custom_20259376\]](#)“, viimati ajakohastatud 28. novembril 2025, DOI: 10.2908/env_ac_ainah_r2.

⁶Eurostat, „[Kogulisandväärtus ja -tulu peamiste tegevusalade kaupa \(NACE Rev. 2\)“ \[nama_10_a10_custom_20259318\]](#)“, viimati ajakohastatud 20. veebruaril 2026, DOI: 10.2908/nama_10_a10.

vähendamise ja uue tehnoloogia kasutuselevõtu suured kapitali- ja tegevuskulud, väikesed investeeringud võrreldes teiste piirkondadega ning regulatiivsed takistused⁷.

Seepärast on tööstuse kiirendamise õigusakti eesmärk tagada, et **2035. aastaks see suundumus pöörduks ja et tootmine moodustaks 20 % ELi SKPst**. Selleks kiirendatakse lubade andmist kõigile tootmisprojektidele ning pakutakse vahendeid, et tagada juurdepääs Euroopa ühtsele turule viisil, mis hoiab ära strateegilise sõltuvuse, loob töökohti tootmises, suurendab süsinikuheite vähendamist ja kliimatulemusi ning tagab Euroopa kodanikele ja ettevõtjatele igal ajal juurdepääsu elutähtsatele kaupadele ja toodetele.

ELi strateegilise autonoomia saavutamiseks, säilitades samal ajal tööstuse konkurentsivõime ja vähendades samal ajal süsinikuheiteid, on vaja tugevat ärimudelit. Sellega seoses on ELi vastupanuvõime, strateegilise autonoomia ja kliimaeesmärkide saavutamiseks väga oluline tugevdada teatavate strateegiliste sektorite ja tehnoloogiate, eelkõige nullnetotehnoloogia ja energiamahukate tööstusharude ning autotööstuse tarneahela konkurentsivõimet. Suutmatust tagada ja mitmekesistada olulisi tarneahelaid tekitaks märkimisväärsed majanduslikke ja ühiskondlikke riske, mis võivad häirida liidu avalikku korda. Välise haavatavuse vähendamine võib aidata tugevdada meie majandust, suurendada investeeringuid ja toetada käimasoleva põhjaliku tööstuse ümberkujundamise protsessi majanduslikku tasuvust.

Tööstuse kiirendamise õigusaktiga hõlmatud sektorid, eelkõige energiamahukad tööstusharud, nullnetotehnoloogia tootmine ja autotööstus, moodustavad piiratud osa ELi tööstustoodangust, kuid neil on ebaproportsionaalne strateegiline roll. **Kokku moodustavad tööstuse kiirendamise õigusaktiga hõlmatud strateegilised sektorid ligikaudu 15 % ELi toodangust**. Seetõttu ei seisne nende tähtsus niivõrd nende kogusuuruses kui nende keskses rollis eelneva etapi tarnijatena ja järgneva etapi tööstusökosüsteemide, sealhulgas ehitustööstuse, liikuvuse, energeetika ning kosmose- ja kaitsevaldkonna võimalditenä.

Hilinenud või ebapiisavad edusammud kliimameetmete valdkonnas võivad suurendada kliimamuutuste majanduslikku ja sotsiaalset mõju, mis mõjutab sotsiaalset stabiilsust. Meetmeid on vaja eelkõige järgmistes sektorites.

Energiamahukad tööstusharud on Euroopa jõukuse oluline tugisammas ja Euroopa tööstusbaasi nurgakivi, mis toetab enamikku tööstusökosüsteeme. Energiamahukate tööstusharude tootmismahud on aga alates 2021. aastast muude tootmissektoritega võrreldes märkimisväärselt vähenenud⁸. Kulude erinevus maailma teiste piirkondadega on suurenenud ja impordi osakaal on suurenenud, eelkõige põhimetallide ja kemikaalide puhul⁹. Tootmisvõimsuse rakendusaste on endiselt mittekestlikult madal¹⁰. Nende tööstusharude süsinikuheite vähendamine nõuab märkimisväärsed investeeringuid,¹¹ kuid süsinikuheite vähendamise tempo ei ole ELi kliimaeesmärkide saavutamiseks piisavalt kiire. Kuigi teatatud on paljudest süsinikuheite vähendamise projektidest ja mõned on pooleli, on alates 2023. aastast üle poole projektidest endiselt ellu viimata¹². Nende sektorite ajakohastamine ei ole oluline mitte ainult meie kliimaeesmärkide saavutamiseks, vaid ka selleks, et Euroopa suudaks kinnistada tööstuse väärtusahelaid ja pakkuda kvaliteetseid töökohti.

⁷Draghi, M., „Euroopa konkurentsivõime tulevik – põhjalik analüüs ja soovitused (B osa)“, 2024.

⁸Euroopa Komisjoni siseanalüüs, vt mõju hindamise aruanne.

⁹OECD töödokument, „Põhjalik ülevaade energiamahukate tööstusharude ökosüsteemist“, 2025/09.

¹⁰Euroopa terase ja metallide tegevuskava, COM(2025) 125 final, 19. märts 2025.

¹¹2040. aastaks on kemikaalide, põhimetallide, mittemetallsete mineraalide ning tselluloosi- ja paberitööstuse jaoks vaja ligikaudu 500 miljardit eurot – Draghi, M., „Euroopa konkurentsivõime tulevik – põhjalik analüüs ja soovitused (B osa)“, 2024, lk 99, ning komisjoni talituste töödokument „Mõju hindamise aruanne. Euroopa 2040. aasta kliimaeesmärk ja tee kliimanetraalsuse saavutamiseni 2050. aastaks, ehitades üles kestliku, õiglase ja jõuka ühiskonna“, 3. osa, lk 164–167.

¹²Teadusuuringute Ühiskeskuse analüüs, vt mõju hindamise aruanne.

Energiamahukate tööstusharude seas on suurimad heitetekitajad terase- ja tsemenditööstus, samal ajal kui keemiatööstus on suuruselt kolmas ELi kasvuhoonegaaside heite põhjustaja. Alumiinium on samuti väga elektrimahukas ja seda peetakse strateegiliseks tooraineks, mille nõudlus kasvab 2050. aastaks eeldatavasti 33 %. Samal ajal on need tööstusharud viimase kümne aasta jooksul kaotanud märkimisväärse ELi turuosa. Võttes arvesse nende suurt heitemahukust ning strateegilist rolli puhtale energiale üleminekul ja digiüleminekul, peetakse neid sektoreid nõudluspoolsete meetmete kehtestamisel esmatähtsaks. Neid iseloomustab ka piiratud mõju järgneva etapi tootmisharude kuludele.

Nullnetotehnoloogiad seisavad silmitsi konkurentsivõime probleemidega ja tarneahelate märkimisväärse haavatavusega¹³. Kuigi kasutuselevõtt ELis ja kogu maailmas edeneb, väheneb ELi toodangu turuosa nende tehnoloogiate üleilmsel turul. Tootmine on väga kontsentreeritud Hiinasse, mille arvele langeb üle 80 % akude tootmisvõimsusest ja päikeseelektrist, sealhulgas päikesenergia inverteritest, millel on oluline funktsioon liidu elutähtsas taristuses. Muudes nullnetotehnoloogiates, nagu soojuspumbad ja maasoojus, sõltub ELi tootmine suurel määral ELi-väliste tarnijate komponentidest. Tuuleenergia tehnoloogiad kannatavad Hiina madala hinnaga impordist tuleneva kulusurve all, samas kui CO₂ kogumise tehnoloogiad on CO₂ transpordis ja säilitamises maha jäänud. Kui otsustavaid meetmeid ei võeta, on oht, et EL muutub imporditud puhtast tehnoloogiast veelgi sõltuvamaks just praegu, mil ülemaailmsed partnerid kiirendavad oma tööstusstrateegiaid¹⁴ ja kasutavad oma tööstuslikke tugevaid külgi relvana. Samal ajal on nullnetotehnoloogiad ELi tööstuse tugevuse allikas ja neile tuleks tagada ülemaailmsed võrdsed tingimused, pidades silmas kolmandate riikide ebaõiglaselt subsideeritud liigset tootmisvõimsust.

Surve all on ka järgneva etapi tööstusharud. **Euroopa autotööstuse** konkurentsivõime, mis sümboliseerib liidu juhtpositsiooni tööstuses, on märkimisväärselt vähenenud: Euroopa autotööstuse tarnijate keskmine kasumlikkus vähenes 7,4 %-lt 2017. aastal 5 %-le 2023. aastal ja 2024.–2025. aastal teatati rohkem kui 100,000 töökohta kaotamisest¹⁵. Hiljutised uuringud näitavad, et pooled Euroopa autotööstuse komponentide tarnijatest kavatsevad lähiaastatel vähendada tootmisvõimsust ELis. See langus ohustab sadu tuhandeid töökohti ja Euroopa tööstuse tuleviku terviklikkust.

Seda arvesse võttes käsitletakse ettepanekus kolme peamist alamprobleemi.

- 1) Tarneahelate haavatavus strateegilistes sektorites ja tehnoloogiates. Üleilmne, mitte alati aus konkurents ja sõltuvus rahvusvahelisest väärtusahelast vähendavad Euroopa suutlikkust suurendada või säilitada tootmist strateegilistes sektorites ja tehnoloogiates. Muret tekitab tehnoloogiaalase oskusteabe ja tootmisalase oskusteabe puudumine ELis teatavate peamiste nullneto- ja digitehnoloogiate puhul. Seda muret süvendab ELi killustatud lähenemisviis välisinvesteeringutele, millega sageli ei kaasne tehnosiire, töökohtade loomine ja väärtusahela integreerimine ELis.
- 2) Piiratud nõudlus Euroopa vähese CO₂ heitega tööstustoodete järele / nendega seotud juhtivate turgude puudumine. Suured tootmiskulud, tehnoloogilise valmisoleku erinev tase ja tööstuse mastaabiefekti puudumine piiravad vähese CO₂ heitega toodete arendamist ja turuleviimist energiamahukates tööstusharudes, kahjustades seega süsinikuheite vähendamisse tehtavaid investeeringuid või lükates neid edasi. Seda süvendavad veelgi probleemid vähese CO₂ heitega tööstustoodete eristamisel

¹³ [Aruanne „Edusammud puhta energia tehnoloogia konkurentsivõime parandamisel“](#), COM(2025) 74 final, 26. veebruar 2025.

¹⁴ BloombergNEF, „New Energy Outlook“ (Uued energiaväljavaated).

¹⁵ [Euroopa autotööstus: mida on vaja konkurentsivõime taastamiseks](#), McKinsey, 10. märts 2025.

suure CO₂ ekvivalendiga toodetest ning järgneva etapi sektorite vähene valmisolek maksta vähese CO₂ heite maksu.

- 3) Tööstustehnoloogiat ei võeta laialdaselt kasutusele. Tööstuse süsinikuheite vähendamise projektide, sealhulgas taristuühenduste pikad, killustatud ja ebakindlad loamenetlused aeglustavad uute tehnoloogiate kasutuselevõttu ja laiendamist. Tööstusprotsesside süsinikuheite vähendamine nõuab varade ja toimingute põhjalikku ja kulukat ümberkujundamist, mis hõlmab märkimisväärsed investeeringuid, mis võivad pikkade loamenetluste käigus külmutatuks muutuda. Peamiseks kitsaskohaks on raskused investeeringute riskide vähendamisel ja rahastamisele juurdepääsul.

Selle stsenaariumi alusel kuulutati puhta tööstuse kokkuleppes välja uus regulatiivne algatus, et kõrvaldada lubade andmisega seotud kitsaskohad, kehtestada vastupanuvõime ja kestlikkuse kriteeriumid ning luua juhtivad turud Euroopa puhastele ja vastupidavatele tööstustoodetele ja -tehnoloogiatele.

Käesoleva ettepanekuga täidetakse poliitiline kohustus, mille võttis president von der Leyen, kes teatas 2025. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus **tööstuse kiirendamise õigusaktist**, et suurendada nõudlust puhaste ja ELis valmistatud toodete järele strateegilistes sektorites ja tehnoloogiates. See on teatavaks tehtud ka 3. detsembri 2025. aasta Euroopa majandusstrateegia teatistes.

Seadusandliku ettepaneku eesmärk on suurendada ELi pikaajalist majanduslikku vastupanuvõimet ja taastuvust, jõukust ja strateegilist autonoomiat, toetades tööstustootmist ja kiirendades süsinikuheite vähendamist. Sellel on järgmised eesmärgid.

- Võimendada juurdepääsu ühtsele turule ja selle ulatust, et suurendada nõudlust Euroopa vähese CO₂ heitega tööstustoodete ja nullnetotehnoloogiate järele, sealhulgas hõlbustades vähese CO₂ heitega terase eristamist, et suurendada selle väärtust ja turustatavust.
- Maksimeerida ELis tehtavate välisinvesteeringute kvaliteeti ja kasu ühtsele turule kõige strateegilisemates sektorites.
- Võtta kasutusele ulatuslikud tootmisprojektid, kiirendades ja lihtsustades tootmisprojektide lube ning hõlbustades tööstusklastrite arendamist tööstustootmise eelisarendusaladel (edaspidi „eelisarendusalad“).

Nende eesmärkide saavutamiseks kehtestatakse ettepanekuga tasakaalustatud regulatiivne lähenemisviis, et suurendada tööstuse konkurentsivõimet ning leevendada ja ennetada strateegilist sõltuvust peamistes sektorites. See piirdub miinimumnõuetega, mis on vajalikud valitud strateegiliste sektorite praeguste probleemide lahendamiseks, ilma et see piiraks põhjendamatult turgu ja tehnoloogia arengut või suurendaks ebaproportsionaalselt konkreetsete materjalide ja toodete kulusid. Lisaks sellele luuakse ettepanekuga raamistik, et lihtsustada loamenetlusi ja edendada koordineeritud lähenemisviisi investimisprojektidele kogu liidus.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek on vastus puhta tööstuse kokkuleppele, ELi konkurentsivõime kompassile ja ühisteatisele „ELi majandusjulgeoleku tugevdamine“, milles kõigis tunnistatakse vajadust võtta kiireloomulisi meetmeid, et kaitsta ELi tulevikku majandusjõu, investeeringute sihtkoha ja tootmiskeskusena. Sellega viiakse ellu autotööstuse tegevuskava, milles on sätestatud, et autotööstusele antav avaliku sektori toetus sõltub vastupanuvõime ja kestlikkuse kriteeriumidest, ning kutsutakse üles tööstuse kiirendamise õigusakti abil edendama

kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega märgise „Valmistatud ELis“ nõudeid ELis müüdivate elektrisõidukite akuelementide ja komponentide kohta.

Sellega rakendatakse ka 16. detsembril 2025 vastu võetud autotööstuse paketti, millega nähakse muu hulgas ette liidus enne 2035. aastat valmistatud väikestele taskukohastele elektrisõidukitele erisoodustuste andmine ja muudetakse 2035. aasta heitkoguste vähendamise eesmärki, kusjuures ülejäänud heitkogused kompenseeritakse liidus toodetud vähese CO₂ heitega terase või taastuvate ja vähese süsinikuheitega kütuste kasutamisega. Selle ettepanekuga,¹⁶ millega muudetakse määrust (EL) 2019/631, antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse kriteeriumid, mille alusel selle kohaldamisalasse kuuluvad tooted võivad kvalifitseeruda „liidus valmistatud väikesteks heiteta sõidukiteks“ või „liidus toodetud vähese CO₂ heitega teraseks“. Autotööstuse pakett sisaldab ka ettepanekut võtta vastu määrus keskkonnahoidlike ettevõttesõidukite kohta¹⁷. Käesoleva ettepanekuga piiratakse ettevõttesõidukitele antavat rahalist toetust heiteta ja vähese heitega ettevõttesõidukitega ning antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, milles kehtestatakse märgise „Valmistatud Euroopa Liidus“ kriteeriumide kindlaksmääramise meetodika. Kolme õigusakti sidususe ja õiguskindluse tagamiseks esitatakse käesolevas määruses mõistete „liidus valmistatud väikesed taskukohased elektrisõidukid“, „liidus toodetud vähese CO₂ heitega teras“ ning „Euroopa Liidus valmistatud ettevõttesõidua autod ja -kaubikud“ ühtlustatud määratlused. Seda arvesse võttes tuleks 16. detsembri 2025. aasta ettepanekuid kohandada, et viidata käesolevas määruses vastu võetud horisontaalsele lähenemisviisile, mitte delegeeritud õigusaktidele, et tagada õigusraamistiku järjepidevus.

Käesolev määrus on kooskõlas liidu tolliseadustikuga, milles on sätestatud liidu mittesooduspäritolu reeglid. Käesoleva määrusega hõlmatud toodete päritolu kindlaksmääramiseks kohaldatakse kõnealuse tolliseadustikuga kehtestatud liidu mittesooduspäritolu reegleid.

• **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Tööstuse kiirendamise õigusakt aitab kaasa ELi majandusjulgeoleku, tööstuse konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise seisukohast oluliste õigusaktide rakendamisele. Arvestades energiamahukate tööstusharude ja nullnetotehnoloogiate rolli paljudes majandussektorites ja tööstuse väärtusahelates, on asjakohased mitmed Euroopa poliitikameetmed ja õigusaktid.

Esiteks on tööstuse kiirendamise õigusakt kooskõlas nullnetotööstuse määrusega ja täiendab seda, laiendades ühtlustatud lubade andmist käsitlevaid sätteid, nagu ühtsed kontaktpunktid ja tähtajad, kõigile energiamahukate tööstusharude süsinikuheite vähendamise projektidele ning kehtestades märgise „Valmistatud Euroopa Liidus“ nõuded teatavatele konkreetsetele nullnetotehnoloogia komponentidele, et vältida kõrvalehoidmist, suurendada veelgi ELi tootmisvõimsust ning vastupidavaid ja konkurentsivõimelisi riigisiseseid väärtusahelaid.

Teiseks on ettepanek kooskõlas Euroopa kliimamäärusega, kuna selle eesmärk on aidata kaasa kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamisele, toetades investeringuid tööstuse süsinikuheite vähendamisse ja nullnetotehnoloogiasse.

Kolmandaks on ettepanek kooskõlas viimaste algatustega, mille eesmärk on lihtsustada loamenetlusi ja suurendada autotööstuse konkurentsivõimet. Eelkõige on tööstuse

¹⁶Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2019/631 seoses uute kergsõidukite CO₂ heite normide ja sõidukite märgistamisega ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/94/EÜ.

¹⁷Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus keskkonnahoidlike ettevõttesõidukite kohta.

kiirendamise õigusakti eesmärk lihtsustada peamisi loamenetlusi, eelkõige digiteerimise ja andmete taaskasutamise kaudu. See põhineb keskkonnalubade ettepaneku raames kättesaadavaks tehtud meetmete valikul, mida kohaldatakse sektori konkreetsete vajaduste suhtes.

Ettepanek on kooskõlas ka muude ELi õigusaktidega, mille eesmärk on toetada Euroopa tööstuse üleminekut puhtale ja kliimaneutraalsele ringmajandusele. Näiteks on tööstuse kiirendamise õigusakt kooskõlas tulevaste tootekohaste keskkonnaalaste õigusaktidega ja täiendab neid. Ehitussektoris täiendab see ehitustoodete määrust, sealhulgas kasvuhoonegaaside heite harmoneeritud standardit ja kavandatavat vähese CO₂ heitega betooni märgist. Terasesektoris nähakse kestlike toodete ökodisaini määruuse alusel kavandatava terasetoodet käsitleva delegeeritud õigusaktiga ette vajalikud elemendid terase juhtivaid turge käsitlevate sätete rakendamiseks, võttes arvesse esmase ja teise terase tootjate erinevaid süsinikuheite vähendamise omadusi ning tunnustades ringlust. Eri toodete jõudluskünnistel põhinevate märgistus- ja teabeesitusnõuete väljatöötamisel tuleks selliste künniste puhul võtta arvesse tööstustoote ringlussevõetud materjali sisaldust, kusjuures künnis väheneb, kui ringlussevõetud materjali sisaldus toodetes suureneb, kui see on asjakohane. Samuti täiendab tööstuse kiirendamise õigusakt patareisid ja akusid käsitlevat määrust, millega kehtestatakse ELi patareide ja akude tootmise keskkonnamääruste raamistik, võimaldades tööstuse kiirendamise õigusakti kohastel juhtivaid turge käsitlevatel sätetel keskenduda märgise „Valmistatud Euroopa Liidus“ nõuetele. See täiendab ökodisaini ja energiamärgistuse raames fotoelektriliste moodulite suhtes kohaldatavaid tulevasi keskkonnatoime eeskirju, edendades nõuetele vastavate toodete tootmist ELis. Vähese CO₂ heitega ja biopõhiste lahenduste edendamise osas on see kooskõlas ELi uue biomajanduse strateegiaga.

Ettepanek on kooskõlas ka muude ELi kliimaalaste õigusaktidega. ELi heitkogustega kauplemise süsteem (edaspidi „ELi HKS“) on peamine kliimapoliitika vahend kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks ning sellel on keskne roll heitkoguste vähendamise stimuleerimisel energiamahukates tööstusharudes ja elektritootmises. Käesolev ettepanek täiendab ELi HKS-i hinnaproгноosi, toetades juhtivate turgude loomist vähese CO₂ heitega tööstustoodete jaoks. Samuti on see kooskõlas süsiniku piirimeetme määruusega.

Tulevaste algatuste osas täiendab ringmajanduse õigusakti ettepanek tööstuse kiirendamise õigusakti, edendades ringlussevõttu ja juurdepääsu teistele toormetele ning vähendades sõltuvust ja haavatavust ka energiamahukate tööstustoodete puhul. Tagatakse ka kooskõla tööstuse kiirendamise õigusakti sektoripõhiste meetmete ja eelseisva riigihangete läbivaatamise üldise raamistiku vahel.

Ettepanekus võetakse arvesse liidu rahvusvahelisi kohustusi riigihangete valdkonnas, mis tulenevad WTO riigihankelepingust ja asjakohastest kahepoolsetest ELi kaubanduslepingutest. Selliste kohustustega hõlmatud riikides asutatud ettevõtjatel võib olla jõustatav juurdepääs konkreetsetele hankemenetlustele, mis on kindlaks määratud asjaomastes hõlmavusnimekirjades. Need kohustused on struktureeritud avaliku sektori hankijate kategooriate kaupa, sealhulgas keskvalitsus, keskvalitsusest madalama tasandi asutused, avalik-õiguslikud asutused ja kommunaalettevõtjad, ning hankeliikide kaupa, nagu kaubad, teenused ja ehitustööd. Nende kohaldatavus sõltub seega avaliku sektori hankijast, kes hanke läbi viib, ja lepingu esemest. Peale selle jääb liidule õigus kohaldada üldisi või julgeolekuerandeid.

Seetõttu ei anna liidu hankekohustused kõigile partneritele ühetaolist või täielikku juurdepääsu ning ei ole võimalik koostada ühtset nimekirja kolmandatest riikidest, kellel on täielikult tagatud juurdepääs kogu ELi hanketurule. Avaliku sektori hankijatele on kättesaadav

üksikasjalik teave hankekohustuste ja tarnijate tingimustele vastavuse kohta,¹⁸ mis toetab rahvusvaheliste hankekohustuste järjepidevat kohaldamist, säilitades samal ajal liidu suutlikkuse saavutada käesolevas ettepanekus sätestatud poliitikaeesmärke.

Kuigi tööstuse kiirendamise õigusaktiga kehtestatakse raamistik selle kohta, *mida* märgisega „Valmistatud Euroopa Liidus“ seotud hanked hõlmavad, hõlmates energiamahukaid tööstustooteid, nullnetotehnoloogiaid ja autotööstuse komponente, selgitatakse riigihangete õigusraamistiku eelseisva läbivaatamise käigus, *kuidas* sellised hanked tuleb läbi viia. Eelkõige integreeritakse selle õigusaktiga asjaomastes õigusaktides sätestatud sektoripõhised nõuded ühtsesse hankeraamistikku ja rakendatakse neid ning antakse peamiste sektorite puhul avaliku sektori hankijatele selged vahendid, et eelistada pakkumusi, mis koosnevad peamiselt Euroopa toodetest. Selline lähenemisviis tagab sidususe ja õiguskindluse nii avaliku sektori hankijate kui ka ettevõtjate jaoks.

Kavandatavas määruses võetakse arvesse ka liidu kaubanduse kaitsemeetmeid, sealhulgas hiljuti esitatud meedet, mis käsitleb ülemaailmse liigse tootmisvõimsuse negatiivset mõju ELi teraseturule. Peale selle täiendab see olemasolevat välismaiste otseinvesteeringute raamistikku, mis käsitleb julgeolekut ja avalikku korda. Ettepanek ei piira ELi konkurentsieeskirjade kohaldamist.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Asjakohane õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „alusleping“) artikkel 114, mis võimaldab liidul võtta ühtlustamismeetmeid. Võttes arvesse vastupanuvõime ja tööstuse süsinikuheite vähendamise keerukust ja riikideülest olemust, on sellised meetmed vajalikud, et tagada ühtse turu nõuetekohane toimimine, eelkõige strateegilistes sektorites.

Peale selle on vaja kasutada aluslepingu artiklit 207 ELi ühise kaubanduspoliitika kohta täiendava õigusliku alusena teatavate käesoleva määruse alusel kehtestatud meetmete puhul. Välisinvesteeringuid käsitlevad sätted hõlmavad konkreetseid sektoreid, et tagada minimaalsed investeerimistingimused ja lisaväärtusega tootmine liidus. Seetõttu on sätete peamine eesmärk ühtse turu nõuetekohane toimimine. Välismaised otseinvesteeringud kuuluvad siiski sõnaselgelt ELi ühise kaubanduspoliitika kohaldamisalasse.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Konkurentsivõime, kestlik jõukus, majandusjulgeolek ja süsinikuheite vähendamine on ELi jaoks väga olulised küsimused. Probleemi tervikliku olemuse tõttu ei suuda ükski liikmesriik üksi tööstuse süsinikuheite vähendamisega tulemuslikult toime tulla: energiaturud, jõupingutused kliimamuutuste leevendamiseks ning vajadus energiamahukate tööstustoodete ja nullnetotehnoloogiatega ühtse turu nõuetekohase toimimise järele. Praegu tööstuse ees seisvad konkurentsivõime probleemid ajendavad liikmesriike tõenäoliselt rakendama ühepoolseid meetmeid. Kuigi sellised jõupingutused võivad olla põhjendatud, võib nende kooskõlastamata jätmine mõjutada negatiivselt ühtse turu toimimist ja seda killustada, muutes ELi väliste vapustuste suhtes haavatavamaks ega suuda võimendada ühtse turu eeliseid, et tuua kasu kohalikele ja Euroopa ökosüsteemidele.

¹⁸Üksikasjalik teave on kättesaadav Euroopa Komisjoni veebisaidil “[Procurement for Buyers](#)” kaudu portaalis Access2Markets ning aitab ELi võrgustiku sektori hankijatel välja selgitada, millistel pakujatel on õigus osaleda ELi liikmesriikide riigihankemenetlustes WTO riigihankelepingu ja ELi kahepoolsete kaubanduslepingute sätete alusel.

Seepärast on ELi toimimise lepingu artikli 114 kohaselt vaja ühtlustatud ELi tasandi lähenemisviisi, et tagada ühtse turu hea toimimine ning tegeleda vastupanuvõime ja tööstuse süsinikuheite vähendamise probleemidega, nii et ühtlasi on kaitstud ELi konkurentsivõime. Kui liikmesriigid võtaksid käesoleva algatusega ette nähtud meetmeid üksi, ei oleks need nii tulemuslikud (kui üldse), pidades silmas, et käsitletavat probleemi on seotud ühtse turuga. Need ei piirdu konkreetsete liikmesriikide või liikmesriikide alamrühmaga, vaid on seotud ELi tööstusbaasi ja kogu ELi hõlmavate väärtusahelatega. Lisaks sellele ei vasta üksnes liikmesriikide tasandil rakendatud meetmed tõenäoliselt piisavalt omavahel tihedalt seotud tarneahelate vajadustele ühtsel turul ning võivad põhjustada turu edasist killustatust ja tarneahela häirete riski.

Peale selle on kliimamuutused piiriülene probleem, mis nõuab nii rahvusvahelisi kui ka ELi tasandi meetmeid, et tulemuslikult täiendada ja tugevdada piirkondlikul, riiklikul ja kohalikul tasandil võetud meetmeid. Meetmete võtmata jätmise hind on üleeuroopaline. Tööstuse vajalik ümberkujundamine mõjutab paljusid sektoreid kogu ELi majanduses, muutes ELi tasandi koordineeritud tegevuse hädavajalikuks, et edendada ümberkujundavat, õiglast ja kulutõhusat üleminekut ning ülespoole suunatud majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist. Kooskõlastamata riiklikud meetmed võivad kehtestada turuosaliste suhtes erinevaid norme, ühtlustamata riigihanketavasid, näiteks keskkonnahoidlike riigihangete tavade raames, ja loamenetlusi ning kokkuvõttes kahjustada ühtse turu toimimist.

Ilma ELi täiendavate meetmeteta jääb praegune olukord tõenäoliselt püsima, mis suurendab ohtu, et EL kaotab strateegilise tööstussuutlikkuse ja -võime, ühtne turg killustub veelgi ning EL muutub rohe-, digi-, kaitse- ja majandusjulgeoleku eesmärkide saavutamisel kriitiliselt sõltuvaks kolmandatest riikidest. See omakorda võib avaldada negatiivset mõju liidu majandusjulgeolekule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele, eelkõige mõju kaudu tööhõivele, regionaalarengule ja võrdsele juurdepääsule tööstusvõimalustele.

Kooskõlas selle loogikaga keskenduvad kavandatavad meetmed valdkondadele, kus liidu tasandil tegutsemine annab tõestatavat lisaväärtust vajalike jõupingutuste ulatuse, kiiruse ja mahu tõttu – meetmed, mille eesmärk on parandada energiamahukate tööstusharude majanduslikku tasuvust süsinikuheite vähendamisse investeerimisel ning ELi strateegiliste sektorite ja tehnoloogiate majanduslikku tasuvust nende konkurentsivõime tugevdamisel.

ELi lepingu artikli 5 lõikes 3 on sätestatud, et subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse valdkondades, kus liidul puudub ainupädevus. ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punktis e on sätestatud, et liidul on ühise kaubanduspoliitika valdkonnas ainupädevus. ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 2 puudutab ainupädevuste valdkonda. Seepärast ei teki subsidiaarsuse küsimust, kuna ELi toimimise lepingu artiklit 207 kasutatakse liidu ühise kaubanduspoliitika rakendamise meetmete täiendava õigusliku alusena.

- **Proportsionaalsus**

Kavandatavad meetmed vastavad proportsionaalsuse põhimõttele, näidates ELi tasandil tegutsemise lisaväärtust vajalike jõupingutuste ulatuse, kiireloomulisuse ja mahu tõttu.

Lubade andmist käsitlevate meetmetega kehtestatakse liikmesriikidele kohustus protsesse lihtsustada. Loamenetluste digiteerimine toob pikas perspektiivis kaasa aja- ja kulude kokkuhoiu nii ametiasutuste kui ka ettevõtjate jaoks, võimaldades kiirendada puhast tootmist ja tööstuslikku kasutuselevõttu kogu ELis.

Vähese CO₂ heitega tehnoloogia ja märgise „Valmistatud Euroopa Liidus“ nõuded on proportsionaalsed Euroopa tööstusliku tootmisvõimsusega ja kavandatud nii, et see ei tekitaks liikmesriikide halduseelarvetele märkimisväärset finantskoormust. Juhtivate turgude loomine

on keskse tähtsusega, et suurendada peamiste sektorite ja tehnoloogiate konkurentsivõimet, tugevdades seeläbi ELi tööstusbaasi ja tagades autonoomia nendes strateegilistes sektorites.

Välismaiste otseinvesteeringute kohustuslikud tingimused on vajalikud, et saavutada eesmärk maksimeerida nendest investeeringutest saadavat kasu kõigis liikmesriikides, tugevdada ühtse turu eeliseid ja võimendada juurdepääsu ühtsele turule. Need tagavad, et investeeringutega kaasneb oskusteabe arendamine, töökohtade loomine ja väärtusahela integreerimine.

Tööstustootmise eelisarendusalasid käsitlevad meetmed jätavad selliste alade kindlaksmääramise ja määramise liikmesriikide ülesandeks, pakkudes samal ajal kasu, mille eesmärk on võimaldada töötlevale tööstusele paremaid ja konkurentsivõimelisemaid tingimusi.

- **Vahendi valik**

Kõige sobivamaks õigusaktiks peetakse määrust, sest see võimaldab kehtestada riikide ametiasutustele ja asjaomastele ettevõtjatele vahetult kohaldatavad nõuded. See aitab tagada, et nõudeid täidetakse õigel ajal ja ühtsel viisil, mis omakorda suurendab õiguskindlust.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Kooskõlas parema õigusloome suunistega konsulteeris komisjon põhjalikult sidusrühmadega, et koguda usaldusväärset teavet, kasutades mitmesuguseid meetodeid ja vahendeid ning osapooltega konsulteerimist. Komisjon viis läbi mitmeid tegevusi: veebipõhine avatud konsultatsioon 15. aprillist kuni 8. juulini 2025 (314 vastust ja 133 lisatud seisukohavõttu); tagasisidekorje mõjuhinnangu koostamiseks (295 vastust); sihtkonsultatsioon, mis on avatud energiamahukate tööstusharude sektori ühendustele ja ettevõtetele (62 vastust); tegeliku olukorra kontrollimise seminar, mis on avatud energiamahukate tööstusharude sektori ettevõtetele (40 osalejat); ELi vähese CO₂ heitega terase märgist käsitlev tegeliku olukorra kontrollimise seminar, mis on avatud ainult teraseetevõtetele (34 osalejat); liikmesriikidele avatud tegeliku olukorra kontrollimise seminar (46 osalejat), mis hõlmab kõiki kolme tegeliku olukorra kontrollimist, sealhulgas võimalust esitada seisukohavõtte; ning patareide ja akude ökosüsteemile ja selle järgneva etapi sektoritele avatud sihtkonsultatsioon (63 vastajat). Avaliku konsultatsiooni tulemused on kokku võetud koondaruandes koos faktilise kokkuvõttega, mis on koos tagasisidekorje vastustega avaldatud komisjoni portaalis „Avaldage arvamust!“.

Üldiselt väitsid sidusrühmad, et ELi energiamahukate tööstusharude ees seisavad sellised probleemid nagu piisavalt taskukohase taastuvenergia puudumine, ebapiisav rahvusvaheline konkurents, süsinikuheite vähendamise seotud suured kapitali- ja tegevuskulud, järgneva etapi sektorite vähene valmisolek maksta rohelisatasu, keerukad ja pikad loamenetlused ning raskused süsinikuheite vähendamise projektide rahastamisele juurdepääsul.

Komisjon sai laialdase toetuse ideele luua ja kaitsta ELis valmistatud vähese CO₂ heitega tööstustoodete juhtivaid turge, mis on peamine mehhanism nõudluse stimuleerimiseks ja CO₂ heite vähendamisse investeerimise edendamiseks. Samuti nõustusid sidusrühmad, et juhtivate turgude loomine aitab kaitsta ELi puhta tehnoloogia ja autotööstuse konkurentsivõimet. Lisaks sellele kinnitasid nad, et märgise „Valmistatud Euroopa Liidus“ nõuded on olulised tagamaks, et ELi-väline konkurents ei kahjusta vähese CO₂ heitega tööstustoodete ja puhta

tehnoloogia toodete turgu. Enamik patarei- ja akusektori sidusrühmi toetas ka märgise „Valmistatud Euroopa Liidus“ nõuete täitmist mitmesuguste poliitikameetmete kaudu nii riigihangete kui ka turule lastud toodete puhul. Loamenetluste ühtlustamine ja kiirendamine pälvis suurt toetust, eelkõige VKEdelt, kellel on vähem vahendeid halduskoormuse haldamiseks. Sidusrühmad suhtusid välisinvesteeringuid käsitlevatesse sätetes positiivselt, märkides, et sellised meetmed võivad meelitada ligi hädavajalikku kapitali koos täiendava kasuga.

- **Mõjuhindang**

Kooskõlas parema õigusloome suunistega põhineb käesolev seadusandlik ettepanek mõjuhindangul, milles analüüsitakse probleeme ja alamprobleeme, mis on seotud ELi tööstuse vajadusega kiirendada protsesside ja toodete süsinikuheite vähendamist konkurentsivõime probleemide ülemaailmses kontekstis. Mõjuhindangus on kindlaks tehtud võimalikud poliitikavariandid, et tegeleda probleemide põhjustega, ning hinnatud nende tõenäolist mõju. Selle koostamisel võeti arvesse komisjonis tööstuse kiirendamise õigusaktiga tegeleva talustevahelise juhtrühmaga peetud konsultatsiooni tulemusi.

Õiguskontrollikomitee esitas 26. septembril 2025 mõjuhindangu kohta negatiivse arvamuse. Õiguskontrollikomitee soovitas järgmist.

- Töötada välja dünaamiline lähtestsenaarium, sealhulgas selgitada paremini süsinikuheite vähendamisse tehtavate investeeringute aeglustumist ja süsinikuheite vähendamise kiiruse erinevust.
- Parandada probleemide põhjuste, sealhulgas lubade andmise ja välismaiste otseinvesteeringutega seotud põhjuste analüüsi ning vaadata selle põhjal läbi üld- ja erieesmärgid, et need oleksid spetsiifilised, mõõdetavad, saavutatavad, asjakohased ja ajaliselt mõõdetavad (SMART) ning parandada meetmeid.
- Analüüsida põhjalikumalt tööstuse süsinikuheite vähendamise tehnoloogiate kättesaadavust ja majanduslikku elujõulisust ning nõudlust vähese CO₂ heitega alternatiivide järele, sealhulgas hinnaelastsust ja asendatavust.
- Parandada kulude ja tulude analüüsi parema kvantifitseerimise abil, sealhulgas parandada 3. lisa.
- Tunnistada kulude ja tulude analüüsi modelleerimise usaldusväärsust ning anda läbipaistvalt aru arvutustes kasutatud eeldustest.

Kõiki eespool nimetatud küsimusi käsitleti võimalikult suures ulatuses. Pärast läbivaadatud mõjuhindangu esitamist avaldas õiguskontrollikomitee 20. novembril 2025 reservatsioonidega positiivse arvamuse. Reservatsioonid osutasid vajadusele parandada üldeesmärgi eeldatava mõju analüüsi ning koostoimet majandusjulgeolekule avalduva mõjuga. Samuti märgiti vajadust täiendavalt selgitada modelleerimisega seotud piiranguid, samuti kulude-tulude arvutusi ning mõju tarbijatele ja järgneva etapi sektoritele. Märkusi on käsitletud parema analüüsi kaudu ja võimaluste piires. Õiguskontrollikomitee arvamused ning ka lõplik mõjuhindang ja selle kommenteeritud kokkuvõte avaldatakse koos käesoleva ettepanekuga.

Mõjuhindang põhineb viiel konkreetsel eesmärgil, mis käsitlevad kindlaks tehtud probleemide põhjuseid. Selles esitatakse iga erieesmärgi jaoks kolm poliitikavarianti, mis põhinevad poliitilise sekkumise tasemel, ulatusel, tõhususel ja sidususel ning proportsionaalsuse ja subsidiaarsuse põhimõtetel.

Poliitikavariandiga 1 pakutakse välja CO₂-mahukuse märgis kõigile suure energiakasutusega sektoritele. Selle eesmärk on luua juhtivad turud, kehtestades riigihangetes ja toetuskavades vähese CO₂ heite nõuded energiamahukatele materjalidele (teras, tsement¹⁹ ja alumiinium) valitud järgneva etapi sektorites (autotööstus ja ehitus). Samuti tehakse ettepanek kehtestada riigihankemenetlustes ja avaliku sektori toetuskavades märgise „Valmistatud Euroopa Liidus“ miinimumnõuded patareidele ja akudele, päikeseelektrisüsteemidele ja sõidukiosadele. Mis puudutab eesmärki maksimeerida välismaistest otseinvesteeringutest saadavat kasu, siis kehtestatakse sellega vabatahtlikud tingimused investeeringutele, mis ületavad patareide ja akude tarneahela kindlaksmääratud künnist, ja võimalik, et ka asjaomastele energiamahukatele tööstusharudele. Lubade andmise lihtsustamiseks pakutakse variandiga välja ühtne digitaalne menetlus kõigi lubade jaoks, mida kohaldatakse kogu tootmissektori suhtes. Lõpetuseks soovitatakse liikmesriikidel hõlbustada tööstuspiirkondade projektide riiklikest vahenditest rahastamist.

Poliitikavariant 2 tugineb esimesele variandile, laiendades kohaldamisala ja nõudeid. Mis puudutab juhtivaid turge, siis poliitikavariandi 2 raames kehtestatakse riigihangetes ja toetuskavades vähese CO₂ heite ja ELi päritolu nõuded terasele, tsemendile ja alumiiniumile, mida kasutatakse valitud järgneva etapi sektorites (autotööstus ja ehitus). Konkreetsete investeeringute tingimused on pigem kohustuslikud kui vabatahtlikud. Poliitikavariant 2 suurendab toetust loamenetlusele, kehtestades energiamahukatele tööstusharudele suunatud täiendavad meetmed. Lõpuks nõutakse selles soovitamise asemel, et liikmesriigid määraksid kindlaks tööstuspiirkonnad. Märgis vähendab siiski selle kohaldamisala, tehes kohustuslikuks CO₂-mahukuse märgise konkreetsetl terase jaoks koos üksikasjalike eeskirjadega, mida saab hiljem laiendada, et hõlmata muid energiamahukaid materjale.

Poliitikavariant 3 laiendab eelmist kahte poliitikavarianti veelgi. Juhtivatel turgudel kehtestatakse sellega vähese CO₂ heite ja ELi päritolu nõuded kogu autotööstuses ja ehituses kasutamiseks turule lastud terasele, tsemendile ja alumiiniumile. Samuti laiendatakse märgise „Valmistatud Euroopa Liidus“ nõudeid kõigile turule lastud patareidele ja akudele, päikeseelektriseadmetele ja peamistele sõidukiosadele. Lubade andmise valdkonnas kehtestatakse sellega tööstuspiirkondade jaoks sihtotstarbelised meetmed.

Üldiselt eelistatakse poliitikavarianti 2, kuna sellega saavutatakse eesmärgid kõige tulemuslikumal ja tõhusamal viisil. Samuti on sellel proportsionaalsuse seisukohast positiivsem mõju kui kahel ülejäänud poliitikavariandil, kuna selles soovitatakse võtta kasutusele vähene CO₂ heide ja märgis „Valmistatud Euroopa Liidus“ üksnes riigihangete ja avaliku sektori toetuse puhul, näidates samal ajal ka kõige suuremat sidusust. Poliitikavariant 2 võib kaasa tuua ettevõtjate halduskoormuse ühekordse netovähendamise ligikaudu 240 miljoni euro võrra, peamiselt lubade andmist käsitlevate sätete tõttu (vt mõjuhinna 4. lisa). Kulude ja tulude analüüsis jõuti järeldusele, et poliitikavariandi 2 üldine puhaskasu majandusele on 2030. aastal ligikaudu 8 miljardit eurot, hoolimata mõningatest kohandamiskuludest tootmisahela järgneva etapi sektorites, mida mõjutavad vähese CO₂ heite ja/või ELi päritolu nõuded. Seda kahju korvab aga suures osas pikaajaline kasu, mis seisneb lisaväärtuse loomises, suuremas majandusjulgeolekus, vastupanuvõimes ja töökohtade loomises Euroopa strateegilistes tööstusharudes, mis kokkuvõttes tagavad stabiilsuse ja kestliku jõukuse. Poliitikavariant 3 oleks teatavate eesmärkide saavutamisel tulemuslikum, eelkõige seoses juhtivaid turge käsitlevate sätetega, kuid suurendaks ebaproportsionaalselt majanduse kulusid.

¹⁹Tsemendiga seotud juhtivate turgude meetmete puhul kehtestatakse nõuded betooni ja mördi tasandil, kuna need on asjakohased ehituses kasutatavad lõpptooted.

Erinevused võrreldes mõjuhinnangus eelistatud poliitikavariandiga

Määruse ettepanek sisaldab meetmeid, mis erinevad mõjuhinnangus esitatud eelistatud poliitikavariandist, nimelt järgmised.

- Seoses loamenetlustega on kehtestatud erimeetmed tööstusliku tootmise klastrite jaoks (nimelt vaikiva nõusoleku menetlus vaheetappides ja ühendustaotluste prioriteetne hindamine), mis ei kuulunud eelistatud poliitikavariandi alla, pidades silmas koostoimet, mida oodatakse tööstustootmise eelisarendusalasid käsitlevate muude sätete puhul.
- Mis puudutab kohaldamisala, siis riigihankemenetlusi, enampakkumisi ja toetuskavasid käsitlevad sätted hõlmavad täiendavaid nullnetotehnoloogiaid kui need, mida analüüsiti mõjuhinnangus. Ettepanekuga kehtestatakse märgise „Valmistatud Euroopa Liidus“ nõuded ka päikese soojusenergiale, soojuspumpadele, tuuleenergiale, tuuma lõhustumisele ja vesinikule kooskõlas eesmärgiga suurendada ELi majandusjulgeolekut, vastupanuvõimet, kestlikkust ja varustuskindlust. Mõjuhinnangusse on lisatud eraldi lisa, milles kirjeldatakse nende meetmete peamist mõju. Kuigi patareide ja akude ning päikeseelektriseadmete puhul on juba praegu tegemist ainulaadse kombinatsiooniga ülemaailmsest suurest liigsest tootmisvõimsusest ja ELi suurest sõltuvusest ühest tarneallikast, seisavad teised kohaldamisalasse kuuluvad nullnetotehnoloogiad silmitsi tiheda (mitte alati ausa) ülemaailmse konkurentsiga ja võivad kogeda sarnaseid turusuundumusi. Seepärast on komisjon otsustanud sellised sätted kehtestada, et ennetada ja vähendada võimalikke tulevasi tarne- ja tururiske.

Terase puhul piiratakse ettepanekuga autotööstuses ja ehitussektoris kasutatava terase suhtes kohaldatavaid nõudeid vähese CO₂ heite kriteeriumidega (selle asemel, et kombineerida vähese CO₂ heite ja ELi päritolu nõudeid) riigihangete ja toetuskavade raames. Võttes arvesse hiljuti esitatud kaubandusmeedet, mis käsitleb ülemaailmse liigse tootmisvõimsuse negatiivset kaubandusmõju liidu teraseturule, ei peeta Euroopa terase eelistamist vajalikuks.

- Vähese CO₂ heitega seotud nõuete täitmisel käsitatakse betooni vähese CO₂ heitega betoonina, kui see vastab ehitustoodete määruse alusel vastu võetud rakendusmeetmetes sätestatud vähese CO₂ heitega betooni kriteeriumidele. Samamoodi peavad ehituses kasutatavad vähese CO₂ heitega terasetooted, mis on hõlmatud ühtlustatud tehnilise kirjeldusega, vastama ehitustoodete määruse raamistikus kehtestatud vähese CO₂ heite määratlusele. Ehitustoodete määruse kohaldamisalast välja jäävaid terasetooteid käsitatakse vähese CO₂ heitega toodetena, kui need vastavad vähese CO₂ heitega terase tingimustele, mis sätestatakse kestlike toodete ökodisaini määruse kohastes delegeeritud õigusaktides. Selle lähenemisviisiga tagatakse regulatiivne kooskõla kehtivate tootepõhiste õigusaktidega.
- Lisaks sellele sisaldab ettepanek nullnetotööstuse määruse artikli 25 muudatusi riigihangete kohta, et selgitada tehnoloogia kohaldamisala, lisades üksnes tehnoloogiaid, mida hangitakse tavaliselt avalike hangete kaudu. See hõlmab ka nullnetotööstuse määruse artikli 26 muudatusi seoses enampakkumistega. Selle eesmärk on võtta arvesse enampakkumiste kasvavat olulisust liidu energiavarustuse tagamisel ja tehnoloogilise suveräänsuse kaitsmisel. See hõlmab ka ehitustoodete määruse artiklite 1 ja 22 muudatusi.

- Ettepanekus ei järgita eelistatud poliitikavarianti võtta kasutusele vabatahtlik terasemärgis, et toetada vähese CO₂ heitega terasega seotud investeerimisotsuseid. Selle asemel keskendutakse olemasolevate kohustuste kiirele rakendamisele, näiteks kestlike toodete ökodisaini määruse kontekstis, ning volituste kavandamisele, et täiendada juhtivaid turge käsitlevaid sätteid energiamahukate tööstustoodete vähese CO₂ heitega tulemuslikkusklasside vabatahtlike märgiste väljatöötamisega.

Kõik need meetmed jäävad mõjuhinnangus hinnatud üldisesse raamistikku ega mõjuta märkimisväärselt variantide võrdlust. Puhaste tehnoloogiate puhul tähendab kohaldamisala laiendamine, et sellest tulenev mõju elektriturgudele võib olla suurem, sealhulgas allkasutajate jaoks. Samu kaitsemeetmeid, mida analüüsiti üksikasjalikult patareide ja akude ning päikeseenergia puhul, kohaldatakse siiski ka muude nullnetotehnoloogiate suhtes.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Käesoleva ettepaneku eesmärk on vähendada liidu päritolu ja vähese CO₂ heite nõuete ning välismaiste otseinvesteeringute tingimuste mõju regulatiivsele koormusele. Muud osad, nt lubade andmine, vähendavad seda ettevõtjate jaoks otseselt.

Ettevõtjate halduskulusid, mida kohaldatakse otse käesoleva määruse alusel, peaks tasakaalustama ühtlustatud lubade andmisest tulenev suurem tõhusus ja pikaajaline kasu tarneahelate suurema vastupanuvõime näol. Need on seotud kohustusega tõendada, et asjaomastes järgneva etapi sektorites tegutsevad äriühingud järgivad juhtivaid turge käsitlevaid sätteid. Mis puudutab investeeringute tingimusi, siis tingimuste ühetaoline kohaldamine kogu liidus takistaks suuresti meelepärase kohtualluvuse valimist ja madalamate õigusnõuetega kohandumist välisinvesteeringute ligimeelitamisel, ühtlustades ja lihtsustades samal ajal äritingimusi.

Liikmesriikide puhul on oodata täiendavaid halduskulusid, mis on seotud juhtivaid turge käsitlevate sätete järelevalve ja rakendamisega riigihangete ja toetuskavade puhul. Samuti suurendab halduskulusid välisinvesteeringute suhtes tingimuste rakendamine, sealhulgas eeskirjade kehtestamine, järelevalve ja karistuste rakendamine. Lubade andmist käsitlevad sätted suurendavad eeldatavasti ka avaliku sektori asutuste kulusid lühiajalises perspektiivis, samas kui teiselt poolt toovad digiteerimine ja lihtsustamine keskpikas ja pikas perspektiivis kaasa märkimisväärse kulude ja aja kokkuhoiu nii tööstuse kui ka avaliku sektori asutuste jaoks. Lisaks sellele kaasnevad eelisarendusalade määramisega ja tööstuspiirkondadele eeliste andmisega liikmesriikidele täiendavad halduskulud, võrreldes kasuga, mida saavad nendes piirkondades tegutsevad üksikud ettevõtjad.

- **Põhiõigused**

Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 16 on sätestatud ettevõtlusvabadus. Käesoleva ettepaneku kohaste meetmetega luuakse innovatsioonisuutlikkust ja suurendatakse nõudlust energiamahukate tööstustoodete järele liidus, mis võib suurendada ettevõtlusvabadust kooskõlas liidu õiguse ning riiklike õigusaktide ja tavadega.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek mõjutab komisjoni eelarvet. Täpsemalt on selle rakendamiseks vaja ligikaudu kuut täistööajale taandatud töötajat aastas, täiendavaid korduvaid kulusid summas 20 000 eurot punkti kohta, et laiendada ühtse digivärava määruse 1. lisa kavandatud lubade andmist käsitlevate sätetega, ning ühekordseid kulusid summas 20 000 eurot ühtse digivärava tagasüsteemi investeerimiseks. Võrreldes mõjuhinnanguga on näitajaid kohandatud, et võtta arvesse õigusaktis kavandatud meetmete laiemat kohaldamisala.

Mõju eelarvele seisneb peamiselt töös, mis on ette nähtud selleks, et i) vaadata läbi liikmesriikide investeerimisasutuste esitatud välismaiste otseinvesteeringute teatised; ii) jälgida, et liikmesriigid täidaksid oma kohustusi seoses juhtivaid turge käsitlevate sätetega, ning iii) laiendada ühtse digivärava määruse II lisa ja ühtse digivärava tagasüsteemi, et need vastaksid lubade andmist käsitlevatele sätetele.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Komisjon hindab käesoleva ettepaneku sidusust, tulemusi, mõju, proportsionaalsust ja subsidiaarsust kolm aastat pärast kohaldamise alguskuupäeva. Viie aasta pärast tehakse ettepanek läbivaatamisklausli kohta, et hinnata, kas juhtivaid turge käsitlevad sätted on turusuundumusi silmas pidades jätkuvalt vajalikud või kas selliseid meetmeid tuleks kaaluda muudes ELi majandusjulgeoleku seisukohast olulistest sektorites. Kavandatud meetmed on ette nähtud sihipäraste ja ajaliselt piiratud sekkumistena, et kiirendada liidu tööstussuutlikkust ja suurendada üksnes strateegiliste sektorite majandusjulgeolekut. See tagab, et kohandatud lähenemisviis jääb paindlikuks ja tõendus põhiseks ning seda saab kohandada Euroopa tööstusbaasi muutuvatele vajadustele.

Hindamiseks esitavad liikmesriigid ja riikide pädevad asutused vajaduse korral komisjonile viimase taotlusel vajaliku ja asjakohase teabe.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Määruse I peatükis esitatakse määruse üldsätted, sealhulgas reguleerimise, milleks on parandada siseturu toimimist, luues raamistik, millega tagatakse liidu juurdepääs asjaomaste tööstustoodete kindlatele, kestlikele ja vastupidavatele tarnetele ja nende tarneahelatele, ning määruse kohaldamisala, industrialiseerimise eesmärk ja käesolevas määruses kasutatavad mõisted.

II peatükis esitatakse tööstustootmise ja süsinikuheite vähendamise eeltingimused. Selles esitatakse sätted, millega tagatakse tööstuslike tootmisprojektide ühtlustatud, tõhusad ja digitaalsed loamenetlused. Samuti kehtestatakse sellega sätted energiamahukate tööstusharude süsinikuheite vähendamise projektide ja nullnetotööstuse projektide loamenetluste kohta.

III peatükis kehtestatakse raamistik liidu päritolu ja vähese CO₂ heite nõuete kohaldamiseks strateegiliste sektorite teatavate toodete ja teenuste suhtes riigihangete ja riiklike toetuskavade kontekstis.

Selles sätestatakse vähese CO₂ heite nõuded terasele ning liidu päritolu ja vähese CO₂ heite nõuded konkreetsetes järgneva etapi sektorites, nimelt ehituses, taristus ja transpordis kasutatavale betoonile, mördile ja alumiiniumile, ning liidu päritolu nõuded sõidukitele. Lisaks antakse sellega õigus kehtestada nõudluspoolsete meetmed keemiatööstuse toodete suhtes.

IV peatükis kehtestatakse raamistik tingimuste kehtestamiseks välismaistele otseinvesteeringutele kujunemisjärgus strateegilistes sektorites, kui investeeringu väärtus ületab 100 miljonit eurot. Sellised investeeringud ei jõustu enne, kui asjakohased tingimused on täielikult täidetud. Liikmesriikide määratud investeerimisasutused vastutavad nende tingimuste täitmise läbivaatamise ja järelevalve eest, kusjuures komisjonil on koordineeriv roll.

V peatükis kehtestatakse raamistik liikmesriikide poolt tööstustootmise eelisarendusalade määramiseks kindlaksmääratud kriteeriumide alusel. Nende alade eesmärk on hõlbustada tööstustegevuse geograafilist klasterdamist ja edendada soodsaid tingimusi seal asuvatele

tööstusharudele. Tööstustootmise eelisarendusalad töötatakse välja koostoimes muude liidu algatustega.

VI peatükis kehtestatakse määruse ühised lõppsätted, milles on sätestatud rakendussätted, mis muuhulgas hõlmavad hindamist, järelevalvet, läbivaatamist, volituste delegeerimist ja karistusi. See hõlmab ka määruse (EL) 2018/1724 ühtse digivärava määrust ja määruse (EL) 2024/1735 (nullnetotööstuse määrus) muudatusi, sealhulgas sätteid riigihankemenetlustes kohaldatavate päritolunõuete kohta, riigihangete küberturvalisuse nõudeid, rangemaid küberturvalisuse sätteid võistupakkumiste jaoks ning võistupakkumiste ja muud liiki riikliku sekkumise puhul kohaldatavaid päritolunõudeid. See peatükk hõlmab ka määruse (EL) 2024/3110 (ehitustoodete määrus) muudatusi, et tagada sidusus ja koostoime käesoleva ettepanekuga ning toetada selle eesmärke.

I lisa esitatakse tööstustootmise eelisarendusalade sektorite loetelu.

II lisa määratletakse vähese CO₂ heite nõuded ja EList pärit tootmissisendi nõuded, mida kohaldatakse eraldi või koos teatavatele energiamahukate tööstusharude toodetele riigihankemenetluste ja riiklike toetuskavade kontekstis.

III lisa sätestatakse sõidukitele riigihankemenetluste ja riiklike toetuskavade puhul kohaldatavad EList pärit tootmissisendi nõuded. Selles sätestatakse ka kriteeriumid, mille alusel loetakse väikest heiteta sõidukit määruse 2019/631 artikli 5 tähenduses „valmistatuks ELis“.

IV lisa sätestatakse määruse (EL) 2018/1724 II lisa muudatused.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega kehtestatakse meetmete raamistik tööstussuutlikkuse ja
süsinikuheite vähendamise kiirendamiseks strateegilistes sektorites ning muudetakse
määrusi (EL) 2018/1724,
(EL) 2024/1735 ja (EL) 2024/3110**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114 ja artikli 207 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,²⁰

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,²¹

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Ülemaailmne COVID-19 pandeemia, Venemaa ebaseaduslik ja provotseerimata agressioonisõda Ukraina vastu, vaenulik majandustegevus, küberründed, välissekkumine, liidu majandusliku sõltuvuse kasutamine relvana, kaubandusmeetmete meelevaldne rakendamine, kliimamuutuste süvenevad tagajärjed ja suurenevad geopoliitilised pinged on paljastanud liidu haavatavused ning kujutavad endast tõsist ohtu liidu ühiskondadele, majandustele ja ettevõtjatele. Seetõttu on liidu majandusjulgeolek lahutamatult seotud liidu suutlikkusega tugevdada vastupanuvõimet ja maandada riske, mis tulenevad majanduse vastastikusest seotusest vaenulike riikide majandustega. EL on võtnud kohustuse kaitsta oma majandusjulgeolekut ning reageerida nii tema tarneahelaid, taristut ja võtmetehnoloogiaid ähvardavatele ohtudele kui ka ohtudele, mis tulenevad tema majandusliku sõltuvuse kasutamisest relvana²². Liidu majandusjulgeolek ja sotsiaalne ühtekuuluvus on lahutamatult seotud liidu suutlikkusega tugevdada oma vastupanuvõimet ja maandada majanduse vastastikusest seotusest tulenevaid riske. See eeldab tarneahelate vastupanuvõime tugevdamist ning siseturu ja tööstussuutlikkuse kaitsmist, säilitades samal ajal territoriaalse, sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse, sealhulgas edendades tugevat ja konkurentsivõimelist tööstusbaasi valitud strateegilistes sektorites, nagu puhas ja digitehnoloogia, energiamahukad tööstusharud ja autotööstus, et tagada juurdepääs strateegilisele toorainele ja tehnoloogiatele ning säilitada liidus kvaliteetsed töökohad.

²⁰[...]

²¹[...]

²²<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/european-economic-security/>.

- (2) Euroopa majandusjulgeoleku strateegias²³ ja 3. detsembri 2025. aasta majandusjulgeoleku tugevdamise teatises²⁴ on selgelt kindlaks määratud liidu arengutee geomajanduslike pingete ja tehnoloogiliste muutustega toimetulekuks, et vältida majanduslikku sõltuvust elutähtsates tööstuslikes tarneahelates, tehnoloogiates ja taristutes, mis võib põhjustada kohalikku nappust ning ohustada liidu konkurentsivõimet, majandust ja lõppkokkuvõttes sotsiaalset sidusust.
- (3) Hoolimata liidu majandusjulgeoleku, vastupanuvõime, kvaliteetsete töökohtade ja kliimanetraalsuse eesmärkidest on tootmisvõimsus viimase 20 aasta jooksul vähenenud. Tootmise osakaal kogu SKPs on aastatel 2000–2024 vähenenud 17,4 %-lt 14,3 %-le. Seepärast on vaja tugevdada majanduslikku vastupanuvõimet ja taastuvust, konkurentsivõimet ja töökohtade loomist, tagades samal ajal liidu kliima- ja energiaeesmärkide saavutamise. Liidu tootmisvõimsus peaks 2035. aastaks moodustama vähemalt 20 % liidu sisemajanduse koguproduktist. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleks hõlbustada tööstuslike tootmisprojektide arendamist liidus.
- (4) Tööstuse süsinikuheite vähendamise ja vastupanuvõimelise tööstustootmise vajadusest tulenevad probleemid on keerukad ja ületavad riigipiire. Killustatud riiklikud meetmed nende probleemide lahendamiseks võivad kahjustada siseturu toimimist. Üksikute liikmesriikide võetud meetmed võivad põhjustada liikmesriikide vahel erinevate nõuete kehtestamist turuosalistele, ebajärjekindlaid hanketavasid ja erinevaid loamenetlusi. Need meetmed võivad takistada liidu piiriülest kaubandust ja moonutada siseturgu, õõnestades investorite usaldust, suurendades kulusid ning suunates ümber investeringute vooge liidus. Seepärast on vaja kehtestada ühtlustatud meetmed, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine.
- (5) Õiguskindluse tagamiseks tuleks viidata Euroopa Liidu majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori uusimale versioonile (NACE Rev. 2). Selleks et tagada kooskõla kehtivate liidu õigusaktidega ja võimaldada käesoleva määruse ühetaolist kohaldamist kogu liidus, tuleks tööstustootmise ja energiamahukate tööstusharude määratlemisel viidata NACE klassifikaatori koodidele²⁵.
- (6) Energiamahukad tööstusharud on liidu heaolu peamine tugisammas. Need loovad tingimused paljude järgneva etapi sektorite tegevuseks ja aitavad kaasa liidu majandusele, luues töökohti, toetades majanduskasvu ja edendades innovatsiooni. Samas tekitavad need ka ligikaudu 22,3 % liidu kasvuhoonegaaside heitest ja nõuavad märkimisväärsed investeringuid süsinikuheite vähendamise, mis toob kaasa ka saaste vähenemise. Kõrged energiahinnad, vajadus ulatuslike süsinikuheite vähendamise investeringute järele ja ebaaus ülemaailmne konkurents seavad energiamahukad tööstusharud ebasoodsasse konkurentsiolukorda ning üha rohkem on märke tööstuse taandarengust.
- (7) Nullnetotehnoloogiad on liidu energia- ja kliimaeesmärkide saavutamisel keske tähtsusega. Neil on oluline roll kasvuhoonegaaside heite vähendamisel ja paljude majandussektorite, sealhulgas ehituse, transpordi ja tööstuse süsinikuheite vähendamisel. Need tehnoloogiad on olulised ka säästvate energialahenduste

²³Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule „Euroopa majandusjulgeoleku strateegia“ (JOIN(2023) 20 final).

²⁴Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi majandusjulgeoleku tugevdamine“ (JOIN(2025) 977 final).

²⁵Välja arvatud NACE kood C12, auruseadmetes ja nikotiinisaldusega toodetes kasutatavad e-vedelikud, mis kuuluvad koodi C20.59 alla, ning e-sigarettide ja tubakakuumutusseadmete tootmine, mis kuulub koodi C32.99 alla (välja arvatud juhul, kui need on müügiloo saanud ravimid või sertifitseeritud meditsiiniseadmed).

edendamisel, kuna võimaldavad vähendada energiavarustuse süsinikuheidet ja pakuvad uuenduslikke lahendusi, mis võimaldavad elektrivõrkude ja energiasüsteemi kui terviku vajalikku laiendamist ja digitaliseerimist. Liidu nullnetotehnoloogia tootmisektor seisab siiski silmitsi märkimisväärsede probleemidega, sealhulgas suureneva ülemaailmse konkurentsivõime ja tarneahelate haavatavusega, mis ohustab liidu konkurentsivõimet ning majanduslikku vastupanuvõimet ja taastuvust.

- (8) Biomajandus suudab pakkuda tööstustootmiseks kestlikku biomassi ja bioressursipõhiseid lahendusi. Komisjoni teatises „ELi konkurentsivõimelise ja kestliku biomajanduse strateegiline raamistik“²⁶ on määratletud juhtivad turud, nagu biopõhine plast ja polümeer, bioressursipõhised kemikaalid ja bioressursipõhised ehitustooted, ning juhtivad tehnoloogiad, mis võivad toetada liidu strateegilist sõltumatust ja käesolevas algatuses määratletud tööstussektorite süsinikuheite vähendamist.
- (9) Autotööstus on liidu majanduse nurgakivi. Selleks et saavutada liidu kliimapoliitika eesmärged, on Euroopa autotööstus viimastel aastatel teinud suuri investeeringuid keskkonnahoidlikumate sõidukite ja uuenduslike osade arendamisse. Elektrisõidukid ja nende osad, sealhulgas veoakud, elektrilise jõuseadme komponendid ja elektroonilised süsteemid, on olulised tehnoloogiad maanteetranspordi süsinikuheite vähendamiseks. Kuluhälvemuse ja väärtusahela ümberkujundamise tõttu, mille tulemusel suureneb akude, elektrilise jõuseadme ja elektroonika väärtuse osakaal, väheneb liidus toodetud sõidukites liidust pärit tootmissisendite osakaal. Enam ei ole võimalik edasi lükata tõhusate meetmete võtmist, et vältida kohaliku tootmise väljatõrjumise ohtu. Selliste meetmete puudumisel tooks praegune olukord kaasa sõiduki põhiosade puhul täieliku sõltuvuse kolmandatest riikidest. See kujutaks endast tõsist ohtu liidu majandusjulgeolekule, tulevasele vastupanuvõimele ja kliimaeesmärkidele.
- (10) Riiklike loamenetluste prognoosimatus, keerukus ja mõnikord liigne pikkus vähendavad tööstustegevuse arendamiseks vajalike investeeringute kulutasuvust. Sellest lähtuvalt ning tööstusliku tootmistevõime tulemusliku rakendamise tagamiseks ja kiirendamiseks peaksid liikmesriigid kohaldama ühtlustatud ja digitaliseeritud loamenetlusi. Pädev asutus peaks koordineerima kõiki loamenetlusi ja tegema kohaldatava tähtaja jooksul tervikotsuse.
- (11) Ühtsete juurdepääsupunktide rakendamine peaks põhinema [ettepaneku võtta vastu määrus, millega luuakse Euroopa ettevõtluskukrud²⁷] kohaselt loodud Euroopa ettevõtluskukrutel, kuna need pakuvad ettevõtjatele turvalist, standarditud ja koostalitlusvõimelist platvormi avaliku sektori asutustega suhtlemiseks. See peaks võimaldama taotlusi tõhusalt ja tulemuslikult esitada, tagades samal ajal kõrgetasemelise andmekaitse, küberturvalisuse ja teabe tervikluse. Euroopa ettevõtluskukrud võimaldavad ka tehtud investeeringuid ühtlustada ja vältida tarbetut dubleerimist, mis omakorda aitab ressursse optimeerida ja vähendada ettevõtjate halduskoormust. Ühtsete juurdepääsupunktide rakendamisel tuleks võimaluste piires kasutada ka olemasolevaid liidu digitalistuid, -katalooge ja digitaalseid põhielemente, sealhulgas neid, mis on välja

²⁶Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi konkurentsivõimelise ja kestliku biomajanduse strateegiline raamistik“ (COM(2025) 960).

²⁷Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa ettevõtluskukrute loomise kohta (COM(2025) 838 final).

töötatud andmete ühekordse küsimise tehnilise süsteemi ja selle rakendusaktide alusel. See edendaks vastastikust täiendavust, koostalitlusvõimet ja avaliku sektori vahendite tõhusat kasutamist, vältides samal ajal olemasolevate digilahenduste dubleerimist.

- (12) Ühtlustatud ja lihtsustatud loamenetluste tagamiseks tuleks kõigi tööstuslike tootmisprojektide jaoks, välja arvatud koodi C12 alla kuuluv töötlev tööstus, kehtestada kõiki vajalikke lube hõlmav ühtne taotlusvorm. Seda ei tuleks kohaldada juhul, kui tööstuslike tootmisprojektide jaoks on liidu ühtlustamisõigusaktides kehtestatud konkreetsed loamenetlused, litsentsimismenetlused või nõuded, näiteks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustele (EL) 2024/1735²⁸ ja (EL) 2024/1252²⁹. Ravimeid ja meditsiiniseadmeid reguleerivate liidu valdkondlike õigusaktide lubade andmise ja sertifitseerimise ühtlustatud eeskirju ja tähtaegu on hiljuti ühtlustatud või ühtlustatakse veelgi ning vajaduse korral on võimalik protsessi kiirendada. Seepärast ei tuleks neid eeskirju käesoleva algatuse kontekstis käsitada loamenetlustena.
- (13) [...] määrusega (EL) [202X/XX]³⁰ kehtestatakse keskkonnamõju hindamise kiirendamise ühine raamistik, et hoogustada võtmetehnoloogiate kasutuselevõttu liidus, vähendada sõltuvust ja tugevdada konkurentsivõimet. Kõigi majandussektorite kavade, programmide ja projektide puhul tuleks keskkonnamõju hindamisega seotud menetlusi kiirendada ja ühtlustada, säilitades samal ajal inimeste tervise ja keskkonna kõrgetasemelise kaitse. Mõned sektorid võivad siiski vajada veelgi kiiremat keskkonnamõju hindamist. Seetõttu ja selleks et tagada keskkonnamõju hindamise õigusraamistiku sidusus, võttes samal ajal arvesse täiendavat kiirendamisvajadust teatavates strateegilistes sektorites, kehtestatakse määrusega (EL) [202X/XX] spetsiaalne meetmepakett, mida tuleks seetõttu kasutada käesoleva määruse kontekstis. Võttes arvesse energiamahukate tööstusharude süsinikuheite vähendamise projektide, tööstustootmise eelisarendusaladel asuvate tööstuslike tootmisprojektide ja nullnetotehnoloogia projektide olulist rolli liidu kliimaeesmärkide saavutamise tagamisel ning nende panust liidu vastupanuvõimesse ja majandusjulgeolekusse, tuleks neid käsitada strateegiliste projektidena määruse (EL) [202X/XX] tähenduses ja seetõttu tuleks nende suhtes kohaldada kõnealuse määruse alusel loodud spetsiaalset meetmepaketti.
- (14) Määrus (EL) 2024/1735 sisaldab sätteid, millega ühtlustatakse nullnetotehnoloogia tootmisprojektide haldus- ja loamenetlusi. Mõningaid konkreetseid nullnetotehnoloogiate tarneahela komponente toodetakse energiamahukate tootmisprotsesside abil. Energiamahukate tööstusharude süsinikuheite vähendamise projektid kuuluvad määruse (EL) 2024/1735 kohaldamisalasse, kui asjaomased rajatised toodavad

²⁸Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1735, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa nullnetotehnoloogia toodete tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks ja muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (ELT L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

²⁹Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1252, millega sätestatakse kriitiliste toormete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (ELT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

³⁰Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus keskkonnamõju hindamise kiirendamise kohta (COM(2025) 984 final, 10.12.2025).

komponente, mis on osa nullnetotehnoloogia tarneahelast. Energiamahukad rajatised, mis ei tooda nullnetotehnoloogias kasutatavaid komponente, on aga praegu määruse (EL) 2024/1735 kohaldamisalast välja jäetud. See tekitab energiamahukate tööstusharude vahel ebavõrdsete tingimuste ohu ja aeglustab süsinikuheite vähendamise jõupingutusi. Seepärast tuleks kõigi energiamahukate süsinikuheite vähendamise projektide suhtes kohaldada samu loamenetlusi.

- (15) Liit peaks võtma kasutusele strateegilisema lähenemisviisi, et oma majanduslikku kaalu ja liidu siseturule juurdepääsu väärtust maksimaalselt ära kasutada. Sellega seoses on oluline riikliku sekkumise strateegiline kasutamine, et vältida kriitilist sõltuvust ELis. Riigihanked moodustavad 15 % liidu SKPst. Seepärast peaksid avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad asjakohasel juhul tagama, et riigihankenõuded edendavad majandusjulgeolekut ja tarneahelate vastupanuvõimet. Riiklikel toetuskavadel on oluline roll ka nõudluse stimuleerimisel järgneva etapi sektorites, mis moodustavad märkimisväärse osa nõudlusest teatavate strateegiliste toodete ja tehnoloogiate järele. Seepärast peaksid sellised kavad soosima toetusesaajaid, kes annavad suurema panuse liidu vastupanuvõime tugevdamisse ja süsinikuheite vähendamise eesmärkide edendamisse. Võistupakkumised on nullnetotehnoloogia kasutuselevõtuks väga olulised ja need tuleks kavandada nii, et need suurendaksid nõudlust sellise tehnoloogia, sealhulgas liidust pärit komponentide järele.
- (16) Liit ja liikmesriigid säilitavad avatud investeerimiskeskonna, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu toimimise lepingus (edaspidi „ELi toimimise leping“) ning liidu ja liikmesriikide rahvusvahelistes kohustustes. See hõlmab Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepingu³¹ ja kahepoolsetest kaubanduslepingutest tulenevaid kohustusi seoses avatud riigihankemenetluste ja muude riikliku sekkumise vormidega. Samal ajal jääb liidule õigus kohaldada üldisi või julgeolekuerandeid. Komisjon hindab korrapäraselt, kas on täidetud tingimused kolmanda riigi väljajätmiseks nende sätete kohaldamisalast, mille kohaselt kolmandatest riikidest pärit komponendid loetakse liidust pärit komponentidega samaväärseteks, ning võtab asjakohaseid meetmeid. Majandusjulgeoleku eesmärk on kaitsta ja tugevdada siseturgu. Liikmesriigid ei saa tugineda majandusjulgeolekule, et teistest liikmesriikidest tulevaid investeeringuid tõkestada, neile tingimusi seada või neid muul viisil takistada.
- (17) Laienemisprotsessis osalevate riikide järkjärguline integreerimine liidu siseturule, sealhulgas nende järkjärgulise osalemise kaudu liidu poliitikas ja programmides, on oluline, et toetada nende õigusaktide vastavusse viimist liidu õigustikuga, tugevdada nende konkurentsivõimet, edendada nende tihedamat integreerimist liidu väärtusahelatesse ja suurendada liidu majandusjulgeolekut. Seepärast peaks käesolev määrus edendama sellist järkjärgulist integreerumist, sealhulgas hõlbustades nende riikide ettevõtjate osalemist kogu liitu hõlmavates väärtusahelates, liidu riigihangetes, riiklikes toetuskavades ja võistupakkumistel, kui see on asjakohane ning kooskõlas liidu huvide ja eesmärkidega.
- (18) Tunnistades, kui oluline on liidu liikumine suurema strateegilise sõltumatuse ja vastupanuvõime suunas, peaks liit ühtsuse huvides tunnustama ka partnerriikide

³¹Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO), „Riigihankeleping 2012“, kättesaadav aadressil https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/rev-gpr-94_01_e.pdf.

ennetavaid jõupingutusi, et seada sarnaselt käesoleva määrusega kehtestatud meetmetega esikohale riigisisene osalemine majandustegevuses. Liidu päritolu nõuete rakendamisel teatavat liiki riigihanke menetlustes ja riiklikes toetuskavades peaks liit hoolikalt kaaluma kohaliku tootmissisendi tingimusi, mis kehtivad liidu rahastatavatele või toetatavatele strateegilistele investeringutele nendes partnerriikides, ning neid aktsepteerima. See strateegiline lähenemisviis peaks suurendama vastastikust majanduslikku kasu, tugevdama strateegilisi partnerlusi ja olema kooskõlas liidu rahvusvaheliste partnerluste üldesmärkidega.

- (19) Nõudluspoolsed meetmed peaksid vajaduse korral keskenduma hoonetes, taristus ja mootorsõidukites kasutatavale terasele, tsemendile ja alumiiniumile vähese CO₂ heite nõuete kehtestamisele, kuna need sektorid on kõige energiamahukamad tööstusharud. Sihipärased nõudluspoolsed meetmed kogu liidus võivad aidata luua juhtivaid turge vähese CO₂ heitega ja liidus toodetud energiamahukatele tööstustoodetele, toetades süsinikuheite vähendamist ja tugevdades samal ajal liidu tööstusbaasi.
- (20) Käesoleva määruse alusel tuleks vähese CO₂ heite nõuete, liidu päritolu nõuete või mõlema kehtestamisel seada esikohale järgneva etapi sektorid, nagu ehitus- ja autotööstus, kust pärineb suurem osa teatavate energiamahukate materjalide nõudlusest. See on eriti asjakohane, arvestades, et nende sektorite suhtes kohaldatakse märkimisväärselt riigihankeid ja toetuskavasid, samas kui energiamahuka sisendi osakaal toodangu koguväärtuses on suhteliselt väike ja seega minimeerib see mis tahes hinnalisa mõju.
- (21) Selleks et tagada regulatiivne kooskõla kehtivate liidu tootealaste õigusaktidega, tuleks ehituses kasutatavat terast, betooni ja alumiiniumi käsitada vähese CO₂ heitega toodetena kooskõlas nõuetega, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2024/3110³² ja (EL) 2024/1781³³ kohaselt vastu võetud rakendusmeetmetes.
- (22) Puhta tööstuse kokkuleppe teatistes³⁴ rõhutati vajadust luua juhtivad turud vähese kasvuhoonegaaside heite mahukusega tööstustoodetele, sealhulgas edendades selliseid tooteid siseturul liidu märgistamissüsteemi loomise kaudu, alustades terasesektorist. Seda tuleks vaadelda selliste tooteid käsitlevate liidu õigusaktide kontekstis, mis on juba kavandatud märgistus- ja teabenõuete kehtestamiseks, sealhulgas määruste (EL) 2024/3110 ja (EL) 2024/1781 kohaste delegeeritud õigusaktidega kehtestatavate põhjalike tootemärgistuse nõuete kontekstis. Võttes arvesse nii esmase kui ka teisese terase tootmise tähtsust liidu tööstusbaasi pikaajalise vastupanuvõime jaoks, peaksid need nõuded põhinema toimivusklassidel, mis võtavad arvesse tehnoloogiliste tootmisviiside erinevaid süsinikuheite vähendamise jõupingutusi, premeerides ka ringluspõhisust, kohandades selleks vajaduse korral tootmisel kasutatava vanametalli protsendil põhinevaid heitemahukuse piirmäärasid tootekategooriate puhul, mis tavaliselt nõuavad esmase terase tootmist. Samuti peaks

³²Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2024. aasta määrus (EL) 2024/3110, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustusreeglid ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 305/2011 (ELT L, 2024/3110, 18.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3110/oj>).

³³Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1781, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik, muudetakse direktiivi (EL) 2020/1828 ja määrust (EL) 2023/1542 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ (ELT L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>).

³⁴Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“ (COM(2023) 62 final, 1.2.2023).

olema võimalik täiendada määruste (EL) 2024/3110 ja (EL) 2024/1781 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakte, et toetada juhtivate turgude loomist, suunates investeerimisotsuseid toodete poole, millele on antud madalam kasvuhoonegaaside heite mahukuse tulemuslikkusklass, kui tegemist on tööstustoodetega, mida määruse (EL) 2024/1781 kohase delegeeritud õigusaktiga veel ei reguleerita või mis ei kuulu kõnealuse määruse kohaselt vastu võetud tööplaaniga hõlmatud toodete hulka. Selleks peaks olema võimalik kehtestada vabatahtlikud klassifitseerimissüsteemid, mis põhinevad tööstustoodete kasvuhoonegaaside heite mahukusel. Keskkonnaalase terviklikkuse ja haldussuutlikkuse tagamiseks on oluline tugineda väljakujunenud ja seiratavatele heitkoguste arvestamise meetoditele. Omamaiste käitiste ja käitiseosade jaoks nähakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga (ELi HKS) ette komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/331³⁵ I lisas sätestatud asjakohased tootepõhised võrdlusalused ja süsteemipiirid ning komisjoni rakendusmääruses (EL) 2018/2066³⁶ sätestatud usaldusväärsed heitkoguste arvestamise eeskirjad. Imporditud toodete puhul on halduskoormuse vähendamiseks asjakohane lubada kasutada süsiniku piirimeetme (SPIM) raames juba tõendatud andmeid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/956³⁷ artikli 7 punkti a kohaselt vastu võetud rakendussätetega. Selleks et tööstustoote kasvuhoonegaaside heite mahukust täpselt kajastada, on lisaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ³⁸ I lisas käsitletud käitise tegevusega tavaliselt seotud otseheite arvestamisele asjakohane võtta arvesse ka kõige olulisemaid kaudseid heitkoguseid, sealhulgas tootmisprotsessis kasutatava elektri, vesiniku ja soojusenergia tootmisest tulenevat heidet. Selleks et tagada kooskõla ja vähendada halduskoormust, tuleks käesoleva määruse kohaste vähese CO₂ heite nõuete määratlemiseks kasutatavate meetodite puhul kasutada ELi HKSi ja SPIMI raames esitatud andmeid heitkoguste kohta, kui need on kättesaadavad ja asjakohased.

- (23) Selleks et tagada käesoleva määruse eesmärkide saavutamine, eelkõige Euroopa vähese CO₂ heitega tööstustoodete juhtivate turgude loomine, tuleks riigihankemenetlustes sätestada vähese CO₂ heite ja liidu päritolu nõuetele minimaalsed kohustuslikud tehnilised kirjeldused. Neid nõudeid tuleks kohaldada nende toodete hangete suhtes asjade riigihankelepingute ning ehitustööde või teenuste riigihankelepingute ja kontsessioonide puhul, kui neid tooteid kasutatakse nimetatud lepingute alusel toimuvaks tegevuseks. Kooskõlas riigihangete raamistikuga tuleks neis minimaalsetes kohustuslikes tehnilistes kirjeldustes vältida konkurentsi kunstlikku piiramist ja konkreetse ettevõtja eelistamist. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad peaksid korraldama riigihankemenetlused kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega 2014/23/EL,³⁹ 2014/24/EL⁴⁰ ja

³⁵Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/331, millega määratakse kindlaks üleliidulised üleminekueskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a kohaste lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks ühtlustatud viisil (ELT L 59, 27.2.2019, lk 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/331/oj).

³⁶Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2066, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohast kasvuhoonegaaside heite seiret ja aruandlust ning millega muudetakse komisjoni määrust (EL) nr 601/2012 (ELT L 334, 31.12.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2018/2066/oj).

³⁷Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/956, millega kehtestatakse süsiniku piirimeede (ELT L 130, 16.5.2023, lk 52, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj>).

³⁸Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

³⁹Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1–64, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj>).

2014/25/EL⁴¹ ning kohaldatavate valdkondlike õigusaktidega. Toodete ja komponentide liidu päritolu tuleks kindlaks määrata kooskõlas liidu tollialaste õigusaktidega.

- (24) Selleks et tagada nõuete teostatavus mõistlike kuludega ja vältida konkurentsi piiramist, on vaja sätestada tingimused, mille alusel avaliku sektori hankijad võivad erandkorras otsustada vähese CO₂ heite ja liidu päritolu nõudeid mitte kohaldada. Need tingimused peaksid hõlmama juhtumeid, kus selliste nõuete kohaldamine tooks kaasa tehnilise ühildamatuse projekti käitamisel või hooldamisel, näiteks olukordi, kus selliste toodete kasutamine võib ohustada määruses (EL) 2024/3110 sätestatud hoone või taristu ehitustööde põhinõuete täitmist. Käesolevas määruses sätestatud nõudeid tuleks kohaldada üksnes nende hankemenetluste suhtes, mis kuuluvad direktiivi 2014/23/EL, direktiivi 2014/24/EL ja direktiivi 2014/25/EL kohaldamisalasse, st hankemenetluste suhtes, mille hinnanguline maksumus vastab kõnealustes direktiivides sätestatud piirmääradele või ületab neid. Sellest tulenevalt ei tohiks käesoleva määrusega kehtestatud nõudeid kohaldada hankemenetluste suhtes, mis ei kuulu nimetatud direktiivide reguleerimisalasse, sealhulgas kohaldatavatest piirmääradest allapoole jäävate hankemenetluste suhtes, et vältida avaliku sektori hankijate ebaproportsionaalseid kohustusi väikese maksumusega hangete puhul, sealhulgas kohalikul tasandil.
- (25) 16. detsembril 2025 vastu võetud autotööstuse pakett sisaldab ettepanekut muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/631,⁴² et näha muu hulgas ette Euroopa Liidus enne 2035. aastat valmistatud väikeste taskukohaste elektrisõidukite erisoodustused, ning sellega muudetakse 2035. aasta heitkoguste vähendamise eesmärki, kusjuures ülejäänud heitkogused kompenseeritakse liidus toodetud vähese CO₂ heitega terase või taastuvkütuste ja vähese süsinikuheitega kütuste kasutamisega. Autotööstuse pakett sisaldab ka [ettepanekut võtta vastu määrus keskkonnahoidlike ettevõttesõidukite kohta], millega piiratakse ettevõttesõidukitele antavat rahalist toetust tähisele „Valmistatud Euroopa Liidus“ vastavate heiteta ja vähese heitega ettevõttesõidukitega. Selleks et tagada õiguskindlus ning kooskõla muudetud määrusega (EL) 2019/631 ja [ettepanekuga võtta vastu määrus keskkonnahoidlike ettevõttesõidukite kohta], tuleks käesolevas määruses määratleda mõisted „liidus valmistatud väikesed taskukohased elektrisõidukid“, „liidus toodetud vähese CO₂-heitega teras“ ning „Euroopa Liidus valmistatud ettevõttesõiduautod ja -kaubikud“.
- (26) Selleks et menetlusi lihtsustada ja halduskoormust vähendada, ei tohiks käesolevas määruses sätestatud nõuetele vastavuse tõendamine põhjustada ettevõtjatele ega avaliku sektori hankijatele ebaproportsionaalset koormust. Seepärast peaks tõendamissüsteem tuginema ettevõtja kinnitusele. Selline lähenemisviis on kooskõlas direktiiviga 2014/24/EL kehtestatud riigihangete üldise raamistikuga, eelkõige selle artikliga 59, milles on sätestatud ettevõtja

⁴⁰Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

⁴¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

⁴²Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/631, millega kehtestatakse uute sõiduautode ja uute väikeste tarbesõidukite CO₂-heite normid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 443/2009 ja (EL) nr 510/2011 (ELT L 111, 25.4.2019, lk 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/631/oj>).

kinnitus nõuetele vastavuse kohta, tingimused et edukas pakkuja seda hiljem kontrollib. Sõidukite puhul peaksid tootjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/858⁴³ kohase vastavussertifikaadi väljastamisel esitama lisadokumendi, mis tõendab sõidukite vastavust asjakohastele liidu päritolu nõuetele. See dokument peaks olema samaväärne ettevõtja kinnitusega ja moodustama osa tõendavatest dokumentidest, mis tõendavad vastavust käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

- (27) Selleks et tagada käesoleva määrusega kehtestatud nõuete jätkuv asjakohasus ka siis, kui turutingimused, tehnoloogia areng ning liidu kliima- ja siseturupoliitika eesmärgid jätkuvalt muutuvad, tuleks komisjonile anda õigus nõuded objektiivsete kriteeriumide ja seiretulemuste alusel läbi vaadata. Kui komisjon hindab, kas vaadata läbi liidu päritolu nõuded, vähese CO₂ heite nõuded või mõlemad, peaks ta võtma arvesse muutusi asjaomastes õigusraamistikutes, sealhulgas päritolureeglitega seotud tollialastes õigusaktides, direktiiviga 2003/87/EÜ sätestatud heitkogustega kauplemise süsteemis, määruses (EL) 2023/956 sätestatud süsiniku piirmeetmes ja kaubanduse kaitsemeetmetes.
- (28) Investeeringutel, sealhulgas välismaiste majandusüksuste investeeringutel, on oluline roll tugeva siseturu ja territoriaalse sidususe edendamisel, eelkõige innovatsiooni edendamise ja liidu majanduskasvu edendamise kaudu, mis on oluline liidu konkurentsivõime seisukohalt. Erandlikel asjaoludel võivad aga eriti suured investeeringud, mis on pärit kolmandatest riikidest, kellel on maailmas märkimisväärne tootmisvõimsus, häirida olulisi tarneahelaid ja selliste kujunemisjärgus strateegiliste sektorite julgeolekut, mis on siseturu arengu seisukohast eriti olulised. Liikmesriikide poolt selliste investeeringute suhtes kohaldatavad erinevad tingimused killustavad siseturgu, luues investoritele ebavõrdsed tingimused, mis võimaldavad investeeringuid, mis ei anna liidu majandusele tõelist lisaväärtust, kuid tekitavad märkimisväärse riski nende sektorite arengule ja tarnekindlusele ning loovad stiimuli investorite õiguslikuks arbitraažiks. Selliste investeeringute tegemise tingimusteta lubamine võib tähendada, et valitud strateegiliste tehnoloogiate ja innovatiivse tootmistegevusega seotud lisaväärtuse loomine jääb väljapoole liitu, mis mõjutab kahjulikult liidu tarnekindlust ja tehnoloogia arengut kujunemisjärgus strateegilistes sektorites. Peale selle võib siseturu tingimusteta avatus sellistele suurtele investeeringutele seada kahtluse alla liidu rohe- ja digipöördeks ja kaitsevõimeks vajaliku tehnoloogilise arengu. Seepärast tuleks käesoleva määruse sätetega tagada, et sellised suured investeeringud, mis tulevad kolmandatest riikidest, kellel on eriti märkimisväärne turupositsioon, ei häiri liidu tarnekindlust ega majandusjulgeolekut, ning tagada liidu tehnoloogiline areng kujunemisjärgus strateegilistes sektorites. Kui sellised investeeringud ei taga liidu piisavat osalemist ja tehnosiiret, pärsib liidu suutlikkuse puudumine kujunemisjärgus strateegiliste sektorite pikaajalist tarnekindlust, olenemata riigist, kellele kuulub märkimisväärne osa asjaomase ülemaailmsest tarnest. Lisaks sellele on täheldatud, et teatavad sedalaadi investeeringud ei paku liidu töötajatele sisulist tööhõivet, ning see ohustab siseturu kujunemisjärgus strateegiliste sektorite arendamiseks vajalike oskuste arendamist.

⁴³Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmetike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ (ELT L 151, 14.6.2018, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/858/oj>).

- (29) Selleks et tagada, et siseturg jääb investeeringute jaoks atraktiivseks ning et investeeringud annavad liidu majandusele ja ühiskonnale lisaväärtust, on vaja kehtestada ühised tingimused välismaisteks otseinvesteeringuteks kujunemisjärgus strateegilistesse tootmissektoritesse. Need sektorid peaksid olema innovatsioonipotentsiaaliga töötleva tööstuse sektorid, kus liidu ettevõtjad ei ole veel üleilmse innovatsiooni eesliinil ega selle lähedal ning kus tuleks tagada liidu asjakohane suutlikkus ja osalemine. Ühtlustatud kriteeriume tuleks kohaldada sellise kolmanda riigi välisinvestorite suhtes, kellele kuulub üle 40 % ülemaailmsest tootmisvõimsusest kujunemisjärgus strateegilistes sektorites. Käesoleva määruse sätete tõhususe tagamiseks peaks komisjon jälgima nende sektorite ülemaailmset tootmisvõimsust ja avaldama tulemusi.
- (30) Kui välisinvestor või liidus asuv välisinvestori tütarettevõtja loob liidus uusi rajatisi või uue ettevõtja, nimetatakse seda *greenfield*-välisinvesteeringuks. Nii *greenfield*- kui ka *brownfield*-välisinvesteeringud peaksid kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse niivõrd, kuivõrd need hõlmavad liidu sihtettevõtja või liidu vara üle kontrolli omandamist, kuna mõlemad võivad mõjutada hästi toimivat siseturgu.
- (31) Investeeringute läbivaatamine ja ühtsete tingimuste kohaldamine peaks toimuma kooskõlas käesoleva määrusega. Selles tuleks arvesse võtta kogu kättesaadavat teavet ja järgida proportsionaalsuse põhimõtet. Lisaks peaksid kõik meetmed, mida liikmesriikide ametiasutused või komisjon võtavad seoses välisinvesteeringute läbivaatamisega, olema kooskõlas liidu õigusega, eelkõige ELi toimimise lepingu artiklitega 49 ja 63.
- (32) Seepärast tuleks käesoleva määruse sätteid kohaldada kujunemisjärgus strateegilistesse sektoritesse tehtavate välismaiste otseinvesteeringute suhtes kooskõlas käesoleva määrusega kehtestatud piirmääradega, olenemata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/452⁴⁴ loodud taustauuringumehhanismist. Lisaks sellele tuleks käesoleva määruse sätteid kohaldada, ilma et see piiraks liidu konkurentsioiguse vahendite, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2560⁴⁵ ja nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004⁴⁶ kohaldamist.
- (33) Välismaiste otseinvesteeringute kriteeriumid peaksid hõlmama kolmandate riikide investorite (edaspidi „välisinvestorid“) liidus tehtavaid investeeringuid liidu kujunemisjärgus strateegilistesse sektoritesse. Siiski võib olla vajalik hõlmata ka selliste ettevõtjate investeeringuid liitu, keda otseselt või kaudselt kontrollib kolmanda riigi isik või ettevõtja, sõltumata tegeliku omaniku asukohast (edaspidi „välisinvestori tütarettevõtja“), kuna need võivad samuti häirida siseturu toimimist, sealhulgas selle tarnekindlust ja majandusjulgeolekut, märkimisväärse turuosaga kolmanda riigi üksuse kontrolli tõttu. Seepärast peaksid investeerimisasutused kohaldama

⁴⁴Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 791, 21.3.2019, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

⁴⁵Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2560, mis käsitleb siseturgu moonutavaid välisriigi subsidiume (ELT L 330, 23.12.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj>).

⁴⁶Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj>).

investeerimiskriteeriume, kui need on selgelt vajalikud, et tõhusalt tagada liidus avaliku julgeoleku, tarnekindluse, majandusjulgeoleku ja keskkonnakestlikkuse kaitse, ning kui see on oluline siseturu tehnoloogiliseks arenguks rohe- ja digipöörde ning kaitseotstarbel. Samuti on see vajalik selleks, et vältida määruse sätetest kõrvalehoidmist, kui alternatiivsed meetmed ei ole mõistlikult kättesaadavad. Selleks et tagada välisinvestori tütarettevõtja tehtud investeeringute suhtes ette nähtud tingimuste proportsionaalne kohaldamine, peaks komisjonil olema võimalus teadet hinnata ja nõuda, et investeerimisasutus seaks teatavad tingimused. Peale käesoleva määruse kohaste välisinvestori tütarettevõtja tehtud välismaiste otseinvesteeringute läbivaatamise ei tohiks teistest liidu liikmesriikidest pärit investeeringutele tingimusi seada ega neid takistada.

- (34) On vaja tagada püsiv seos välisinvestori ja liidu sihtettevõtja vahel, olenemata sellest, kas välisinvestor teeb investeeringu otse või liidus asuva ja välisinvestori kontrolli all oleva ettevõtja kaudu. Seda ei tuleks siiski kohaldada selliste äriühingu väärtpaberite omandamise suhtes, mis on ette nähtud üksnes finantsinvesteeringuteks ja mille eesmärk ei ole mõjutada äriühingu juhtimist või kontrolli (edaspidi „portfelliinvesteeringud“).
- (35) Kontsernisisene restruktureerimine ja finantsasutustesse tehtud investeeringud seoses kriisilahenduse vahendi ning allahindamise ja konverteerimise õiguse rakendamisega peaksid jääma käesoleva määruse kohaldamisalast välja. Sisemised restruktureerimised tuleks kohaldamisalast välja jätta üksnes niivõrd, kuivõrd neid tehakse üksnes liidu sihtettevõtja või selle kontserni, millesse liidu sihtettevõtja kuulub, sisemise rekonstrueerimise eesmärgil, ilma et see tooks kaasa muutusi liidu sihtettevõtja tegelikus kasusaajas või kontrollis. Eelkõige tuleks sisemised restruktureerimised välja jätta, kui nende tulemusel ei teki olukorda, kus uus välisinvestor omandab omandiõiguse või kontrolli liidu sihtettevõtja üle või äriühingu üle, mis otseselt või kaudselt omab või kontrollib kõnealust liidu sihtettevõtjat, või kui välisinvestorite valduses olevate aktsiate arv suureneb või kui tehinguga kaasnevad välisinvestoritele täiendavad õigused, mis võivad muuta ühe või mitme välisinvestori tegeliku osalemist liidu sihtettevõtja juhtimises või kontrollis.
- (36) Välismaiste otseinvesteeringute kriteeriume tuleks kohaldada üksnes selliste kujunemisjärgus strateegiliste sektorite välismaiste otseinvesteeringute suhtes, mis saavutavad investeeringu piirmäära, mis võib häirida siseturu toimimist. 100 miljoni euro suurust piirmäära tuleks pidada selliseks, mis võib mõjutada siseturgu head toimimist kujunemisjärgus strateegilistes sektorites. Ilma ühtseid tingimusi järgimata kujutaksid sellised käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvad välismaised otseinvesteeringud endast suurt riski liidu julgeolekule ja keskkonnakestlikkusele, kuna need ei looks piisavat lisaväärtust, sealhulgas ei tagaks liidu panust investeeringutesse, liidu tehnoloogilise arengu edendamist, liidu töötajate tööhõivet ja panust liidu siseturu väärtusahelatesse.
- (37) Selleks et tagada käesoleva määruse tulemuslik kohaldamine, peaks iga liikmesriik määrama investeerimisasutuse, kelle ülesanne on hinnata välismaiste majandusüksuste investeerimistingimusi kujunemisjärgus

strateegilistes sektorites. Lisaks sellele peaksid tal olema oma ülesannete tulemuslikuks ja sõltumatuks täitmiseks õiguslikud, haldus- ja rahalised vahendid, võttes nõuetekohaselt arvesse asutusi, kes juba vastutavad määruse (EL) 2019/452 rakendamise eest.

- (38) Selleks et liikmesriigid saaksid käesolevas määruses määratletud investeeringud tõhusalt kindlaks teha, peaksid välisinvestorid enne liidu ettevõtjates või varades märkimisväärse osaluse omandamist või loomist teavitama pädevaid asutusi. 30 %-lise omandiõiguse või muude õiguste piirmäära kehtestamine, millega kehtestatakse kontroll nii ettevõtjate kui ka varade üle, peaks tagama, et mehhanism hõlmab investeeringuid, mis võivad mõjutada siseturu tõrgeteta toimimist.
- (39) Selleks et minimeerida osadena või kaudse omandamise kaudu kõrvalehoidmise ohtu, kui mitu välisinvestorit tegutsevad kooskõlastatult või kui investeeringuid tehakse seotud üksuste või keerukate omandistruktuuride kaudu, peaks investeerimisasutus investeeringu väärtuse ja teavitamiskünnise kindlaksmääramiseks nende vastavad osalused summeerima. Summeerimist tuleks rakendada ka samas liidu ettevõtjas või varas olevate osaluste suhtes, olgu need siis otsesed või kaudsed, eraldiseisvad või ühised, et tagada nõuetekohane teavitamine olulist mõju või kontrolli tekitavatest järjestikustest tehingutest.
- (40) Selleks et tagada liidu osalemine märkimisväärse ülemaailmse positsiooniga kolmandatest riikidest pärinevates suurtes välismaistes otseinvesteeringutes, tuleks käesoleva määrusega kehtestada piirangud omandiõiguse ja kontrolli ulatusele, mida välisinvestorid võivad liidu ettevõtjates ja varades omandada. Seega ei tohiks välisinvestorid otseselt ega kaudselt luua, omandada, omada ega teostada osalusi, mis moodustavad üle 49 % aktsiakapitalist, hääleõigusest või samaväärsest osalusest mis tahes liidu sihtettevõtjas, ega luua ega omandada samaväärseid omandi-, rendi- või muid õigusi, mis annavad kontrolli liidu vara üle.
- (41) Selleks et tagada välisinvestorite ja liidu ettevõtjate koostöö kujunemisejärgus strateegilistes sektorites koos liidu partnerite samaaegse piisava osalemisega, tuleks kehtestada ühisettevõtete asutamise nõuded, mis peaksid hõlmama lepingupõhiseid kokkuleppeid. Välisinvestorile ei tohi ühisettevõttes kuuluda rohkem kui 49 % ühegi ühisettevõttes osaleva liidu ettevõtja aktsiakapitalist, hääleõigusest või samaväärsetest osalustest või muudest kontrolli andvatest õigustest. See tingimus peaks aitama kaasa ka liidu strateegilisele sõltumatusele ja tagama lisaväärtuse siseturule.
- (42) Välismaise otseinvesteeringu heakskiitmise tingimuste raames tuleb hinnata, kas tehnosiire võib aidata kaasa käesoleva määruse eesmärkide saavutamisele. Selleks tuleks välisinvestoreid julgustada andma liidu sihtettevõtjale, ühisettevõttele või liidu vara omandavale või omavale juriidilisele isikule litsentsi asjaomastele intellektuaalomandi õigustele ja oskusteabele, mis on vajalikud asjaomaseks majandustegevuseks välismaise otseinvesteeringu kontekstis. Seepärast peaks välisinvestor andma liidu sihtettevõtjale, ühisettevõttele või liidu vara omandavale või omavale juriidilisele isikule asjakohase(d) intellektuaalomandi litsentsilepingu(d). Nende lepingute kohaldamisala ja tingimused, nagu näiteks asjaomaste intellektuaalomandi õiguste täpne olemus, litsentsi ainuõigus, litsentsi kestus või konfidentsiaalsuse säilitamise meetmed, peaksid vastama käesoleva määruse ja asjaomase investeeringu asjaoludele ja eesmärgile. Välisinvestor peaks kohustuma andma asjaomaseks majandustegevuseks vajalikud litsentsid oma intellektuaalomandi õigustele ja asjakohasele oskusteabele. Selleks esitatakse investeerimisasutusele konfidentsiaalselt võimalike litsentsilepingute peamiste aspektide kirjeldus.

- (43) Kui liidu sihtettevõtjale või liidu vara omandavale või omavale juriidilisele isikule kuuluvad enne välisinvesteeringu tegemist intellektuaalomandi õigused leiutisele, teosele või muule varale, mille suhtes kohaldatakse intellektuaalomandi kaitset, peaksid need intellektuaalomandi õigused jääma täielikult ja eranditult liidu sihtettevõtja või liidu vara omandava või omava juriidilise isiku kontrolli alla. Välisinvestor ei tohiks nõuda endale intellektuaalomandi õigusi ega tegeleda ühegi tegevusega, mis mõjutaks liidu sihtettevõtja või liidu vara omandava või omava juriidilise isiku võimet omada ja kasutada intellektuaalomandi õigusi oma leiutistele, teostele, kaubamärkidele, disainilahendustele või mis tahes muule asjakohasele varale, mis on omandatud enne välisinvesteeringut. Kui intellektuaalomandi kaitse alla kuuluv leiutis, teos või muu vara on liidu sihtettevõtja või liidu vara omandava või omava juriidilise isiku ja välisinvestori vahelise koostöö tulemus või ühissetevõtte tulemus, peaksid intellektuaalomandi õigused olenevalt asjaoludest kuuluma ühiselt välisinvestorile, liidu sihtettevõtjale või liidu vara omandavale või omavale juriidilisele isikule. Intellektuaalomandi õiguste kaasomandiga kaasnevad tingimused tuleks võimalikult suures ulatuses määratleda ja edastada investeerimisasutusele enne välismaise otseinvesteeringu heakskiitmist. Need tingimused peaksid sisaldama selgitusi selle kohta, kas ühel kaasomanikul on õigus anda litsentsi ja algatada rikkumismenetlust, ning rahalisi kokkuleppeid seoses intellektuaalomandi õiguste ja litsentsilepingute taotlemise ja registreerimisega. Juriidilise isiku staatusega ühissetevõtte puhul tuleks investeerimisasutusele esitada selgitused intellektuaalomandi omandiõiguse kohta.
- (44) Tuleb tagada, et välisinvestorite eksperditeadmised käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate suurte välismaiste otseinvesteeringute kohta aitavad kaasa liidu tehnoloogilisele arengule nii liidu sihtettevõtja, ühissetevõtte või liidu vara omandava või omava juriidilise isiku piires kui ka väljaspool seda. Selleks peaksid välisinvestorid investeerima liidus elluviidavatesse teadus- ja arendusprojektidesse, tagades samal ajal, et liit saaks nende tulemustest kasu. Seepärast tuleb välismaise otseinvesteeringu heakskiitmise tingimuste osana hinnata, kas välisinvestorite teadus- ja arendustegevusse tehtavad investeeringud on selle eesmärgi saavutamiseks piisavad. Sellised investeeringud võivad olla suunatud liidus asuvate teadusasutuste toetuseks, sealhulgas liidu sihtettevõtjaga, ühissetevõttega või liidu vara omandava või omava juriidilise isikuga läbiviidavate ühisprojektide raames. Neid investeeringuid võib teha ka liidu sihtettevõtjasse, ühissetevõttesse või liidu vara omandavasse või omavasse juriidilisse isikusse, et arendada või ellu viia konkreetseid teadus- ja arendustegevusi. Need investeeringud võivad hõlmata ka liidu töötajate koolitamist või otsest või kaudset rahalist toetust liidu sihtettevõtja, ühissetevõtte või liidu vara omandava või omava juriidilise isiku teadus- ja arendusprojektidele. Liidus elluviidavatesse teadus- ja arendusprojektidesse tehtavate investeeringute hindamine ei tohiks piirata liidu konkurentsioiguse vahendite, sealhulgas määruste (EL) 2022/2560 ja (EÜ) nr 139/2004 kohaldamist.
- (45) Selleks et edendada välismaiste majandusüksuste investeeringute kestlikku integreerimist siseturule ja oskuste arendamist kujunemisjärgus strateegilistes sektorites ning tagada investeeringu asukohas sisuline sotsiaalne panus, peaks sellised investeeringud andma tööd teatavale osale liidu töötajatest ning pakkuma asjakohaseid koolitus- ja suutlikkuse suurendamise meetmeid, kaasates haridus- või koolitusteenuse osutajaid ning sotsiaalpartnereid. Välisinvestor peaks tagama, et käesolevas määruuses sätestatud piirmäärad on täidetud kõigi töötajate kategooriate, sealhulgas tootmis-, tehnilise, järelevalve- ja juhtivpersonali puhul.

- (46) Selleks et tugevdada kujunemisjärgus strateegiliste sektorite tööstussuutlikkust ja integreerida välismaised otseinvesteeringud liidu tööstusökosüsteemi, tuleks teatavat osa liidus toodetud sisenditest kasutada selliste investeeringutega liidu turule lastavates toodetes.
- (47) Selleks et tagada, et välismaised otseinvesteeringud vastavad vähemalt neljale käesolevas määruses sätestatud kuuest tingimusest, peaks pädev investeerimisasutus iga teate läbi vaatama ja tegema põhjendatud otsuse selle heakskiitmise või tagasilükkamise kohta. Investeerimisasutused peaksid kindlaks tegema, kas tingimused on täidetud või vajaduse korral, kas välisinvestoril on kavatsus neid tingimusi täita. Selliseid investeeringuid ei tohiks teha ilma investeerimisasutuse sõnaselge heakskiiduta. Seega peaksid välisinvestorid enne asjaomase välismaise otseinvesteeringuga seotud majandustegevuse alustamist vastama teatavatele tingimustele. Investeerimisasutused peaksid tegema otsuse aja jooksul, mis tagab nii menetluse tõhususe kui ka õiguskindluse. Kui see on juhtumi keerukuse või täiendava teabe vajaduse seisukohast vajalik, võib seda tähtaega õigustatud ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel pikendada.
- (48) Liikmesriigid peaksid komisjoni saadud teadetest teavitama, et komisjon saaks investeerimiskeskonda tõhusalt jälgida ja tagada kogu siseturul ühtlustatud investeerimisraamistiku.
- (49) Selleks et tagada käesoleva määruse horisontaalne kohaldamine siseturul, peaks komisjonil olema võimalik esitada arvamus selle kohta, kas investeering vastab käesolevas määruses sätestatud tingimustele. See arvamus tuleks teha üldsusele kättesaadavaks. Kui investeerimisasutus kavatseb oma otsuses komisjoni arvamusest kõrvale kalduda, peaks ta pikendama heakskiitmismenetlust veel kahe kuu võrra, et nõuetekohaselt hinnata komisjoni argumente. Otsuse tegemisel peaksid liikmesriigid põhjendama, kuidas nad komisjoni arvamust arvesse võtsid.
- (50) Selleks et tagada käesoleva määruse horisontaalne kohaldamine ühtsel turul, peaks komisjonil olema võimalik välismaised otseinvesteeringud omal algatusel või välismaisest otseinvesteeringust mõjutatud liikmesriigi algatusel läbi vaadata. See peaks eelkõige kehtima investeeringute puhul, mis mõjutavad mitut liikmesriiki, samuti suure väärtusega investeeringute ja liidu jaoks erilise strateegilise tähtsusega investeeringute puhul, kuna need mõjutavad ühtset turgu.
- (51) Investeerimisasutused peaksid tagama tingimuste täitmise mitte ainult välismaisest otseinvesteeringust teavitamise ajal, vaid vajaduse korral kogu selle tegevuse vältel, et tagada välismaisest otseinvesteeringust saadava kasu maksimeerimine siseturul.
- (52) Selleks et tagada, et välismaiste otseinvesteeringute kriteeriumid kujunemisjärgus strateegiliste sektorite jaoks on jätkuvalt asjakohased ka siis, kui turutingimused, tehnoloogia areng ning liidu kliima- ja siseturupoliitika eesmärgid jätkuvalt muutuvad, peaks komisjon jälgima strateegiliste sektorite ülemaailmseid tootmissuundumusi ja tal peaks olema õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse välisinvesteeringute kriteeriumid täiendavatele strateegilistele sektoritele. Komisjon peaks hindama eelkõige läviväärtust ning seda, kas kõik käesolevas määruses osutatud investeerimiskriteeriumid on käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks asjakohased ja vajalikud.
- (53) Tööstustegevuse klasterdamine võib oluliselt kaasa aidata käesoleva määruse eesmärkide saavutamisele ja teatavate strateegiliste sektorite tugevdamisele siseturul. Seepärast on asjakohane edendada tööstustootmise eelisarendusalade arendamist.

Sellised alad peaksid olema geograafilise ulatuse osas piiritletud, et edendada tööstussümbioosi. Nende alade määramisel peaksid liikmesriigid vajaduse korral koostöös piirkondlike omavalitsustega võtma arvesse tööstustootmist (eelkõige teatavates strateegilistes sektorites) ja oma piirkondade üldist arengutaset, keskendudes vähem arenenud ja üleminekupiirkondadele. Selleks et tugevdada liidu tööstusbaasi vastupanuvõimet, strateegilist sõltumatust ja konkurentsivõimet, peaks tööstustootmise eelisarendusalade määramine olema kooskõlas strateegiliste projektide ja muude liidu algatustega, nagu nullnetotööstuse arengukeskused.

- (54) Tööstuse arengu meetmetega tuleks eelisarendusaladel saavutada asjakohane koostoime muude liidu algatustega, sealhulgas liidu õigusaktides tunnustatud strateegiliste projektidega, nullnetotööstuse arengukeskustega ja liidu rahastamisvõimalustega, et ühtlustada siseturu strateegilisi prioriteete ja toetada liidu strateegilise sõltumatuse ja konkurentsivõime jaoks olulisi tööstusrajatisi. Seda toetust tuleks kohaldada ka ettevõtjate suhtes, kellele on määruse (EL) XXXX/[XX]⁴⁷ (Euroopa Konkurentsivõime Fond) alusel antud konkurentsivõime märgis, välja arvatud juhul, kui liikmesriik on need konkreetsetlalt välistanud.
- (55) Selleks et tagada eelisarendusalade projektide jaoks kriitiliste toormete piisav tarne, peaks määruse (EL) 2024/1252 artikli 35 alusel loodud Euroopa kriitiliste toormete nõukogu looma platvormi, et vahetada teavet kriitiliste toormetega seotud tarneahela kitsaskohtade kohta eelisarendusaladel. Asjaomaste valdkondade projektide puhul peaks olema võimalik kasutada määruse (EL) 2024/1252 artikli 25 alusel loodud ühisostude mehhanismi, et koondada nende nõudlus strateegiliste toorainete järele ja suurendada nende läbirääkimispositsiooni võimalike müüjatega, eriti kui need hõlmavad väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEd) ning väikeseid keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjaid.
- (56) Eelisarendusalade tõhusa kasutuselevõtu ja tootmistegevuse arendamise peamine eeltingimus on nende piisav ja õigeaegne energiavarustus. Usaldusväärne ja täpne teave tulevase energianõudluse kohta aitab kaasa elektrivõrgu kulutõhusale arendamisele. Seetõttu peaksid liikmesriigid koostama iga eelisarendusala kohta analüüsi, milles määratletakse selle tulevane energiavajadus. Selle analüüsi eesmärk peaks olema anda teavet riigisisese võrgu planeerimiseks, aidates seeläbi kaasa sihipärastele ennetavatele võrguinvesteeringutele ja kiirematele energiaühendustele eelisarendusalal. Ulatuse määratlemisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse asjakohase transpordi- ja võrgutaristu kättesaadavust. Nende hindamiste tulemused peaksid kajastuma riiklikes võrgu arengukavades, et võtta tulevases võrgu planeerimises piisavalt arvesse tulevase energianõudluse punkte.
- (57) Loodavate tööstustootmise eelisarendusalade määramisel tuleks arvestada haridus- ja koolitusvõimalustele juurdepääsu või nende loomise potentsiaali, et tagada oskustööjõu kättesaadavus.
- (58) Selleks et edendada tööstustootmise eelisarendusalade arendamist ja kiirendada nendel aladel tööstustegevuseks vajalikke loamenetlusi, peaksid liikmesriigid kehtestama koond-põhiloo, mis kajastab iga määratletud tööstuse eelisarendusala eripära ja on kohandatud seal tulevikus tegutseva(te)le tööstustootmise sektori(te)le. See avaliku

⁴⁷Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond, sealhulgas kaitseuuringute ja -innovatsiooni eriprogramm, tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/522, (EL) 2021/694, (EL) 2021/697, (EL) 2021/783, tunnistatakse kehtetuks määruste (EL) 2021/696 ja (EL) 2023/588 teatavad sätted ning muudetakse määrust (EL) [Euroopa kaitsetööstuse programm] (COM(2025) 555 final, 16.7.2025).

sektori asutuste väljastatud koond-põhiluba peaks hõlmama lubasid, mida piirkonnas selliseks tegevuseks tavaliselt nõutakse, välja arvatud käitispõhised load, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL⁴⁸ alusel nõutavad load ja võrguga liitumise luba. Sellest tulenevalt tuleks projektiarendajatelt nõuda täiendavate lubade hankimist üksnes tegevuste puhul, mida koond-põhiluba ei hõlma, ning vajaduse korral ka keskkonnamõju hindamist. Tegevuse puhul, mis võib mõjutada liidu ja riiklikke kaitsealasid, tuleks asjakohased load anda alles pärast seda, kui on tagatud, et tegevus on kooskõlas nende alade kaitse-eesmärkidega. Selline lähenemisviis peaks loamenetlusi märkimisväärselt kiirendama ja vähendama nendega seotud halduskoormust, säilitades samal ajal keskkonnakaitse kõrge taseme.

- (59) Selleks et luua raamistik liidu strateegilise sõltumatuse ja majandusjulgeoleku tagamiseks asjakohaste tööstustoodete kindlatele, kestlikele ja vastupanuvõimelistele tarnetele juurdepääsu kaudu, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et teha muudatusi selliste kolmandate riikide loetelus, kelle komponente ei käsitata liidust pärit komponentidega samaväärsetena, kehtestada või muuta liidu päritolu- ja vähese CO₂ heite nõudeid, sealhulgas täiendavate nullnetotehnoloogiate ning II ja III lisas loetletud toodete ja teenuste puhul, kehtestada liidu tasandi nõudluspoolised meetmed keemiatööstuse toodete jaoks, võttes muu hulgas arvesse kriitilise tähtsusega kemikaalide liidu soovitusi, välismaiste otseinvesteeringute kriteeriumide laiendamist täiendavatele kujunemisjärgus strateegilistele sektoritele, välismaiste otseinvesteeringute kriteeriumide ühiste menetlusnormide täpsustamist ning toodete kasvuhoonegaaside heite mahukusel põhinevate klassifitseerimissüsteemide kehtestamist. Eriti oluline on see, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ning et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega⁴⁹. Eelkõige selleks, et tagada võrdne osalemine delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, kus arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (60) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolulised seoses liidust pärit toodete ja komponentide mahuosa arvutamise meetodi täpsustamisega ning artiklis 15 sätestatud tingimustele vastavuse kontrolliga. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁵⁰.
- (61) Komisjon peaks käesolevat määrust hindama liikmesriikide esitatud teabe põhjal. 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe punkti 22 kohaselt peaks selline hindamine põhinema viiel kriteeriumil, milleks on tõhusus, mõjus, asjakohasus, sidusus ja ELi lisaväärtus. Samuti peaks see olema aluseks võimalike edasiste meetmete mõju hindamisele.

⁴⁸Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj>).

⁴⁹ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, http://data.europa.eu/eli/agree_interinstitut/2016/512/oj.

⁵⁰Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (62) Selleks et tagada käesolevas määruses sätestatud kohustuste täitmine, peaksid liikmesriigid kohaldama karistusi nende ettevõtjate suhtes, kes ei täida oma kohustusi. Sellised karistused ei tohiks piirata käesolevas määruses sätestatud konkreetseid karistusnõudeid, näiteks välismaiste otseinvesteeringute puhul, vaid neile lisanduma. Seepärast on vaja, et liikmesriigid kehtestaksid riigisisese õiguses mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused käesoleva määruse täitmata jätmise eest. Samuti peavad liikmesriigid tagama, et projektiarendajatel on kooskõlas riigisisese õigusega asjakohasel juhul juurdepääs halduslikule või kohtulikule kontrollile.
- (63) Käesoleva määruse läbivaatamisel peaks komisjon hindama vajadust muuta III ja IV peatüki sätteid. Eelkõige peaks komisjon kaaluma sihipärase liidu päritolu nõude kehtestamist liidu majandusjulgeoleku seisukohast kriitilise tähtsusega transpordisektorites, eelkõige laevade ja raudteeveeremi ehituses. Komisjon peaks kaaluma ka lennundustoodetesse ja nende osadesse tehtavate välismaiste otseinvesteeringute põhjalikumat läbivaatamist.
- (64) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1724,⁵¹ millega loodi ühtne digivärv, nähakse ette siseturu toimimise seisukohast olulise teabe, menetluste ja abiteenuste internetipõhise pakkumise üldnormid. Selleks et ettevõtted ja töötleva tööstuse projektiarendajad, sealhulgas piiriüleste projektide arendajad, saaksid siseturust otsest kasu, ilma et neile tekiks põhjendamatu täiendav halduskoormus, tuleb käesoleva määruse kohase loamenetluse raames asjaomastele asutustele esitada teave, mis on sätestatud määruse (EL) 2018/1724 I lisas. Sellega seotud menetlused on esitatud kõnealuse määruse II lisas, tagamaks et projektiarendajad saaksid kasutada täielikult veebipõhiseid menetlusi ja andmete ühekordse küsimise tehnilise süsteemi teenuseid. Eelkõige peaks töötleva tööstuse projektiarendajatel olema veebis täielik juurdepääs kõigile loamenetlusega seotud menetlustele ja võimalus need lõpule viia kooskõlas määruse (EL) 2018/1724 artikli 6 lõikega 1 ja kõnealuse määruse II lisaga. Määrust (EL) 2018/1724 tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (65) Määrusega (EL) 2024/1735 on kehtestatud vastupanuvõimet käsitlevad nõuded mitmesugustele nullnetotehnoloogia lõpptoodetele. Nende nõuete eesmärk on vähendada sõltuvust üksikutest kolmandatest tarneriikidest, kuid need ei ole piisavad, et võimaldada liidu tootmisharudel suurendada siseturu potentsiaali ja nendega kaasneb kõrvalahoidmise oht. Seepärast peaks õigusraamistik selliste probleemide lahendamiseks sihipärase täiendava sekkumise kaudu tagama, et liidus meelitataks ligi ja säilitataks tehnoloogilist oskusteavet.
- (66) Käesoleva määruse riigihankeid käsitlevad sätted peaksid tuginema määruse (EL) 2024/1735 vastupanuvõimet käsitlevatele sätetele ning täiendama neid, kehtestades lisanõuded akupõhiste energiasalvestussüsteemidele, päikeseelektri tehnoloogiatele, soojuspumpadele, maismaa- ja meretuuleenergia tehnoloogiatele, elektrolüüsiseadmetele ja tuumalõhustumisenergia tehnoloogiatele. Need lisanõuded peaksid tagama, et teatav osa toodetest ja nende peamistest erikomponentidest pärineb liidust. Selline lähenemisviis peaks tagama piisava mitmekesisistamise ning tugevdama

⁵¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärv teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj>).

liidu strateegilist tootmisvõimsust ja tehnoloogilist suveräänsust. Nõuetekohasuse tõendamise süsteem peaks vähendama halduskoormust ning olema kooskõlas ühiste riigihanketavadega ja määruse (EL) 2024/1735 kohase olemasoleva nõuetekohasuse tõendamise süsteemiga. Seepärast peaks see tuginema ettevõtja kinnitusele.

- (67) Lisaks määruse (EL) 2024/1735 riigihankeid käsitlevate sätete täiendamisele tuleks neid suurema õiguskindluse tagamiseks muuta ka käesoleva määrusega. Määruse (EL) 2024/1735 artikli 25 kohaldamisala peaks piirduma nende nullnetotehnoloogiatega, mille puhul eeldatakse asjakohases mahus riigihankeid, suurendades seeläbi sätte selgust.
- (68) Kooskõlas sama poliitikaeesmärgiga, mida taotletakse määruse (EL) 2024/1735 kohaste taastuvenergia võistupakkumistega, tuleks käesoleva määrusega laiendada täiendavaid liidu päritolu nõudeid teatavate taastuvenergiatehnoloogiatega võistupakkumistele, et aidata tugevdada liidu tööstusbaasi ja tagada nullnetotehnoloogia tarneahelate vastupanuvõime. Taastuvenergia võistupakkumiste eripärasid arvesse võttes peaksid täiendavad nõuded kehtima võistupakkumiste kontekstis kõige asjakohasematele nullnetotehnoloogiatega, milleks on akupõhised energiasalvestussüsteemid, päikeseelektri tehnoloogiad, elektrolüüsiseadmed ning maismaa ja meretuuleenergia tehnoloogiad. Kui võistupakkumiste suhtes kohaldatakse liidu päritolu nõudeid, ei tohiks nende võistupakkumiste suhtes kohaldada muid sätteid, millega kehtestatakse sarnased nõuded riiklikele toetuskavadele.
- (69) Selleks et suurendada raamistiku tulemuslikkust ning kajastada geopoliitiliste riskide ja maailmaturu moonutuste hiljutist kasvu, tuleks suurendada nõuete kohaldamisalasse kuuluvate võistupakkumiste osakaalu ning kehtestada kõrgem kulukünnis nendest nõuetest loobumiseks. See peaks ära hoidma ka erandite liigset kasutamist ja olema tõhusaks stiimuliks taastuvenergiatehnoloogiatega tootmiseks liidus.
- (70) Ettevõtjad ja kodumajapidamised moodustavad olulise osa nullnetotehnoloogia nõudlusest liidus. Riiklikud toetuskavad, mille eesmärk on toetada tarbijate nõudlust selliste toodete järele, on olulised vahendid liidu majandusjulgeoleku tugevdamiseks ja rohepöörde kiirendamiseks. Selleks et tugineda määruse (EL) 2024/1735 vastupanuvõimet käsitlevatele sätetele, on vaja neid sätteid täiendada, kehtestades täiendavad nõuded akupõhistele energiasalvestussüsteemidele, päikeseelektri tehnoloogiatega ja soojuspumpadele. Need lisanõuded peaksid tagama, et teatavad peamised erikomponendid ja mõnel juhul kogu lõpptoode pärinevad liidust. See lähenemisviis on kooskõlas toetuskavade üldeesmärgiga edendada ühiskonna seisukohast soovitavaid tulemusi, et teha edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba eesmärkide ning keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisel. Lisaks sellele peaks see tagama piisava mitmekesisitsemise ning tugevdama liidu strateegilist tootmisvõimsust ja tehnoloogilist suveräänsust. Toetuskavade eest vastutavatel avaliku sektori asutustel peaks olema võimalus seada kava toetuskõlblikkuse tingimuseks nõuete täitmine või maksta nõuete täitmise korral täiendavat rahalist hüvitist. Viimasel juhul peaks täiendaval rahalisel hüvitusel olema stimuleeriv mõju. Kui tegemist on riigiabiga, ei tohiks täiendav rahaline hüvitis siiski ületada kohaldatavat abi ülemmäära.
- (71) Digitehnoloogiad muudavad jätkuvalt seda, kuidas me energiat toodame, jaotame ja tarbime. Selline digitaalne areng pakub küll enneolematuid võimalusi, kuid on kaasa toonud ka keerukuse ja omavahelise seotuse nüüdisaegsetes energiasüsteemides, mis on nüüd vastuvõtlikud üha suuremale hulgale küberohtudele. Digitehnoloogiatega loimimine energiasüsteemidesse suurendab ründepinda pahatahtlikele isikutele, kes

saavad ära kasutada turvanõrkusi, et häirida tegevust, varastada tundlikke andmeid või manipuleerida energiaturgudega. Sellised häired ei ohusta mitte ainult meie energiataristu julgeolekut ja stabiilsust ning pidevat energiavarustust, vaid need mõjutavad ka dominoefektina kõiki stabiilsetest energiavarustusest sõltuvaid majandussektoreid. Lisaks sellele võivad energiasüsteemi häired õhustada investorite usaldust ning pärssida investeeringuid olulistesse ajakohastamise ja süsinikuheite vähendamise jõupingutustesse. Seepärast on nende süsteemide küberturvalisuse tagamine äärmiselt oluline, et tagada majandusjulgeolek, säilitada usaldus ja suurendada vastupanuvõimet tulevastele probleemidele.

- (72) Kõrgetasemelise küberturvalisuse tagamiseks on vaja vältida olukorda, kus [lähivaadatud küberturvalisuse määrase ettepaneku] kohaselt määratletud suure riskiga tarnijad tarnivad kriitilisi komponente taastuenergia võistupakkumiste pakkujatele, riigihankemenetluste pakkujatele ja riigi sekkumisega toetatavatele lõpptoodetele käesoleva määrase kohaldamisalas.
- (73) Lisaks sellele tuleks määrase (EL) 2024/1735 artikli 26 küberturvalisuse sätteid kohaldada mitte ainult 30 %, vaid kõigi taastuenergia võistupakkumiste suhtes, võttes arvesse, et küberturvalisus on oluline liidu energiasüsteemi kui terviku stabiilsuse ja tervikluse jaoks. Isegi kui energiasüsteemi küberturvalisuses on puudujääk ainult ühesainsas elemendis, võib see ohustada kogu süsteemi stabiilsust. Lisaks kõrgetasemelisele küberturvalisusele, mis on tagatud elutähtsates sektorites direktiiviga (EL) 2022/2555 ja digielemente sisaldavate toodete puhul määrase (EL) 2024/2847 alusel, peaks määrase (EL) 2024/1735 küberturvalisuse nõuete kohaldamisala laiendamine kõigile taastuenergia võistupakkumistele veelgi vähendama liidu energiasüsteemi haavatavust ning aitama tagada energia- ja majandusliku stabiilsuse.
- (74) Nullnetotehnoloogiate suhtes liidu päritolu ja küberturvalisuse nõuete kohaldamine peaks täiendama määruses (EL) 2024/1735 sätestatud kestlikkuse ja vastupanuvõime nõudeid. Seetõttu tuleks need lisada kõnealusesse määrusesse, et tagada ühtsus ja lihtsustada rakendamist asjaomaste asutuste poolt.
- (75) Kooskõlas riigihangete, võistupakkumiste ja riiklike toetuskavade meetmetega peaks käesolev määrus täiendama määrust (EL) 2024/1735 ka liidu päritolu nõuetega liikmesriikide toetusele tuumaelektrijaamade ehitamiseks ja vesiniku elektrolüüsiseadmete tootmiseks. Liidu pikaajalise suveräänsuse, energiajulgeoleku ja sektori vastupanuvõime tagamiseks on oluline, et uutes tuumaelektrijaamades, nii suurtes reaktorites kui ka väikestes moodulreaktorites eelistataks võimalikult palju liidust hangitud tehnoloogiaid ja komponente, säilitades samal ajal kõrgeimad kvaliteedistandardid. Selline strateegia mitte ainult ei suurenda liidu suutlikkust, vaid ka positsioneerib liidu usaldusväärse ja konkurentsivõimelise osalejana ülemaailmsel tuumaenergia turul. Selleks et vältida tehnoloogilise kinnistumisega seotud ohte, tuleks tuumaelektrijaamade liidu päritolu nõudeid kohaldada üksnes uute tuumaelektrijaamade suhtes, välja arvatud olemasolevate tuumaelektrijaamade renoveerimine ja kasutusea pikendamine.
- (76) Määrust (EL) 2024/1735 tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (77) Vesinik on paljudes tööstusrakendustes energiasüsteemi ümberkujundamise jaoks oluline energiakandja ning aitab edendada üleminekut puhtamatele energiasüsteemidele. Selleks et tulla toime gigavatt-skaalal elektrolüüsiseadmete kasutuselevõttuga liidus, on vaja kooskõlastatud ja tõhustatud toetussüsteemi.

- (78) Kui liidu päritolu nõuded näevad ette, et teatav arv komponente peab pärinema liidust, täpsustamata, millised neist, tuleks valik jätta ettevõtjatele. See tagab vajalike komponentide tarnijate vahel piisava konkurentsi ja võimaldab ettevõtjatel teha nõuete täitmisel kõige kulutõhusamaid valikuid.
- (79) Määrusega (EL) 2024/3110 on komisjonile antud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et kehtestada konkreetsete tootekategooriate ja ehitustooteperede jaoks keskkonnakestlikkuse märgistamise nõuded, eeldusel et toote valivad tavaliselt tarbijad ja selle üldine olemusringi keskkonnatoime ei olene paigaldusviisist. Sellised ranged tingimused tuleks kaotada, et komisjon saaks kehtestada ehitustoodete märgistamise nõuded nende CO₂-mahukuse alusel, sealhulgas nende toodete puhul, mida tavaliselt lõpptarbijatele ei müüda. Määrust (EL) 2024/3110 tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (80) Kui mõni käesoleva määrusega kavandatud meede kujutab endast riigiabi, ei piira selliseid meetmeid käsitlevad sätted ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist.
- (81) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt toetada vastupanuvõimelist ja vähese CO₂ heitega tööstustootmist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse või toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määruse eesmärk on parandada siseturu toimimist, luues liidu töötleva tööstuse arengut, konkurentsivõimet ja vastupanuvõimet toetav raamistik, mis keskendub valitud strateegilistele sektoritele, ning aidates samal ajal kaasa liidu kliimaeesmärkide saavutamisele, majandusjulgeolekule ning kvaliteetsete töökohtade loomisele, säilitamisele ja neile üleminekule.
2. Lõikes 1 osutatud üldeesmärgi saavutamiseks kehtestatakse käesolevas määruses meetmed, mille eesmärk on:
 - a) kiirendada tööstuslike tootmisprojektide, sealhulgas energiamahukate tööstusharude süsinikuheite vähendamise projektide loamenetlusi;
 - b) luua strateegilistes sektorites teatavate toodete jaoks juhtiv turg, kehtestades riigihangete ja riiklike toetuskavade kontekstis liidu päritolu nõuded või vähese CO₂ heite nõuded või mõlemad;
 - c) kehtestada tingimused välismaistele otseinvesteeringutele kujunemisejärgus strateegilistes sektorites;
 - d) määrata liikmesriikide poolt tööstusliku tootmise eelisarendusalad, et edendada tööstustegevust.

Artikkel 2

Industrialiseerimise eesmärk

Liit ja liikmesriigid püüavad tagada, et 2035. aastaks moodustab liidu töötlev tööstus vähemalt 20 % liidu sisemajanduse koguproduktist.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „tööstuslik tootmisprojekt“ – sellise tööstusala ehitamine, ümberehitamine või laiendamine, mis on ette nähtud NACE koodi C (töötlev tööstus) alla kuuluva majandustegevuse teostamiseks, välja arvatud NACE kood C12;
- 2) „energiamahukad tööstusharud“ – I lisa punktis 1 loetletud tööstusharud;
- 3) „energiamahuka tööstuse süsinikuheite vähendamise projektid“ – nõukogu direktiivi 2003/96/EÜ⁵² artikli 17 lõike 1 punktis a määratletud energiamahuka ettevõtte kommertsrajalise ehitamine või ümberehitamine käesoleva määruse I lisa punktis 1 loetletud energiamahukates tööstusharudes, mis vähendab märkimisväärselt ja püsivalt tööstusprotsesside heidet CO₂ ekvivalentides mõõdetuna ulatuses, mis on tehniliselt teostatav;
- 4) „loamenetlus“ – menetlus, mis hõlmab kõiki asjakohaseid lube tööstuslike tootmisprojektide ehitamiseks, laiendamiseks, ümberehitamiseks ja käitamiseks, sealhulgas [ettepaneku võtta vastu direktiiv, millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001, (EL) 2019/944 ja (EL) 2024/1788 seoses loamenetluste kiirendamisega⁵³] artiklis 1 määratletud ehitamise, kemikaalide kasutamise ja võrguühenduse load ning keskkonnamõju hindamised ja keskkonnaload, kui neid nõutakse, ning hõlmates kõiki taotlusi ja menetlusi alates kinnitusest, et taotlus on täielik, kuni teavitamiseni tervikotsusest menetluse tulemuse kohta;
- 5) „tervikotsus“ – liikmesriigi asutuse või asutuste tehtud otsus või otsuste kogum, millega määratakse kindlaks, kas projektiarendajale antakse luba tööstuslikku tootmisprojekti ehitada, laiendada, ümber ehitada ja käitada või mitte;
- 6) „leping“ – direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 5 määratletud riigihankeleping,⁵⁴ direktiivi 2014/25/EL artikli 2 punktis 1 määratletud asjade, ehitustööde ja teenuste hankelepingud⁵⁵ ja direktiivi 2014/23/EL artikli 5 punktis 1 määratletud kontsessioonid;

⁵²Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT L 283, 31.10.2003, lk 51–70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj>).

⁵³Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001, (EL) 2019/944 ja (EL) 2024/1788 seoses loamenetluste kiirendamisega (2025/0400 (COD)).

⁵⁴Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65–242, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

⁵⁵Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243–374, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj>).

- 7) „avaliku sektori hankija“ – avaliku sektori hankija, nagu on määratletud direktiivi 2014/23/EL artiklis 6, direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 1 ning direktiivi 2014/25/EL artiklis 3;
- 8) „võrgustiku sektori hankija“ – võrgustiku sektori hankija, nagu on määratletud direktiivi 2014/23/EL artiklis 7 ja direktiivi 2014/25/EL artiklis 4;
- 9) „ettevõtja“ – tootja, volitatud esindaja, importija, turustaja, edasimüüja ja ekspediitorteenuse osutaja ning riigihankemenetluste kontekstis direktiivi 2014/23/EL artikli 5 punktis 2, direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 10 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 2 punktis 6 määratletud ettevõtja;
- 10) „riigihanke menetlus“ – üks järgmistest menetlustest:
 - a) direktiiviga 2014/23/EL hõlmatud ehitustööde või teenuste kontsessiooni andmise menetlus;
 - b) direktiiviga 2014/24/EL hõlmatud mis tahes liiki hankemenetlus riigihankelepingu sõlmimiseks või direktiiviga 2014/25/EL hõlmatud mis tahes liiki hankemenetlus asjade, ehitustööde ja teenuste hankelepingu sõlmimiseks;
- 11) „kasvuhoonegaaside heite mahukus“ – artikli 10 lõikes 2 osutatud tööstustoodete tootmisel eralduv heide (mõõdetuna CO₂ ekvivalenttonnides);
- 12) „tootja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes toodet toodab või on lasknud selle disainida või toota ja turustab seda oma nime või kaubamärgi all;
- 13) „süsteemipiirid“ – keemiliste või füüsikaliste protsesside rühm, mida võetakse arvesse toodete kasvuhoonegaaside heite mahukuse arvutamisel;
- 14) „lähteaine“ – tootmisprotsessi sisendmaterjal, mis on osa süsteemipiiridest;
- 15) „keemiatööstus“ – NACE Rev. 2 koodi C20 (kemikaalide ja keemiatoodete tootmine) alla klassifitseeritud tegevus, millega tegelevad liidus asuvad tootjad;
- 16) „kestlikud süsinikuallikad“ – biomass, mis vastab direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 29 sätestatud kestlikkuse kriteeriumidele, ning süsiniku kogumisel tekkivad jäätmed ja süsinik;
- 17) „aine“ – määruse (EÜ) nr 1272/2008 artikli 2 punktis 7 määratletud aine;
- 18) „segu“ – määruse (EÜ) nr 1272/2008 artikli 2 punktis 8 määratletud segu;
- 19) „turul kättesaadavaks tegemine“ – äritegevuse käigus toote tasuline või tasuta tarnimine liidu turul turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks;
- 20) „kütuseelemendiga sõiduk“ – sõiduk, mille jõuseade koosneb ainult energiamuunduritest, mis muudavad keemilise energia (sisend) elektrienergiaks (väljund) või vastupidi, ja elektrimasinatest veojõuallikatena;
- 21) „mootorsõiduk“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/858 artikli 4 lõike 1 punktides a ja b osutatud M- või N-kategooria sõiduk⁵⁶;

⁵⁶Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmetike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ (ELT L 151, 14.6.2018, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/858/oj>).

- 22) „välise laadimisega hübriidelektrisõiduk“ või „OVC-HEV“ – sõiduk, mis on varustatud jõuseadmega, mis sisaldab vähemalt kahte liiki veojõuallikaid, millest üks on välisest allikast laetav elektrimasin;
- 23) „täiselektrisõiduk“ – sõiduk, mis on varustatud jõuseadmega, kus veojõuallikateks on ainult elektrimasinad, ning mille veojõuallika energiasalvestussüsteem koosneb üksnes laetavatest elektrienergia salvestussüsteemidest;
- 24) „peamised erikomponendid“ – komisjoni rakendusmääruse (EL) 2025/1178 lisas loetletud peamised erikomponendid⁵⁷;
- 25) „sõiduki veoaku“ – elektrisõidukiaku, mis on spetsiaalselt projekteeritud andma elektritoidet veojõu tekitamiseks, nagu on määratletud määruse (EL) 2023/1542 artikli 3 punktis 14⁵⁸;
- 26) „elektrilise jõuseadme komponendid“ – jõuelektroonika, transpordis jõuallikana kasutatavad elektrimootorid ja elektriajamiga teljed ning nende komponendid, rootorid ja staatorid;
- 27) „peamised elektroonilised süsteemid“ – täiustatud juhiabisüsteemid (sealhulgas lidarid, radarid, andurid, kaamerad, elektroonilised juhtseadmed ja integratsiooniplatvormid), kesksed andmetöötlusüksused, traadita juurdepääsusüsteemid, meelelahutusliku teabe süsteemi keskseadmed ning šassii elektroonika;
- 28) „sõidukiosa“ – sõiduki mis tahes osa, sealhulgas töödeldud materjal;
- 29) „kokkupandud“ – sõiduk on läbinud lõppkooste protsessi;
- 30) „sõiduki tootja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes vastutab kõigi sõidukile, süsteemile, osale või eraldi seadmestikule tüübikinnituse andmise või üksiksõiduki tüübikinnituse andmise või tarvikutele ja lisaseadmetele loa andmise menetluse aspektide ning toodangu vastavuse eest ning samuti toodetava sõiduki, süsteemi, osa, eraldi seadmestiku, tarviku või lisaseadme turujärelevalve eest, olenemata sellest, kas ta on otseselt kaasatud asjaomase sõiduki, süsteemi, osa või eraldi seadmestiku kõigisse kavandamis- ja konstrueerimisetaappidesse või mitte;
- 31) „välismaine otseinvesteering“ – investeering, sealhulgas *greenfield*-investeeringud, liidu sihtettevõtjasse või liidu varasse, mille teeb välisinvestor või tema tütarettevõtja ja mille eesmärk on luua või säilitada püsivat ja otsest seost välisinvestori ja selle ettevõtja vahel, kellele rahalised vahendid kättesaadavaks tehakse, või kasutada liidu vara, et tegeleda majandustegevusega liikmesriigis, sealhulgas investeeringud, mis võimaldavad tegelikku osalemist majandustegevusega tegeleva ettevõtja juhtimises või kontrollimises;
- 32) „välisinvestor“ – kolmanda riigi füüsiline isik, kellel ei ole liikmesriigi kodakondsust, või kolmanda riigi ettevõtja, kes kavatseb teha välismaist otseinvesteeringut või on selle teinud;
- 33) „välisinvestori tütarettevõtja“ – ettevõtja, keda otseselt või kaudselt kontrollib välisinvestor, olenemata ettevõtja asukohast;

⁵⁷Komisjoni 23. mai 2025. aasta rakendusmäärus (EL) 2025/1178, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1735 rakenduseeskirjad seoses nullnetotehnoloogia lõpptoodete ja nende peamiste konkreetsete komponentide loeteluga, et hinnata panust vastupanuvõimesse (ELT L, 2025/1178, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1178/oj).

⁵⁸

- 34) „liidu sihtettevõtja“ – ettevõtja, kes on asutatud liikmesriigi õiguse alusel;
- 35) „liidu vara“ – kinnisvara, mida kasutatakse või kavatakse kasutada toodete tootmiseks liidu territooriumil;
- 36) „liidu töötaja“ – füüsiline isik, kellel on liikmesriigis kehtiva õiguse, kollektiivlepingu või tava kohaselt määratletud tööleping või töösuhe ja kes on kas liidu kodanik või seaduslikult liikmesriigis elav ja töölevõtmise ajal kehtivat tööluba omav kolmanda riigi kodanik;
- 37) „portfelliinvesteering“ – äriühingu väärtpaberite omandamine, mis on ette nähtud üksnes finantsinvesteeringuks ja mille eesmärk ei ole mõjutada äriühingu juhtimist või kontrolli;
- 38) „käive“ – ettevõtja saadud summa nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 5 lõike 1 tähenduses⁵⁹;
- 39) „aktiivne materjal“ – materjal, mis reageerib keemiliselt, et tekitada elektrienergiat elemendi tühenemisel või salvestada elektrienergiat, kui akut laetakse;
- 40) „elektrisõidukiaku“ – elektrisõidukiaku, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1542 artikli 3 lõike 1 punktis 14⁶⁰;
- 41) „tarnija“ – liidus asuv tootja, sellise tootja volitatud esindaja, kelle asukoht ei ole liidus, või importija, kes laseb toote liidu turule;

II PEATÜKK

TÖÖSTUSTOOTMISE JA SÜSINIKUHEITE VÄHENDAMISE EELTINGIMUSED

Artikkel 4

Ühtsed juurdepääsupunktid

1. Liikmesriigid loovad riigi tasandil ühtse juurdepääsupunkti, mille kaudu projektarendajad saavad esitada artikli 5 lõikes 1 osutatud tööstuslike tootmisprojektide ühtse taotluse.
2. Ühtsed juurdepääsupunktid suunavad loataotlused automaatselt asjaomasele asutusele, teavitavad taotlejat kõigist loamenetluse etappidest, menetluse seisust ja asjaomaste asutuste otsustest ning võimaldavad taotlejal kontrollida kohaldatavatest tähtaegadest kinnipidamist. Selleks kasutavad ühtsed juurdepääsupunktid Euroopa ettevõtluskukruid, mis on loodud vastavalt [ettepanekule võtta vastu määrus, millega luuakse Euroopa ettevõtluskukrud].

Euroopa ettevõtluskukrute kasutamise kaudu võimaldavad ühtsed juurdepääsupunktid:
 - a) koostalitlusvõimet ja automatiseeritud andmevahetust pädevate asutuste vahel;
 - a) avaliku sektori asutuste valduses olevate andmete ja dokumentide taaskasutamist;

⁵⁹Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle ([ELT L 24, 29.1.2004, lk 1](#)).

⁶⁰Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1542, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ ja määrust (EL) 2019/1020 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ (ELT L 191, 28.7.2023, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1542/oj>).

- b) kõrgetasemelist küberturvalisust ja teabe terviklust;
 - c) loamenetluse läbipaistvust ja aruandekohustust.
3. Ühtsete juurdepääsupunktide loomisel kasutavad liikmesriigid vajaduse korral liidu õigusega kehtestatud olemasolevat liidu digitaristut, katalooge ja põhielemente.

Artikkel 5

Loamenetlus

1. Liikmesriigid kehtestavad ühtse loamenetluse, mis põhineb ühtsel taotlusel ja hõlmab kõiki tööstuslike tootmisprojektide jaoks vajalikke lube.
2. Liikmesriigid määravad pädeva asutuse, kes koordineerib lõikes 1 osutatud loamenetlust, et tagada tervikotsuse vastuvõtmine ja teatavakstegemine kohaldatava tähtaja jooksul.
3. Hiljemalt 45 päeva jooksul alates tööstuslike tootmisprojektide loataotluse saamisest kinnitab pädev asutus, et taotlus on täielik, või palub taotluse menetlemiseks vajalikku puuduolevat teavet.

Kui pärast puudoleva teabe esitamist peetakse taotlust endiselt mittetäielikuks, võib pädev asutus 30 päeva jooksul pärast puuduva teabe esitamist esitada puuduva teabe kohta teise teabenõude. Pädev asutus ei nõua teavet valdkondades, mida esimene lisateabe taotlus ei hõlmanud, ja nõuab lisateavet üksnes juhul, kui see on vajalik puuduva teabe täiendamiseks.

4. Käesoleva artikli sätteid ei kohaldata, kui haldus- ja loamenetluste lihtsustamise eeskirjad on kehtestatud muudes konkreetseid tööstuslikke tootmissektoreid käsitlevates liidu õigusaktides.

Artikkel 6

Energiamahukate tööstusharude süsinikuheite vähendamise projektid

1. Määruse (EL) 2024/1735 II peatüki II jagu kohaldatakse energiamahukate tööstusharude kõigi süsinikuheite vähendamise projektide suhtes.
2. Kõiki energiamahukate tööstusharude süsinikuheite vähendamise projekte käsitatakse strateegiliste projektidena, mis aitavad kaasa vastupanuvõimele ja süsinikuheite vähendamisele või ressursitõhususele [keskkonnamõju hindamise kiirendamist käsitleva määruse ettepaneku artikli 14] tähenduses. Kohaldatakse kõnealuse määruse lisa punkte 1, 2 ja 3.

III PEATÜKK

LIIDU STRATEEGILISTE TÖÖSTUSE VÄÄRTUSAHELATE TUGEVDAMINE

Artikkel 7

Liidu päritolu

1. Käesolevas peatükis tähendab liidu päritolu tootmissisend liidust pärit tootmissisendit.
2. Toodete ja komponentide päritolu määratakse kindlaks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 952/2013.

Artikkel 8

Liidust pärit tootmissisendiga samaväärne tootmissisend riigihangetes

1. Seoses artiklis 11 osutatud liidu päritolu nõuetega loetakse liidust pärit olevaks tootmissisend, mis on pärit kolmandatest riikidest, kellega liit on sõlminud vabakaubanduspiirkonna või tolliliidu loomise lepingu, või kes on WTO riigihankelingu osalised, kui liidul on kõnealuse lepingu alusel asjakohased kohustused.
2. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 30 vastu delegeeritud õigusaktid, et jätta kolmas riik täielikult või osaliselt lõike 1 kohaldamisalast välja, tuginedes ühele järgmistest kriteeriumidest:
 - a) kõnealune kolmas riik ei ole taganud lõikes 1 osutatud lepingute alusel liidu toodete või ettevõtjate võrdset kohtlemist seoses ühegi I lisas loetletud sektoriga;
 - b) selline väljajätmine on põhjendatud, et vältida sõltuvust või muid arenguid, mis võivad ohustada kõnealuste toodete tarnekindlust liidus;
 - c) selline väljajätmine on põhjendatud mis tahes muu kohaldatavast lepingust tuleneva erandi alusel.

Artikkel 9

Liidu päritolu tootmissisendiga samaväärne tootmissisend muude riikliku sekkumise vormide puhul

1. Seoses artiklis 12 sätestatud liidu päritolu nõuetega loetakse liidust pärit olevaks tootmissisend, mis on pärit kolmandatest riikidest, kellega liit on sõlminud vabakaubanduspiirkonna või tolliliidu loomise lepingu.
2. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 30 vastu delegeeritud õigusaktid, et jätta kolmas riik täielikult või osaliselt lõike 1 kohaldamisalast välja, tuginedes ühele järgmistest kriteeriumidest:
 - a) kõnealune kolmas riik ei ole taganud lõikes 1 osutatud lepingute alusel liidu toodete või ettevõtjate võrdset kohtlemist seoses ühegi I lisas loetletud sektoriga;
 - b) selline väljajätmine on põhjendatud, et vältida sõltuvust või muid arenguid, mis võivad ohustada kõnealuste toodete tarnekindlust liidus;
 - c) selline väljajätmine on põhjendatud mis tahes muu kohaldatavast lepingust tuleneva erandi alusel.

Artikkel 10

Vähese CO₂ heitega tooted

1. Käesoleva peatüki kohaldamisel käsitatakse II lisaga hõlmatud toodet vähese CO₂ heitega tootena, kui see vastab delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele järgmiselt:
 - a) määruses (EL) 2024/3110 osutatud ehitustoodete puhul, mis on hõlmatud ühtlustatud tehnilise kirjelduse või Euroopa tehnilise hinnanguga, määruse (EL) 2024/3110 artikli 5 lõike 5 või artikli 22 lõike 9 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidele;

- b) kõigi muude toodete puhul kohaldatavatele määruse (EL) 2024/1781 artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidele.

2. Selleks et toetada juhtivate turgude loomist, suunates investeerimisotsused toodete poole, millele on antud madalam kasvuhoonegaaside heite mahukuse tulemuslikkusklass, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 30 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades vabatahtlikud klassifitseerimissüsteemid, mis põhinevad direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevuste käigus toodetud toodete (edaspidi „tööstustooted“) kasvuhoonegaaside heite mahukusel, kui need lastakse liidu turule, niivõrd kui neid tooteid ei ole juba reguleeritud määruse (EL) 2024/1781 kohase delegeeritud õigusaktiga või need ei ole lisatud kõnealuse määruse kohaselt vastu võetud töökavadesse.

Heitkoguseid ja kõiki muid kasvuhoonegaaside heite mahukuse arvutamiseks kasutatud asjakohaseid andmeid tõendavad vastavalt vajadusele kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu rakendusmääruse (EL) 2018/2067⁶¹ alusel akrediteeritud tõendajad või määruse (EL) 2023/956 artikli 18 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide alusel akrediteeritud tõendajad. Heitkoguste seire toimub vastavalt komisjoni rakendusmääruse (EL) 2018/2066 III peatükis sätestatud eeskirjadele ning delegeeritud määruse (EL) 2019/331 VII lisas sätestatud andmeseiremeetoditele ja kvaliteedinõuetele. Imporditud toodete puhul võib heitkoguste seire toimuda kooskõlas määruse (EL) 2023/956 IV lisaga ning andmeseiremeetodite ja kvaliteedinõuetega, mis on kehtestatud määruse (EL) 2023/956 artikli 7 lõike 7 punkti a alusel vastu võetud rakendusaktidega, kui need näevad ette samaväärse andmestiku.

Sellistes delegeeritud õigusaktides määratakse vajaduse korral kindlaks järgmised elemendid:

- a) selle toote tunnusandmed, mille puhul tootja võib taotleda kasvuhoonegaaside heite mahukuse märgist;
- b) asjakohased süsteemiipiirid, mis hõlmavad tööstuslikust tootmisprotsessist, asjakohastest lähteainetest ja elektritarbimisest tulenevat heidet. Neid heitkoguseid arvestatakse sõltumata sellest, kas need tekivad tootja rajatistes või muudes rajatistes, võttes arvesse, et teatavaid lähteaineid võidakse hankida muudest rajatistest;
- c) toote kasvuhoonegaaside heite mahukuse arvutamise metoodika;
- d) tulemuslikkusklassidega klassifikatsioon;
- e) täiendavad eeskirjad märgise haldamise kohta, sealhulgas pädevate asutuste kohta, ning
- f) täiendavad eeskirjad akrediteerimise, seire ja tõendamise kohta.

Nende eeskirjade väljatöötamisel võtab komisjon arvesse vähemalt järgmist:

- a) direktiivis 2003/87/EÜ määratletud uusimad kohaldatavad tootepõhised võrdlusalused;
- b) ELi HKSi ja SPIMi raames juba kättesaadavad andmed;

⁶¹Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2067, milles käsitletakse andmete tõendamist ja tõendajate akrediteerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ (ELT L 334, 31.12.2018, lk 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2018/2067/oj).

- c) uued liidu eeskirjad, mis käsitlevad heitkoguste, sealhulgas elektritarbimisest, vähese süsinikuheitega kütustest ja muudest kui bioloogilise päritoluga taastuvkütustest tulenevate heitkoguste arvestamist;
- d) kujunemisjärgus vähese CO₂ heitega tootmistehnoloogiad ning kujunemisjärgus tehnoloogiate hinnanguline heitkoguste vähendamise potentsiaal;
- e) vajadus stimuleerida ringlussevõetud materjalide kasutuselevõttu kõigis tootmisskeemides ning
- f) kooskõla kliimaneutraalsuse eesmärkidega, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1119⁶².

Artikkel 11 **Riigihanked**

1. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad jätavad II lisa I osas ja III lisa I osas osutatud hankemenetlustest välja pakkumused, mille esitanud ettevõtjad on selliste kolmandates riikides asuvate ettevõtjate omandis või kontrolli all, kes ei ole sõlminud liiduga vastavat juurdepääsu tagavat rahvusvahelist lepingut.
2. II lisa I osas ja III lisa I osas osutatud riigihankemenetluste puhul kohaldavad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad nimetatud osades sätestatud liidu päritolu nõudeid ja vähese CO₂ heite nõudeid kooskõlas artiklitega 8 ja 10.
3. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad võivad otsustada mitte kohaldada II ja III lisas sätestatud nõudeid, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:
 - a) vajalikke tooteid või teenuseid saab tarnida ainult üks konkreetne ettevõtja ja kui puudub mõistlik alternatiiv või asendusvariant ning konkurentsi puudumine ei tulene riigihanke menetluse kriteeriumide kunstlikust kitsendamisest;
 - b) kahe aasta jooksul enne kavandatava uue hankemenetluse algust ei esitatud sama avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija algatatud sarnase varasema riigihanke menetluse käigus ühtegi sobivat pakumust ega osalemistaotlust;
 - c) nende kohaldamine kohustaks kõnealust avaliku sektori hankijat või võrgustiku sektori hankijat hankima kaupu, teenuseid või ehitustöid, mis tooks kaasa ebaproportsionaalsed kulud või mis põhjustaks tehnilise ühildamatuse nende käitamisel või hooldamisel. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad võivad pidada ebaproportsionaalselt suureks kuluerinevusi, mis ületavad objektiivsete ja läbipaistvate andmete põhjal hinnanguliselt 25 %.
4. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad nõuavad, et tooteid tarnivad või teenuseid osutavad ettevõtjad esitaksid ettevõtja kinnituse või samaväärse dokumendi, mis tõendab vastavust käesolevas artiklis sätestatud nõuetele.

⁶²Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

Artikkel 12

Muud riikliku sekkumise vormid

1. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, töötavad liikmesriigid kooskõlas artiklitega 9 ja 10 ning ilma et see piiraks artikli 13 kohaldamist välja riiklikud toetuskavad viisil, mis aitab saavutada eesmärgi tugevdada liidu strateegilisi tööstuse väärtusahelaid II lisa II osas ja III lisa II osas sätestatud liidu päritolu nõuete, vähese CO₂ heite nõuete või mõlema kaudu.

Liikmesriigid kohaldavad esimeses lõigus osutatud nõudeid riiklike toetuskavade suhtes, mille osakaal moodustab vähemalt 45 % II lisa II osas käsitletud riiklikele toetuskavadele eraldatud riigieelarvest ja 100 % III lisa II osas käsitletud riiklikele toetuskavadele eraldatud riigieelarvest.
2. II lisa II osaga ja III lisa II osaga hõlmatud riikliku toetuskava koostamisel ja rakendamisel hindab pädev asutus toodete ja tehnoloogiate panust selles sätestatud üldeesmärgi saavutamisse avatud, mittediskrimineeriva ja läbipaistva protsessi alusel.
3. Pädev asutus võib siiski täielikult või osaliselt rakendada toetuskavasid, mis ei vasta II lisa II osas ja III lisa II osas sätestatud nõuetele, kui selliste nõuete kohaldamine:
 - a) põhjustaks märkimisväärsed viivitusi, kuna vajalikud komponendid või lõpptooted ei ole kättesaadavad. Märkimisväärseks võib pidada objektiivsete, läbipaistvate ja kontrollitavate andmete põhjal eeldatavalt üle seitsmekuulisi viivitusi;
 - b) tooks kaasa ebaproportsionaalsed kulud. Ebaproportsionaalsete kulude olemasolu eeldatakse, kui objektiivsete, läbipaistvate ja tõendatavate andmete põhjal suurendaks nõuetele vastavus asjaomase lõpptootte või tehnoloogia maksumust rohkem kui 30 %.

Artikkel 13

Rahaline toetus ettevõttesõidukite jaoks

[16. detsembri 2025. aasta määruse ettepaneku, mis käsitleb keskkonnahoidlikke ettevõttesõidukeid] artikli 4 kohaldamisel peab kriteerium „valmistatud Euroopa Liidus“ rahalise toetuse andmiseks ettevõttesõiduautode ja -kaubikute kasutuselevõtuks vastama käesoleva määruse III lisa II osas sätestatud kriteeriumidele.

Kriteeriumi „valmistatud Euroopa Liidus“ käsitatakse samaväärsena käesoleva määruse artiklis 7 osutatud „liidu päritoluga“.

Artikkel 14

CO₂ heitenormide arvestusühikud

1. Määruse (EL) 2019/631 [mida on muudetud 16. detsembri 2025. aasta ettepanekuga võtta vastu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2019/631 seoses uute kergsõidukite CO₂-heite normide ja sõidukite märgistamisega] artikli 5 lõigete 1 ja 2 kohaldamisel peab väikeste heiteta sõidukite kriteerium „valmistatud ELis“ vastama käesoleva määruse III lisa III osas esitatud kriteeriumidele.

Kriteeriumi „valmistatud ELis“ käsitatakse samaväärsena käesoleva määruse artiklis 7 osutatud „liidu päritoluga“.
2. Määruse (EL) 2019/631 [mida on muudetud 16. detsembri 2025. aasta ettepanekuga võtta vastu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2019/631 seoses uute

kergsõidukite CO₂-heite normide ja sõidukite märgistamisega] artikli 5b kohaldamisel käsitatakse „liidus toodetud vähese CO₂ heitega terast“ järgmiselt:

- a) „vähese CO₂ heitega“ vastab käesoleva määruse artikli 10 lõikes 1 osutatud tingimustele;
- b) „liidus toodetud“ on samaväärne käesoleva määruse artiklis 7 osutatud „liidu päritoluga“.

Artikkel 15

Sõiduki liidu päritolu nõuetele vastavuse tõendamine

Alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kuus kuud pärast jõustumist] esitavad tootjad määruse (EL) 2018/858 artiklite 36 ja 37 kohase vastavussertifikaadi väljastamisel sõidukitele, mis vastavad käesoleva määruse III lisas sätestatud asjakohastele liidu päritolu nõuetele, sõiduki nõuetele vastavust tõendava lisadokumendi.

Artikkel 16

Volituste delegeerimine

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 30 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, milles sätestatakse liidu tasandi nõudluspoolsed meetmed keemiatööstuse toodete jaoks, et edendada järgmisi tegevusi:

- a) kestlikest süsinikuallikatest saadud liidu päritolu ainete ja segude tootmine ja müük;
- b) kestlikest süsinikuallikatest saadud liidu päritolu ainete ja segude kasutamine turul kättesaadavaks tehtud toodetes.

Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel peaks komisjon võtma arvesse järgmist:

- a) nõuete mõju liidu majandusjulgeoleku, vastupanuvõime ja määruses (EL) 2021/1119 sätestatud kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamisse;
- b) seiretegevuse käigus määratletud turuolukord liidu tasandil, sealhulgas liidu turuosa vähenemine ja liidu tööstustootmise tootmisvõimsuse alakasutamine;
- c) selliste meetmete kehtestamise mõju asjaomaste sektorite üldisele konkurentsivõimele ja kasvuhoonegaaside heitele, sealhulgas tootmisahela järgneva etapi tarbijate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kuludele ning avaliku sektori eelarvetele.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 30 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta II või III lisa seoses selles osutatud toodete suhtes kehtestatud liidu päritolu nõuete, vähese CO₂ heite nõuete või mõlemaga, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:

- a) seiretegevuse käigus määratletud turuolukord liidu tasandil, sealhulgas liidu turuosa vähenemine ja liidu tööstustootmise tootmisvõimsuse alakasutamine;
- b) tehnoloogia areng;
- c) nõuete mõju liidu avaliku korra, majandusjulgeoleku, vastupanuvõime ja määruses (EL) 2021/1119 sätestatud kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamisse;
- d) nõudlus asjaomaste toodete või tehnoloogiate järele, mis tuleneb järgneva etapi sektorite kasvust;

- e) toote või tehnoloogia osakaal järgneva etapi sektori toodangu koguväärtuses;
 - f) liidu päritolu nõuete, vähese CO₂ heite nõuete või mõlema kehtestamise mõju asjaomaste sektorite üldisele konkurentsivõimele ja kasvuhoonegaaside heitele, sealhulgas tootmisahela järgneva etapi tarbijate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kuludele ning avaliku sektori eelarvetele.
3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikli 31 lõikega 2 vastu rakendusakte, et määrata kindlaks liidust pärit toodete ja komponentide mahu osakaalu arvutamise meetod kooskõlas määrusega (EL) nr 952/2013 ning näha vajaduse korral ette vastavussertifikaatide standardvormide kasutamine.

Esimeses lõigus osutatud rakendusaktidega võib kehtestada ka meetodid ja menetlused, mida asjaomased liikmesriikide pädevad asutused, sealhulgas avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad, peavad kohaldama, et kontrollida käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmist ning vajaduse korral kasutada digivahendeid arvutuste tegemiseks, kontrollimiseks ja nõuetele vastavuse tõendamiseks.

IV PEATÜKK VÄLISINVESTEERINGUTE PANUS

Artikkel 17 **Kohaldamisala**

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse selliste välismaiste otseinvesteeringute suhtes, mille väärtus ületab 100 miljonit eurot ja mis tehakse lõikes 2 osutatud kujunemisjärgus strateegilistesse töötleva tööstuse sektoritesse, kus üle 40 % ülemaailmsest tootmisvõimsusest kuulub kolmandale riigile, mille kodanik või ettevõtja välisinvestor on.
- Selliseid investeeringuid ei tohi teha, kui artiklis 19 osutatud investeerimisasutus või Euroopa Komisjon ei ole neid kooskõlas käesolevas peatükis sätestatud tingimustele vastavalt sõnaselgelt heaks kiitnud.
2. Käesolevat peatükki kohaldatakse töötleva tööstuse välismaiste otseinvesteeringute suhtes mis tahes järgmises kujunemisjärgus strateegilises sektoris:
- a) akutehnoloogiad ja nende väärtusahel akupõhiste energiasalvestussüsteemide jaoks;
 - b) täiselektrisõidukid, välise laadimisega hübriidelektrisõidukid ja kütuseelemendiga sõidukid, sealhulgas elektrifitseerimise ja digitaliseerimisega seotud komponendid;
 - c) päikeseelektri tehnoloogiad;
 - d) kriitiliste toormete kaevandamine, töötlemine ja ringlussevõtt.
3. Käesolevat peatükki ei kohaldata:
- a) investoritele ja investeeringutele, mis on kehtivate või liidu poolt ajutiselt kohaldatavate majanduspartnerluslepingute ja vabakaubanduslepingutega hõlmatud niivõrd, kuivõrd nende lepingute alusel on võetud asjakohaseid

- kohustusi, sealhulgas selliste välisinvestorite liidu tütarettevõtjate tehtud investeeringud;
- b) teenuste osutamisele suunatud investeeringutele, sealhulgas investorite liidu tütarettevõtjate tehtud investeeringud;
 - c) portfelliinvesteeringutele.

Artikkel 18

Lisandväärtust loovate välismaiste otseinvesteeringute kriteeriumid

1. Liikmesriigid määravad hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks kuu pärast käesoleva määruse jõustumist] investeerimisasutuse, kes vaatab läbi välismaised otseinvesteeringud ja rakendab käesoleva peatüki sätteid.

Liikmesriigid tagavad investeerimisasutusele käesolevas määruses sätestatud ülesannete täitmiseks vajalikud ressursid ning õiguslikud ja haldusvahendid.

2. Alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] kiidavad investeerimisasutused heaks ainult need välismaised otseinvesteeringud, mille teevad otse välisinvestorid, kes täidavad vähemalt nelja järgnevast kuuest tingimusest:
 - a) välisinvestorid ei omanda, oma ega teosta osalusi, mis moodustavad üle 49 % aktsiakapitalist, hääleõigusest või samaväärsest osalusest mis tahes liidu sihtettevõtjas, ega samaväärseid omandi-, rendi- või muid õigusi, mis annavad kontrolli liidu vara üle;
 - b) välisinvestor teeb otseinvesteeringu ühisettevõtte kaudu koos ühe või mitme liidu ettevõtjaga, kusjuures välisinvestorile ei kuulu rohkem kui 49 % ühegi ühisettevõttes osaleva liidu ettevõtja aktsiakapitalist, hääleõigusest, samaväärsetest osalustest või muudest kontrolli andvatest õigustest. Selliste ühisettevõtete struktuur peab tagama liidu partnerite tulemusliku osalemise juhtimises, tehnosiirdes ja suutlikkuse suurendamises;
 - c) välisinvestorid on sõlminud lepingud, millega antakse nende intellektuaalomandi õiguste ja oskusteabe litsents liidu sihtettevõtjale või liidu varale, et võimaldada nende majandustegevust välismaise otseinvesteeringu kontekstis. Kõik intellektuaalomandi õigused või varad, mille liidu sihtettevõtja või liidu vara omav juriidiline isik on loonud enne välisinvesteeringut või ilma välisinvestori koostöötä, kuuluvad täielikult ja üksnes liidu sihtettevõtjale või liidu vara omavale juriidilisele isikule. Kõik intellektuaalomandi õigused või varad, mis on selles kontekstis loodud koostöös välisinvestori muu ettevõtte varaga või punkti b puhul ühisettevõtte poolt, kuuluvad ühiselt välisinvestorile ja liidu sihtettevõtjale, punktis b määratletud ühisettevõttele või liidu vara omavale juriidilisele isikule;
 - d) välisinvestor suunab igal aastal liidu teadus- ja arendustegevuse kuludesse summa, mis vastab vähemalt 1 %-le liidu sihtettevõtja aastasest brutotulust või liidu vara teenitud aastasest brutotulust, kohaldatuna proportsionaalselt välisinvestori kontrolli osakaaluga;
 - e) vähemalt 50 % välismaise otseinvesteeringu raames töötavast tööjõust peab selle rakendamise ajal ja kogu selle tegevuse vältel koosnema liidu töötajatest kõigis töötajakategooriates, sealhulgas tootmis-, tehnilise, järelevalve- ja juhtivpersonali puhul. Sellise tööhõivega peavad kaasnema piisavad koolitus-

ja suutlikkuse suurendamise meetmed. Kui omandatakse liidu sihtettevõtja või liidu vara, mis tegeles tootmistegevusega juba enne investeerimist, sealhulgas pärast pankrotti, tuleb kooskõlas riigisisese õigusega ja kollektiivlepingute kohaldamisega eelistada olemasoleva tööjõu säilitamist või endise tööjõu uuesti tööle võtmist. Kui välisinvestor, liidu sihtettevõtja või liidu vara saab rahastuse avaliku sektori vahenditest, kohustub ta, olenemata ELi toimimise lepingu artiklist 107, viie aasta jooksul mitte vähendama liidu töötajate arvu, vastasel juhul nõuavad asjaomased liikmesriikide ametiasutused eraldatud vahendid tagasi;

- f) välismaise otseinvesteeringu kontekstis koostab ja avaldab välisinvestor oma veebisaidil strateegia liidu väärtusahelate tugevdamiseks ja tootmistegevuse sisendite eelkõige liidust hankimiseks ning püüab hankida liidust vähemalt 30 % liidu turule lastud toodete tootmissisenditest.
- 3. Välismaine otseinvesteering vastab lõike 2 punktis e osutatud tingimusele, mille investeerimisasutus peab lõike 2 kohaselt heaks kiitma.
 - 4. Investeerimisasutused võivad kohaldada mõnda või kõiki lõikes 2 sätestatud tingimustest välisinvestori tütarettevõtja poolt liidus tehtud otseinvesteeringute suhtes, kui see on käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks oluline, järgmistel tingimustel:
 - a) selleks, et vältida välisinvestori kõrvalehoidmist käesoleva määruse sätetest või
 - b) kui määruse eesmärkide saavutamiseks ei ole mõistlikult kättesaadavaid ega liidus tehtavaid otseinvesteeringuid vähem piiravaid alternatiivseid meetmeid, sealhulgas välisinvestori või tema tütarettevõtja pakutud kohustused.
 - 5. Komisjon võtab hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] vastu rakendusakti, et täpsustada lõikes 2 sätestatud tingimuste täitmise kontrolli üksikasjalikud eeskirjad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 31 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 19

Eelteade kavandatavate välismaiste otseinvesteeringute kohta

- 1. Välisinvestor teavitab igast artikli 17 kohaldamisalasse kuuluvast kavandatud otseinvesteeringust, mis tooks kaasa kontrolli liidu sihtettevõtja või liidu vara üle, nagu on sätestatud lõikes 3, selle liikmesriigi investeerimisasutust, kus asub liidu sihtettevõtja või liidu vara.

Teade sisaldab kogu vajalikku teavet, et investeerimisasutus saaks investeeringu artikli 20 kohaselt läbi vaadata.
- 2. Selleks et kindlaks teha, kas investeeringu väärtus saavutab artikli 17 lõikes 1 sätestatud piirmäära, liidetakse kokku ainult need välisinvestori varasemad investeeringud, mis on tehtud samasse liidu sihtettevõtjasse või liidu varasse alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: käesoleva määruse jõustumise kuupäev].
- 3. Välisinvestoritel loetakse olevat kontroll, kui kõnealune investeering saavutab ühe järgmistest piirmääradest:
 - a) 30 % või rohkem liidu sihtettevõtja aktsiakapitalist või hääleõigustest;

- b) 30 % või rohkem liidu vara omandiõigusest ning rendiõigusest või muudest õigustest, mis annavad kontrolli liidu vara üle.
4. Kui välisinvestori poolt investeeringu omandamise või tegemise tulemusel omaksid välisinvestorid ühiselt lõikes 3 sätestatud omandi- või kontrollipiirmääradest enam, tuleb sellest omandamisest või asutamisest teavitada.
5. Selleks et arvutada, kas üks lõikes 3 sätestatud piirmääradest on saavutatud, võetakse arvesse kõiki otseseid ja kaudseid osalusi, sealhulgas sidusettevõtjate, omandiahelate või kooskõlastatult tegutsevate välisinvestorite kaudu.
6. Kui asjaomased liidu sihtettevõtjad või varad asuvad rohkem kui ühes liikmesriigis, teavitab välisinvestor samal päeval kõigi asjaomaste liikmesriikide pädevaid investeerimisasutusi ja komisjoni, viidates teistele teadetele. Asjaomased liikmesriigid koordineerivad selliste teadete läbivaatamist ning lepivad teiste asjaomaste liikmesriikide ja komisjoniga kokku kehtestatud tingimustes.
- Komisjon otsustab, milliseid tingimusi kohaldatakse välismaise otseinvesteeringu suhtes juhul, kui asjaomaste liikmesriikide vahel puudub kokkulepe.
- Esimese lõigu kohaselt teavitatud välismaised otseinvesteeringud peavad kõigis asjaomastes liikmesriikides vastama artiklis 18 sätestatud tingimustele.

Artikkel 20

Läbivaatamine ja heakskiitmine

1. Investeerimisasutus teeb otsuse teate vastuvõetavuse kohta artiklite 17 ja 19 kohaselt 30 päeva jooksul alates teate kättesaamisest. Seda tähtaega võib pikendada veel 15 päeva võrra, kui investeerimisasutus tõendab rahuldavalt, et pikendamine on asjaolusid arvestades õigustatud.
- Kui investeerimisasutus otsustab, et teade on vastuvõetav, edastab ta komisjonile viivitamata täieliku teate, sealhulgas kõik saadud dokumendid.
2. 30 päeva jooksul pärast teate saamist võib komisjon esitada kirjaliku arvamuse selle kohta, kas välismaine otseinvesteering kuulub artiklite 17 ja 19 kohaldamisalasse, kas see täidab artikli 18 lõikes 2 sätestatud tingimusi ja kas investeerimisasutus peab investeeringu heaks kiitma või mitte.
- Kui komisjon esitab kirjaliku arvamuse, edastab ta selle viivitamata investeerimisasutusele. Komisjon võib jagada kirjalikku arvamust teiste liikmesriikide investeerimisasutustega või avaldada kirjaliku arvamuse oma ametlikul veebisaidil, järgides konfidentsiaalsusnõudeid.
3. Pärast komisjoni arvamuse kättesaamist või lõikes 2 osutatud tähtaja möödumist ja hiljemalt 60 päeva jooksul pärast teate saamist või 75 päeva jooksul, kui tähtaega pikendati lõike 1 kohaselt, teeb investeerimisasutus põhjendatud otsuse välismaise otseinvesteeringu heakskiitmise või tagasilükkamise kohta. Investeerimisasutus kiidab välismaise otseinvesteeringu heaks, kui see täidab nelja artiklis 18 sätestatud kuuest tingimusest. Põhjendatud otsuse tegemise tähtaega võib pikendada veel 30 päeva võrra, kui investeerimisasutus tõendab rahuldavalt, et pikendamine on asjaolusid arvestades õigustatud.
- Investeerimisasutus edastab sellised põhjendatud otsused komisjonile kolme päeva jooksul pärast nende vastuvõtmist.

4. Kui investeerimisasutus teeb otsuse, mis kaldub kõrvale komisjoni arvamusest välismaise otseinvesteeringu vastavuse kohta artiklis 18 sätestatud tingimustele, hindab investeerimisasutus teadet üksikasjalikumalt täiendava kahe kuu jooksul ning otsus jõustub alles pärast selle tähtaja möödumist.
Investeerimisasutused selgitavad lõike 3 kohaselt esitatud põhjendatud otsuses, kuidas komisjoni arvamust arvesse võeti.
5. Investeerimisasutus sätestab oma heakskiitvas otsuses asjaomase investori aruandekohustuse, et hinnata artiklis 18 sätestatud tingimuste jätkuvat täitmist.
6. Igal osalisel, kelle suhtes on tehtud lõike 1 või 3 kohane otsus, on õigus see otsus kohtus vaidlustada.

Artikkel 21

Välismaiste otseinvesteeringute läbivaatamine komisjoni poolt

1. Pärast artikli 19 lõikes 1 osutatud teavitamist võib komisjon otsustada välismaise otseinvesteeringu hindamise läbi viia järgmistel asjaoludel:
 - a) omal algatusel, kui välismaine otseinvesteering võib märkimisväärselt mõjutada lisaväärtuse loomist liidu turul;
 - b) teadet menetleva investeerimisasutuse taotlusel või sellise teise liikmesriigi investeerimisasutuse taotlusel, mille territooriumil oleks kõnealusel välismaisel otseinvesteeringul oluline mõju, või
 - c) omal algatusel, kui välismaise otseinvesteeringu väärtus ületab 1 miljardit eurot.
2. Lõike 1 tähenduses võib välismaine otseinvesteering märkimisväärselt mõjutada lisaväärtuse loomist siseturul järgmistel juhtudel:
 - a) sellel on siseturu jaoks eriline strateegiline tähtsus;
 - b) sellel on märkimisväärne majandusmõju rohkem kui ühe liikmesriigi territooriumil;
 - c) sellel on suur tõenäosus häirida selle kujunemisjärgus strateegilise sektori või sellega seotud väärtusahelate varustuskindlust liidus või julgeolekut rohkem kui ühes liikmesriigis;
 - d) sellel on tõenäoliselt kahjulik keskkonnamõju rohkem kui ühes liikmesriigis;
 - e) sellel on eriti suur väärtus võrreldes muude investeeringutega samasse kujunemisjärgus strateegilisse sektorisse.
3. Pärast artikli 19 lõikes 1 osutatud teavitamist võib komisjon otsustada läbi viia artikli 18 lõikes 4 osutatud investeeringu hindamise. Komisjon võib teha hindamise omal algatusel või teadet menetleva investeerimisasutuse taotlusel või sellise teise liikmesriigi investeerimisasutuse taotlusel, mida kõnealune välismaine otseinvesteering oluliselt mõjutaks.
Komisjon võib oma hinnangu põhjal nõuda, et investeerimisasutus kohaldaks proportsionaalselt mõningaid või kõiki artikli 18 lõikes 2 sätestatud tingimusi või jäta need kohaldamata.
4. Kui komisjon otsustab välismaist otseinvesteeringut käesoleva artikli kohaselt hinnata, kohaldatakse artikli 18 sätteid *mutatis mutandis* alates komisjoni otsusest hindamine läbi viia.

Artikkel 22

Investeerimisasutuse poolne seire ja täitmise tagamine

1. Investeerimisasutus seirab korrapäraselt välismaist otseinvesteeringut, et tagada selle jätkuv vastavus artiklis 18 sätestatud tingimustele. Selleks annab välisinvestor investeerimisasutusele korrapäraselt aru tingimuste täitmise kohta.
2. Komisjoni taotlusel edastab investeerimisasutus lõike 1 kohaselt esitatud investori aruanded komisjonile koos oma hinnanguga iga aruande kohta.
3. Investeerimisasutus kehtestab karistused käesoleva peatüki sätete rikkumise korral, eelkõige juhul, kui välisinvestorid või -investeeringud ei vasta järgmistele nõuetele:
 - a) artikli 19 kohased teavitamisnõuded;
 - b) artiklis 18 sätestatud tingimused;
 - c) käesoleva artikliga kehtestatud seirekohustused.
4. Investeerimisasutuse määratud sunniraha ei tohi lõike 3 punkti a kohase rikkumise korral olla väiksem kui 5 % välisinvestori ettevõtja keskmisest päeva kogukäibest.

Kui välisinvestor on eraisik, määrab investeerimisasutus lõike 3 punkti a kohase rikkumise korral sunniraha, mille suurus on vähemalt 5 % investeeringu väärtusest.

Investeerimisasutuse määratud sunniraha peab olema tulemuslik ja lõikes 3 sätestatud rikkumistega proportsionaalne.

Investeerimisasutus teavitab komisjoni põhjendamatu viivitusega lõikes 3 osutatud rikkumistest ja sellest tulenevalt määratud karistustest.

Artikkel 23

Komisjonipoolne seire

1. Artikli 17 kohaldamisel seirab komisjon iga kujunemisjärgus strateegilise sektori ülemaailmset tootmisvõimsust, tuginedes olemasolevale seiretegevusele, eelkõige vastavalt määrusele (EL) 2024/1735.
2. Komisjon esitab ja avaldab ajakohastatud teabe kõige viimase aasta kohta, mille kohta on olemas andmed iga artikli 17 lõikes 2 osutatud kujunemisjärgus strateegilise sektori kohta.

Kui komisjon otsustab hinnata välismaist otseinvesteeringut vastavalt artiklile 21, võib ta oma otsusega määrata karistusi, kui välisinvestor esitab oma teates valet või eksitavat teavet või kui ta ei esita teavet, mida komisjon vajab oma läbivaatamiskohustuse täitmiseks.

Komisjoni määratud karistused ei ületa 5 % välisinvestori keskmisest päevakäibest, või eraisikust välisinvestori puhul 5 % investeeringu väärtusest.

Artikkel 24

Volituste delegeerimine

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas käesoleva määruse artikliga 30 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesoleva peatükiga hõlmataivate kujunemisjärgus strateegiliste sektorite loetelu liidu majandusjulgeoleku seisukohast elutähtsate sektoritega, sealhulgas määruse (EL) 2024/1735 artikli 4 lõike 1 punktides b, d, e, g, h, j, k, n, p ja s loetletud nullnetotehnoloogiad, määruse

(EL) 2024/1735 artikli 4 lõike 1 punktis i osutatud tuumkütusetsükli tehnoloogiad, määruse (EL) 2024/1735 artikli 4 lõike 1 punktis r osutatud elektriliste jõuseadmete tehnoloogiad transpordis, välja arvatud digitehnoloogiad, tehisintellekt, kvanttehnoloogiad ja pooljuhid.

Need delegeeritud õigusaktid ei piira muude liidu õigusaktide kohaldamist, millega kehtestatakse nimetatud sektorite investeerimiskriteeriumid.

2. Lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktid põhinevad järgmistel teguritel:
 - a) hinnang selle kohta, kas kujunemisjärgus strateegiliste sektorite loetelu muutmine pärsiks või takistaks põhjendamatult välismaiseid otseinvesteeringuid liitu;
 - b) sellesse sektorisse tehtud välismaiste otseinvesteeringute arv, võttes arvesse nende panust liidu varustuskindluse ja nende lisaväärtust liidu majandusele;
 - c) turuolukord ja -tingimused, sealhulgas tarneahela häired liidu tasandil;
 - d) tehnoloogia areng ja liidu konkurentsivõime selles sektoris võrreldes kolmandate riikidega;
 - e) asjaomase sektori tarneahela sõltuvus ühest või mitmest riigist.
3. Lõike 1 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktid sisaldavad järgmist teavet:
 - a) artikli 17 lõikes 1 osutatud läviväärtus iga kõnealuse täiendava sektori kohta;
 - b) kas artiklis 18 osutatud investeerimistingimused on asjakohased ja vajalikud käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks asjaomases sektoris ning kui ei ole, siis milliseid neist kriteeriumidest tuleb kohaldada.

V PEATÜKK

TÖÖSTUSTOOTMISE EELISARENDUSALAD

Artikkel 25

Riiklike tööstustootmise eelisarendusalade määramine

1. Liikmesriigid määravad oma territooriumil hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev 12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] vähemalt ühe tööstustootmise eelisarendusala, et klasterdada sinna ühe või mitme I lisas loetletud strateegilise sektori tööstuslikud tootmisprojektid.
2. Liikmesriigid määravad oma otsusega tööstustootmise eelisarendusalad, tuginedes järgmistele elementidele:
 - a) tööstustootmise eelisarendusala toodangu mõju liidu varustuskindlusele I lisas loetletud strateegilistes sektorites;
 - b) tööstustootmise eelisarendusala potentsiaal toetada tootmisvõimsuse kasutuselevõttu I lisas loetletud strateegilistes sektorites, tugevdada liidu väärtusahelaid ja liidu innovatsioonipotentsiaali, et kiirendada kestlikku tööstuslikku tootmistegavust, sealhulgas süsinikuheite vähendamist ja ringmajanduse äritavasid, ning edendada siseturu toimimist kooskõlas muude liidu õigusaktide kohaselt elluviidavate strateegiliste projektide ja muude algatustega, nagu nullnetotööstuse arengukeskused;
 - c) nende VKEde ja väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate arv, kes saaksid tööstuse eelisarendusalal kasu käesoleva peatüki sätetest;

- d) liikmesriigi piirkondade arengutase, sealhulgas vähim arenenud piirkonnad, üleminekupiirkonnad ja tööstuse ümberkujundamisel olevad piirkonnad.
3. Tööstustootmise eelisarendusalade määramisel liikmesriigid:
- a) määratlevad eelisarendusala selge geograafilise ulatuse;
 - b) eelistavad asukohti, kus konkreetse(te) sektori(te) tööstuslike tootmisprojektide elluviimisel ei ole eeldatavasti olulist keskkonnamõju;
 - c) eelistavad asukohti, mis asuvad väljaspool Natura 2000 alasid, riiklike looduse ja elurikkuse säilitamise kavadega määratud alasid ning väljaspool muid tundlike alade kaartide alusel määratletud alasid ja direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 6 osutatud kaitsealasid;
 - d) võtavad arvesse määratud alade kliimariske;
 - e) eelistavad tehis- ja ehitatud pindu, tööstusalasid ja mahajäetud tööstusalasid ning muude liidu õigusaktide kohaselt juba määratletud strateegilisi projekte.
4. Tööstustootmise eelisarendusalade määramisel võtavad liikmesriigid vajaduse korral arvesse järgmisi kaalutlusi:
- a) eelisarendusala taristuvajadused;
 - b) eelisarendusalal asuva töötleva tööstuse rahastamisvajadused ja võimalus seda tööstust vajaduse korral toetada kooskõlas kohaldatavate riigiabi eeskirjadega;
 - c) tarneahela vajadused eelisarendusalal ja tootmistegevuseks vajalikud olulised materjalid, eelkõige teisesed materjalid;
 - d) võimalus ühendada eelisarendusalaga tööstusliku tootmistegevuse kiirendamiseks piisav vähese CO₂ heitega energiavarustus;
 - e) oskuste vajadus, tööjõu- ja oskuste puudus ja tööhõive suundumused ning toetusmeetmed, et saavutada kohaliku tööjõu piisav ümber- ja täiendõpe;
 - f) vajadus eelisarendusalal reostust kõrvaldada, et hõlbustada uute tööstustegevuste alustamist;
 - g) teadusuuringute ja innovatsiooni vajadus piirkonna tööstusliku tootmistegevuse kiirendamiseks;
 - h) tööstusharu poolt üldsusele kättesaadavaks tehtud asjakohane asukohapõhine teave, sealhulgas äriühingute kliimapöörde kavad, seotud eesmärgid ja meetmed, investeerimisvajadused ja vajalikud toetavad poliitikaraamistikud.
5. Enne kui tööstustootmise eelisarendusalade määramise kavad või programmid vastu võetakse, tehakse nende keskkonnamõju hindamine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2001/42/EÜ⁶³ ning kui neil on tõenäoliselt oluline mõju Natura 2000 aladele, siis asjakohane hindamine vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ⁶⁴ artikli 6 lõikele 3, ning vajaduse korral asjakohane hindamine, et täita Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/60/EÜ⁶⁵ artikli 4 lõike 7 nõudeid.

⁶³Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

⁶⁴Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

⁶⁵Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

6. Liikmesriigid teavitavad komisjoni tööstustootmise eelisarendusala määramisest 30 päeva jooksul alates asjaomase otsuse vastuvõtmisest.

Artikkel 26 **Eeltingimused**

Selleks et hõlbustada tööstustootmise eelisarendusalade arendamist, võtavad liikmesriigid vajaduse korral järgmisi meetmeid:

- a) hõlbustada eelisarendusalade projektide rahastamist, tagades asutustevahelise koordineerimise ja ühtlustades sisemenetlusi koostöös liidu programmidega ja vajaduse korral kooskõlas olemasolevate riigiabi eeskirjadega, võttes arvesse VKEde ja väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate osalemist;
- b) edendada investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni, et kiirendada innovatsioonipotentsiaali arengut ning liidu konkurentsivõimet ja tehnoloogilist juhtpositsiooni eelisarendusaladel;
- c) teha iga eelisarendusala energiavajaduste põhjalik analüüs ja vaadata see vähemalt iga kolme aasta tagant läbi, ning teha kindlaks eelisarendusalal asuvate tööstuslike tootmisprojektide nõuetekohaseks toimimiseks ja arendamiseks vajaliku energiataristu võimsus.

Selle analüüsi tehakse vähemalt tööstuse eelisarendusala määramisel ning 2030., 2040. ja 2050. aasta vahe-eesmärkide puhul, tagades kooskõla liidu süsinikuheite vähendamise kavaga;
- d) tagada, et põhivõrguettevõtjate poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/944 artikli 51⁶⁶ kohaselt ja jaotusvõrguettevõtjate poolt direktiivi (EL) 2019/944 artikli 32 kohaselt koostatud võrgu arengukavades võetakse nõuetekohaselt arvesse käesoleva lõike punkti c kohaselt koostatud analüüsi, arvestades ennetavate investeeringute potentsiaali süsteemi tulevaste vajaduste rahuldamiseks;
- e) vahetada teavet asjaomaste tarneahelate kohta, tuvastada võimalikud kitsaskohad ja tugevdada eelisarendusalade vahelist koordineerimist kriitiliste toormete küsimuses määruse (EL) 2024/1252 artikli 35 alusel loodud Euroopa kriitiliste toormete nõukogu raames;
- f) edendada eelisarendusaladel tegutsevaid ettevõtjaid ja hõlbustada vajaduse korral nende osalemist määruse (EL) 2024/1252 artikli 25 alusel loodud ühisostude mehhanismis, sealhulgas pakkudes suuniseid, toetust ja teavet, et tagada nende tulemuslik kaasatus;
- g) toetada kõrgelt kvalifitseeritud tööjõu arendamist ja kättesaadavust ning pakkuda asjakohaseid koolitus- ja praktikavõimalusi, aidates seeläbi kaasa kvaliteetsele tööhõivele nendel eelisarendusaladel;
- h) vahetada teavet vajalike oskuste, nende oskuste võimaliku nappuse ja eelisarendusaladel rakendatavate parimate tavade kohta dokumendi COM(2020) 102⁶⁷ alusel loodud tööstusfoorumi eksperdirühma raames;

<http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

⁶⁶Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

- i) tagada koostoime ja edendada Euroopa oskuste pakti⁶⁸ raames pakutavaid eeliseid või eelisarendusaladel asuvaid ettevõtjaid, pöörates erilist tähelepanu pakti sisalduvatele ulatuslikele oskustealastele partnerlustele ja piirkondlikele oskustealastele partnerlustele.

Artikkel 27

Loamenetlused eelisarendusaladel

1. Liikmesriigid koostavad ja väljastavad iga määratud tööstustootmise eelisarendusala kohta koond-põhiloo, millega antakse luba selles alas toimuva tööstustegevuse jaoks. See koond-põhiluba hõlmab eelisarendusalal asuvate tööstuslike tootmisprojektide jaoks vajalikke lube ja halduslube, välja arvatud käitisepõhised load.
2. Enne lõikes 1 osutatud koond-põhiloo väljastamist teevad liikmesriigid kõik vajalikud eelisarendusala tasandil kohaldatavad hindamised, sealhulgas asjakohased keskkonnamõju hindamised, planeerimismenetlused ja hindamised. Liikmesriigid võtavad arvesse artikli 25 lõike 5 kohaselt tehtud hindamist.
3. Tööstustootmise eelisarendusalal asuvate tööstuslike tootmisprojektide puhul tuleb taotleda ainult neid täiendavaid lube või kinnitusi, mis jäävad lõikes 1 osutatud koond-põhiloo kohaldamisalast välja.
4. Kõiki eelisarendusalal asuvaid tööstuslikke tootmisprojekte käsitatakse strateegiliste projektidena, mis aitavad kaasa vastupanuvõimele ja süsinikuheite vähendamisele või ressursitõhususele [keskkonnamõju hindamise kiirendamist käsitleva määruse ettepaneku artikli 14] tähenduses. Kohaldatakse kõnealuse määruse lisa punkte 1, 2 ja 3.

VI PEATÜKK LÕPPSÄTTED

Artikkel 28

Hindamine

Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ja seejärel iga kolme aasta tagant hindab komisjon käesolevat määrust ja selle panust siseturu toimimisse. Hindamisel võetakse arvesse järgmist:

- a) artiklis 1 sätestatud eesmärkide saavutamisel tehtud edusammud, eelkõige seoses tööstustootmise vastupanuvõime, majandusjulgeoleku ja süsinikuheite vähendamisega;
- b) artikli 2 kohase industrialiseerimise eesmärgi saavutamisel tehtud edusammud, võttes arvesse siseturu ja maailmaturu probleeme ja võimalusi;
- c) seotud halduskulud, majanduslik mõju tootmisahela järgneva etapi sektoritele, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning mõju avaliku sektori eelarvetele.

⁶⁷Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa uus tööstusstrateegia“ (COM(2020) 102 final).

⁶⁸Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava kohta (COM(2020) 274 final).

Artikkel 29
Läbivaatamine

Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] hindab komisjon III ja IV peatüki muutmise vajadust. Komisjon võib esitada seadusandliku ettepaneku käesoleva määruse kehtetuks tunnistamiseks või muutmiseks. Kõnealune läbivaatamine toimub korrapäraselt iga kolme aasta järel pärast esimest läbivaatamist.

Läbivaatamisel pöörab komisjon erilist tähelepanu käesoleva määruse tulemuslikkusele ja käesoleva määruse vastuvõtmist õigustanud asjaolude püsimisele ning vajadusele kehtestada liidu päritolu nõuded teatavatest liidu majandusjulgeoleku seisukohast kriitilise tähtsusega sektorite, eelkõige laevade ja raudteeveeremi ehituse toodetele.

Artikkel 30
Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklites 8, 9, 10, 16 ja 24 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: käesoleva määruse jõustumise kuupäev].
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 8, 9, 10, 16 ja 24 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artiklite 8, 9, 10, 16 ja 24 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 31
Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 32

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse sätete rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tulemuslikud, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata nimetatud normidest ja meetmetest ning teavitavad teda viivitamata nende hilisematest muudatustest.

Artikkel 33

Määruse (EL) 2018/1724 muutmine

Määruse (EL) 2018/1724 I ja II lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse V lisale.

Artikkel 34

Määruse (EL) 2024/1735 muutmine

Määrust (EL) 2024/1735 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artiklile 3 lisatakse punktid 34, 35 ja 36:
 - a) „34) „tööstuslik patareid või aku“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1542* artikli 3 lõike 1 punktis 13 määratletud tööstuslik patareid või aku;“
 - b) „35) „paikne akupõhine energiasalvestussüsteem“ – määruse (EL) 2023/1542 artikli 3 lõike 1 punktis 15 määratletud paikne akupõhine energiasalvestussüsteem;“
 - c) „36) „veepõhine soojuspump“ – küttesead, mis kasutab õhust, veest või maapinnast pärinevat ümbritseva keskkonna soojust ja/või heitsoojust soojuse tootmiseks ja kütmiseks veeringluse abil.“

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1542, mis käsitleb patareid ja akusid ning patareid- ja akujäätmeid, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ ja määrust (EL) 2019/1020 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ (ELT L 191, 28.7.2023, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1542/oj>).

- 2) Artiklisse 9 lisatakse lõige 14:

„14. Kõiki nullnetotehnoloogia tootmisprojekte käsitatakse strateegiliste projektidena, mis aitavad kaasa vastupanuvõimele ja süsinikuheite vähendamisele või ressursitõhususele [keskkonnamõju hindamise kiirendamist käsitleva määruse ettepaneku] artikli 14 lõike 1 tähenduses.“
- 3) Artiklit 25 muudetakse järgmiselt:
 - a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Direktiivi 2014/23/EL, 2014/24/EL või 2014/25/EL kohaldamisalasse kuuluvate riigihankemenetluste puhul, kui hankelepingute eseme osaks on käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 punktides a–d, h ja i loetletud nullnetotehnoloogiad, või nimetatud tehnoloogiat hõlmavate ehitustööde hankelepingute ja ehitustööde kontsessioonide puhul kohaldavad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad keskkonnakestlikkuse alaseid

kohustuslikke miinimumnõudeid, nagu need on kehtestatud käesoleva artikli lõikes 5 osutatud rakendusaktis.“;

b) lõike 7 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Lõikes 1 osutatud riigihankemenetluste, ehitustööde hankelepingle ja ehitustööde kontsessioonide puhul võetakse arvesse pakkumuse panust vastupanuvõimesse, kooskõlas käesoleva lõikega.“;

c) lõike 7 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) kohustus, mis kehtib lepingu kestel ning mille kohaselt ei tohi tarnida rohkem kui 50 % käesolevas lõikes osutatud konkreetse nullnetotehnoloogia lõpptootte väärtusest igast komisjoni poolt kindlaks määratud kolmandast riigist;“;

d) lõike 7 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) kohustus, mis kehtib lepingu kestel ning mille kohaselt ei tohi edukas pakkuja või alltöövõtja igast komisjoni poolt kindlaks määratud kolmandast riigist otse tarnida või kättesaadavaks teha rohkem kui 50 % kõigi käesolevas lõikes osutatud konkreetse nullnetotehnoloogia peamiste erikomponentide koguväärtusest;“.

4) Lisatakse artikkel 25a:

„Artikkel 25a

Riigihankemenetlustes kohaldatavad päritolunõuded

1. II lisas osutatud riigihankemenetluste puhul jätavad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad sellistest hankemenetlustest välja pakkumused, mille esitanud ettevõtjad on selliste kolmandates riikides asuvate ettevõtjate omandis või kontrolli all, kes ei ole sõlminud liiduga vastavat juurdepääsu tagavat rahvusvahelist lepingut.
2. II lisas osutatud riigihankemenetluste puhul kohaldatakse avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad selles sätestatud liidu päritolu nõudeid. Konkreetsete peamiste erikomponentidega seotud nõudeid kohaldatakse üksnes niivõrd, kuivõrd need komponendid sisalduvad lõpptootes.
3. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad võivad otsustada mitte kohaldada üht või mitut II lisas sätestatud nõuet, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:
 - a) vajalikke tooteid saab tarnida ainult üks konkreetne ettevõtja ja kui puudub mõistlik alternatiiv või asendusvariant ning konkurentsi puudumine ei tulene riigihanke menetluse kriteeriumide kunstlikust kitsendamisest;
 - b) kahe aasta jooksul enne kavandatava uue hankemenetluse algust ei ole esitatud sama avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija algatatud sarnase varasema riigihanke menetluse käigus ühtegi sobivat pakkumust ega osalemistaotlust;
 - c) nende kohaldamine kohustaks kõnealust avaliku sektori hankijat või võrgustiku sektori hankijat hankima kaupu, teenuseid või ehitustöid, mis tooks kaasa ebaproportsionaalsed kulud või mis põhjustaks tehnilise ühildamatuse käitamisel või hooldamisel. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori

hankijad võivad pidada ebaproportsionaalselt suureks kuluerinevusi, mis ületavad objektiivsete ja läbipaistvate andmete põhjal hinnanguliselt 25 %;

- d) nende kohaldamine põhjustaks märkimisväärseid viivitusi projekti elluviimisel, kuna vajalikud komponendid või lõpptooted ei ole kättesaadavad. Märkimisväärseks võib pidada objektiivsete, läbipaistvate ja kontrollitavate andmete põhjal eeldatavalt üle seitsmekuulisi viivitusi.

4. Avaliku sektori hankijad nõuavad, et käesoleva artikli kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid tarnivad ettevõtjad esitaksid ettevõtja kinnituse või samaväärse dokumendi, mis tõendab vastavust käesolevas artiklis sätestatud nõuetele.“.

5) Artiklit 26 muudetakse järgmiselt:

- a) pealkiri asendatakse järgmisega: „Nullnetotehnoloogia võistupakkumised“;

- b) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

sissejuhatav sõnastus asendatakse järgmisega:

„Kui liikmesriigid kavandavad võistupakkumisi artikli 4 lõike 1 punktides a–g, i ja j loetletud nullnetotehnoloogiate jaoks, lisavad nad neisse järgmised kriteeriumid:“;

punkti a lisatakse alapunkt iv:

„(iv) määruse xxxx/xxxx [CSA2] artikli 2 punktis 39 määratletud suure riskiga tarnijad: võistupakkumiste puhul, mis hõlmavad kontrollisüsteeme, juhtimiskontrollisüsteeme, järelevalve- ja andmekogumissüsteeme, kaugpääsusüsteeme või tulemuüre, ei osale määruse xxxx/xxxx [CSA2] kohaselt suure riskiga tarnijatena määratletud tarnijad järgmistes protsessides:

- 1) nende toodete või süsteemide tarnimine;
- 2) nende toodete või süsteemide projekteerimine, arendamine või tootmine;
- 3) nende toodete või süsteemide juhtimine, kontroll või käitamine;
- 4) nende tarkvara arendamine, hooldamine, käitamine või uuendamine;“;

punkt b asendatakse järgmisega: „lõigetes 2 ja 2a osutatud eelkvalifitseerimise kriteeriumid või hindamiskriteeriumid.“;

- c) lisatakse lõige 2a: „2a. Kui võistupakkumiste reguleerimiseseme osaks on II lisas loetletud nullnetotehnoloogiad, lisavad liikmesriigid II lisas sätestatud eelkvalifitseerimise või hindamiskriteeriumid. Konkreetsete peamiste erikomponentidega seotud kriteeriume kohaldatakse üksnes niivõrd, kui need komponendid sisalduvad lõpptootes.“;

- d) lõike 3 esimene lõik asendatakse järgmisega: „Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakt, milles täpsustatakse lõike 1 punkti a alapunktides i, ii ja iii ning lõikes 2 osutatud eelkvalifitseerimis- ja hindamiskriteeriume.“;

- e) lõige 4 asendatakse järgmisega: „4. Liikmesriigid omistavad igale lõigetes 2 ja 2a osutatud kriteeriumile, mille alusel hinnatakse võistupakkumise panust kestlikkusse ja vastupanuvõimesse, kui neid kohaldatakse hindamiskriteeriumidena, miinimumkaalu, mis moodustab 5 %, ning

kogukaalu, mis moodustab 15–30 % hindamiskriteeriumidest. See ei piira võimalust omistada suurem kaal lõike 2 neljandas lõigus osutatud kriteeriumidele vastavalt mis tahes piirangule, mis võib riigiabi normide kohaselt olla kehtestatud hinnaga mitteseotud kriteeriumidele.“;

- f) lõige 5 asendatakse järgmisega: „5. Liikmesriigid ei pea kohaldama ühte või mitut lõike 1 punkti a alapunktides i, ii ja iii ning lõike 1 punktis b sätestatud eelkvalifitseerimis- ja hindamiskriteeriumi, kui nende kriteeriumide kohaldamine põhjustaks ebaproportsionaalseid kulusid või märkimisväärsed viivitusi projekti elluviimisel, kuna vajalikud komponendid või lõpptooted ei ole kättesaadavad. Liikmesriigid võivad pidada ebaproportsionaalselt suureks kuluerinevusi, mis ületavad objektiivsete ja kontrollitavate andmete põhjal hinnanguliselt 20 % võistupakkumise kohta. Märkimisväärseks võib pidada objektiivsete, läbipaistvate ja kontrollitavate andmete põhjal üle seitsmekuulisi viivitusi.“;
- g) lõige 7 asendatakse järgmisega: „7. Lõikeid 1–5 kohaldatakse vähemalt 40 % suhtes aastast võistupakkumisel müüdavast mahust liikmesriigi kohta või alternatiivina vähemalt 8 gigavati suhtes aastas liikmesriigi kohta. Lõike 1 punkti a alapunkte ii ja iv kohaldatakse 100 % suhtes võistupakkumisel müüdavast mahust liikmesriigi kohta.“;
- h) lõike 8 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega: „Komisjon hindab hiljemalt 31. detsembriks 2027 põhjalikult lõikes 2 osutatud kriteeriumide kohaldamist ning nende mõju taastuenergiatehnoloogiate kiirendatud kasutuselevõtule. Komisjon hindab hiljemalt 31. detsembriks 2029 ja seejärel iga kahe aasta tagant põhjalikult lõigetes 2 ja 2a osutatud kriteeriumide kohaldamist ja nende mõju taastuenergiatehnoloogiate kiirendatud kasutuselevõtule. Eelkõige hindab komisjon kriteeriumide mõju järgmisele.“.

6) Lisatakse artiklid 28a–28h:

„Artikkel 28a

Päritolunõuded muude avaliku sekkumise vormide puhul

1. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, sisaldavad II lisas osutatud toetuskavad kõnealuses lisas sätestatud nõudeid. Konkreetsete peamiste erikomponentidega seotud nõudeid kohaldatakse üksnes niivõrd, kuivõrd need komponendid sisalduvad lõpptootes.
2. Lõike 1 kohase kava väljatöötamisel ja rakendamisel hindab asutus nõuete täitmist avatud, mittediskrimineeriva ja läbipaistva menetluse alusel.
3. Kui antakse täiendavat rahalist hüvitist, ei tohi see ületada 15 % lõpptoota maksumusest tarbija jaoks, sealhulgas transpordi- ja paigalduskulud, kui see on asjakohane, välja arvatud kavade puhul, mis on suunatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/955⁽³⁷⁾ artikli 2 punktis 1 määratletud energiaostuvõimetutele kodanikele, kelle puhul ülemmäär on 20 %.

Artikkel 28b

Piirangud suure riskiga tarnijatele muude avaliku sekkumise vormide puhul

Artiklite 28 ja 28a kohaldamisalasse kuuluvate toetuskavade puhul, mis hõlmavad kontrollisüsteeme, juhtimis- ja kontrollisüsteeme, järelevalve- ja andmekogumissüsteeme,

kaugpääsusüsteeme või tule müüre, kavandavad liikmesriigid need kavad nii, et toetusesaajatel on õigus toetuskava alusel toetust saada üksnes juhul, kui määruse xxxx/xxxx [CSA2] kohaselt suure riskiga tarnijatena määratletud tarnijad ei ole kaasatud järgmistesse protsessidesse:

- a) nende toodete või süsteemide tarnimine;
- b) nende toodete või süsteemide projekteerimine, arendamine või tootmine;
- c) nende toodete või süsteemide juhtimine, kontroll või käitamine;
- d) nende tarkvara arendamine, hooldamine, käitamine või uuendamine.

Artikkel 28c

Liidu päritolu nõuded liikmesriikide toetusele nullnetotehnoloogiate ehitamiseks ja tootmiseks

1. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist ning kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega tagavad liikmesriigid, kui nad toetavad käesoleva määruse II lisas osutatud nullnetotehnoloogia lõpptoodete ehitamist või tootmist, et kõnealuses lisas sätestatud liidu päritolu nõuded on täidetud. Konkreetsete peamiste erikomponentidega seotud nõudeid kohaldatakse üksnes niivõrd, kuivõrd need komponendid sisalduvad lõpptootes.
2. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada üht või mitut lõikes 1 osutatud nõuet, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:
 - a) vajalikke komponente saab tarnida ainult üks konkreetne ettevõtja ja kui puudub mõistlik alternatiiv või asendusvariant ning konkurentsi puudumine ei tulene riigihanke menetluse kriteeriumide kunstlikust kitsendamisest;
 - b) nende kohaldamine tooks kaasa ebaproportsionaalsed kulud või tehnilise ühildamatuse käitamisel või hooldamisel. Kuluerinevusi võib pidada ebaproportsionaalselt suureks, kui need ületavad objektiivsete ja läbipaistvate andmete põhjal hinnanguliselt 25 %;
 - c) nende kohaldamine ohustaks projekti või põhjustaks märkimisväärseid viivitusi projekti elluviimisel, kuna vajalikud komponendid või lõpptooted ei ole kättesaadavad. Märkimisväärseks võib pidada objektiivsete, läbipaistvate ja kontrollitavate andmete põhjal üle seitsmekuulisi viivitusi.
3. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist ning kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega tagavad liikmesriigid, kui nad toetavad käesoleva määruse II lisas osutatud nullnetotehnoloogia lõpptoodete tootmist, mis hõlmab kontrollisüsteeme, juhtimiskontrollisüsteeme, järelevalve- ja andmekogumissüsteeme, kaugpääsusüsteeme või tule müüre, et määruse xxxx/xxxx [CSA2] kohaselt suure riskiga tarnijatena määratletud tarnijad ei osale järgmistesse protsessides:
 - a) nende toodete või süsteemide tarnimine;
 - b) nende toodete või süsteemide projekteerimine, arendamine või tootmine;
 - c) nende toodete või süsteemide juhtimine, kontroll või käitamine;
 - d) nende tarkvara arendamine, hooldamine, käitamine või uuendamine.

Artikkel 28d
Liidu päritolu

1. Artiklites 25a, 26, 28a ja 28c tähendab liidu päritolu tootmissisend liidust pärit tootmissisendit.
2. Toodete ja komponentide päritolu määratakse kindlaks vastavalt Euroopa Parlamendi määrusele (EL) nr 952/2013.

Artikkel 28e
Liidust pärit tootmissisendiga samaväärne tootmissisend riigihangetes

1. Seoses artiklis 25a osutatud liidu päritolu nõuetega loetakse liidust pärit olevaks tootmissisend, mis on pärit kolmandatest riikidest, kellega liit on sõlminud vabakaubanduspiirkonna või tolliliidu loomise lepingu, või kes on WTO riigihankelingu osalised, kui liidul on kõnealuse lepingu alusel asjakohased kohustused.
2. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 44 vastu delegeeritud õigusaktid, et jätta kolmas riik täielikult või osaliselt lõike 1 kohaldamisalast välja, tuginedes ühele järgmistest kriteeriumidest:
 - e) kõnealune kolmas riik ei ole taganud lõikes 1 osutatud lepingute alusel liidu toodete või ettevõtjate võrdset kohtlemist seoses ühegi artikli 4 punktis 1 loetletud nullnetotehnoloogiaga;
 - f) selline väljajätmine on põhjendatud, et vältida sõltuvust või muid arenguid, mis võivad ohustada kõnealuste toodete tarnekindlust liidus;
 - g) selline väljajätmine on põhjendatud mis tahes muu kohaldatavast lepingust tuleneva erandi alusel.

Artikkel 28f
Liidu päritolu tootmissisendiga samaväärne tootmissisend võistupakkumistel

3. Seoses artiklis 26 osutatud liidu päritolu nõuetega loetakse liidust pärit olevaks tootmissisend, mis on pärit kolmandatest riikidest, kellega liit on sõlminud vabakaubanduspiirkonna või tolliliidu loomise lepingu.
4. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 44 vastu delegeeritud õigusaktid, et jätta kolmas riik täielikult või osaliselt lõike 1 kohaldamisalast välja, tuginedes ühele järgmistest kriteeriumidest:
 - h) kõnealune kolmas riik ei ole taganud lõikes 1 osutatud lepingute alusel liidu toodete või ettevõtjate võrdset kohtlemist seoses ühegi artikli 4 punktis 1 loetletud nullnetotehnoloogiaga;
 - i) selline väljajätmine on põhjendatud, et vältida sõltuvust või muid arenguid, mis võivad ohustada kõnealuste toodete tarnekindlust liidus;
 - j) selline väljajätmine on põhjendatud mis tahes muu kohaldatavast lepingust tuleneva erandi alusel.

Artikkel 28g

Liidu päritolu tootmissisendiga samaväärne tootmissisend muude avaliku sekkumise vormide puhul

1. Seoses artiklis 28a sätestatud liidu päritolu nõuetega loetakse liidust pärit olevaks tootmissisend, mis on pärit kolmandatest riikidest, kellega liit on sõlminud vabakaubanduspiirkonna või tolliliidu loomise lepingu.
2. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 44 vastu delegeeritud õigusaktid, et jätta kolmas riik täielikult või osaliselt lõike 1 kohaldamisalast välja, tuginedes ühele järgmistest kriteeriumidest:
 - k) kõnealune kolmas riik ei ole taganud lõikes 1 osutatud lepingute alusel liidu toodete või ettevõtjate võrdset kohtlemist seoses ühegi artikli 4 punktis 1 loetletud nullnetotehnoloogiaga;
 - l) selline väljajätmine on põhjendatud, et vältida sõltuvust või muid arenguid, mis võivad ohustada kõnealuste toodete tarnekindlust liidus;
 - m) selline väljajätmine on põhjendatud mis tahes muu kohaldatavast lepingust tuleneva erandi alusel.

Artikkel 28h

Volituste delegeerimine

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 44 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta II lisa sätestatud liidu päritolu nõudeid, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:
 - a) turuolukord liidu tasandil, sealhulgas liidu turuosa vähenemine ja tööstustootmise tootmisvõimsuse alakasutamine;
 - b) nõuete mõju liidu avaliku korra, majandusjulgeoleku, vastupanuvõime ja määruses (EL) 2021/1119 sätestatud kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamisse;
 - c) tehnoloogia areng;
 - d) nõudlus asjaomaste nullnetotehnoloogiate järele;
 - e) liidu päritolu nõuete kehtestamise mõju asjaomaste sektorite üldisele konkurentsivõimele ja kasvuhoonegaaside heitele.
2. Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada II lisa liidu päritolu nõuetega täiendavate konkreetsete nullnetotehnoloogia lõpptoodete puhul, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punktides g, h, j, k, n, p ja s, ning artikli 4 lõike 1 punktis a osutatud päikese soojusenergial põhinevate tehnoloogiate, artikli 4 lõike 1 punktis i osutatud tuumkütusetsükli tehnoloogiate ja artikli 4 lõike 1 punktis r osutatud transpordis kasutatavate elektriliste jõuseadmete tehnoloogiate puhul, mida nõutakse kooskõlas artiklitega 25a, 26, 28a ja 28c. Seejuures võtab komisjon arvesse järgmist:
 - a) seiretegevuse käigus määratletud turuolukord liidu tasandil, sealhulgas liidu turuosa vähenemine ja liidu tööstustootmise tootmisvõimsuse alakasutamine;
 - b) nõuete mõju liidu avaliku korra, majandusjulgeoleku, vastupanuvõime ja kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamisse;

- c) liidu päritolu nõuete, vähese CO₂ heite nõuete või mõlema kehtestamise mõju asjaomaste sektorite üldisele konkurentsivõimele ja kasvuhoonegaaside heitele, sealhulgas tootmisahela järgneva etapi tarbijate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kuludele ning avaliku sektori eelarvetele;
 - d) nõudlus asjaomaste toodete või tehnoloogiate järele.
1. Lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktides sätestatakse:
- a) tooted ja komponendid, mille suhtes kohaldatakse liidu päritolu miinimumnõudeid;
 - b) liidu päritolu miinimumnõuete kohaldamisala.“.
- 7) Artiklit 42 muudetakse järgmiselt:
- a) lisatakse lõige 2a:
„2a. Liikmesriigid, avaliku sektori asutused, hankeasutused ja hankeüksused, kes kohaldavad käesoleva määruse IV peatükki, annavad erandite kohaldamisest aru vastavalt kõnealuse peatüki sätetele.“;
 - b) lõige 3 asendatakse järgmisega:
„3. Juhul kui need andmed ei sisaldu juba riiklikes energia- ja kliimakavades või ei ole juba kooskõlas nimetatud kavade elementidega, esitab iga liikmesriik lõigetes 2 ja 2a osutatud andmeid sisaldava aruande komisjonile 15. märtsiks 2027 ja seejärel iga kolme aasta tagant.“.
- 8) Lisatakse II lisa:

„II LISA
Liidu päritolu nõuded nullnetotehnoloogiatele

I osa. Riigihanked

1. Kooskõlas artikliga 25a peavad hankedokumendid pärast käesoleva määruse jõustumist avaldatud riigihankemenetluste puhul, mis kuuluvad direktiivide 2014/23/EL, 2014/24/EL või 2014/25/EL kohaldamisalasse, kui lepingud, ehitustööde hankelepingud või ehitustööde kontsessioonid hõlmavad järgmiste nullnetotehnoloogiate hankeid, sisaldama järgmisi nõudeid:
- a) akupõhised energiasalvestussüsteemid:
alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist] kuni [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] peavad akupõhised energiasalvestussüsteemid pärinema liidust ja projektide puhul, mis hõlmavad akupõhist energiasalvestust võimsusega üle 1 megavatt-tunni, peavad need sisaldama liidust pärit akuhaldussüsteemi;
alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] peavad akupõhised energiasalvestussüsteemid pärinema liidust ning sisaldama liidust pärit akuelemente, akuhaldussüsteemi ja ühte täiendavat peamist erikomponenti;
 - b) päikeseelektri tehnoloogiad: alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] peavad fotoelektriliste rakenduste inverterid ja fotoelektrilised elemendid või samaväärsed elemendid pärinema liidust;

- c) veepõhised soojuspumbad: alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] peab veepõhine soojuspump pärinema liidust;
 - d) maismaa- ja meretuuleenergia tehnoloogiad:
 - alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist] kuni [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] peab üks peamine erikomponent pärinema liidust;
 - alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] peavad kaks peamist erikomponenti pärinema liidust;
 - e) tuumalõhustumistehnoloogiad:
 - pärast [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: neli aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] avaldatud riigihankemenetluste puhul, kui ehitustööde hankelepingud või kontsessioonid hõlmavad uue tuumaelektrijaama, sealhulgas väikeste moodulreaktorite (VMRide) ehitamist, peavad vähemalt kaks peamist erikomponenti pärinema liidust;
 - pärast [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kuus aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] avaldatud riigihankemenetluste puhul, kui ehitustööde hankelepingud või kontsessioonid hõlmavad uue tuumaelektrijaama, sealhulgas väikeste moodulreaktorite (VMRide) ehitamist, peavad vähemalt kolm peamist erikomponenti pärinema liidust.
- Neid nõudeid ei kohaldata teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni projektide suhtes, sealhulgas tuumaelektrijaamade esmakordse tööstusliku kasutuselevõtu suhtes.

II osa. Võistupakkumised

Kui võistupakkumiste reguleerimiseseme osaks on järgmised nullnetotehnoloogiad, lisavad liikmesriigid kooskõlas artikliga 26 allpool sätestatud eelkvalifitseerimise või hindamiskriteeriumid:

- a) akupõhised energiasalvestussüsteemid:
 - alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist] kuni [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] avaldatud võistupakkumiste puhul peab akupõhine energiasalvestussüsteem pärinema liidust ja projektide puhul, mis hõlmavad akupõhist energiasalvestust võimsusega üle 1 megavatt-tunni, peavad need sisaldama liidust pärit akuhaldussüsteemi;
 - alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] avaldatud võistupakkumiste puhul peab akupõhine energiasalvestussüsteem pärinema liidust ning sisaldama liidust pärit akuelemente, akuhaldussüsteemi ja ühte täiendavat peamist erikomponenti;
- b) päikeseelektri tehnoloogiad: pärast [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] avaldatud võistupakkumiste

puhul peavad fotoelektriliste rakenduste inverterid ja fotoelektrilised elemendid või samaväärsed elemendid pärinema liidust;

c) vesinik:

pärast [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist] avaldatud võistupakkumiste puhul peavad vesiniku tootmiseks kasutatavad elektrolüüsiseadmed pärinema liidust ning elektrolüüserivirnad ja üks täiendav peamine erikomponent peavad pärinema liidust;

pärast [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] avaldatud võistupakkumiste puhul peavad vesiniku tootmiseks kasutatavad elektrolüüsiseadmed pärinema liidust ning elektrolüüserivirnad ja üks täiendav peamine erikomponent peavad pärinema liidust;

d) maismaa- ja meretuuleenergia tehnoloogiad:

alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist] kuni [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] avaldatud võistupakkumiste puhul peab üks tuuleturbiini peamine erikomponent pärinema liidust;

alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] avaldatud võistupakkumiste puhul peavad kaks tuuleturbiini peamist erikomponenti pärinema liidust.

III osa. Muud avaliku sekkumise vormid

Kui liikmesriigid, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused, avalik-õiguslikud asutused ning ühest või mitmest omavalitsusest või avalik-õiguslikust asutusest koosnevad ühendused otsustavad kooskõlas artikliga 28b luua uued kavad või ajakohastada olemasolevaid kavasid, millest saavad kasu leibkonnad või ettevõtted, kes toetavad nõudlust käesolevas lõikes loetletud nullnetotehnoloogia lõpptoodete järele, siis koostavad nad nimetatud kavad nii, et toetusesaajate õigus kava alusel saadavale toetusele või täiendavale rahalisele hüvitisele on tagatud üksnes juhul, kui on täidetud allpool sätestatud nõuded:

a) akupõhised energiasalvestussüsteemid:

kavade puhul, mis on loodud või ajakohastatud ajavahemikus [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist] kuni [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist], peavad akupõhised energiasalvestussüsteemid pärinema liidust ja projektide puhul, mis hõlmavad akupõhist energiasalvestust võimsusega üle 1 megavatt-tunni, peavad need sisaldama liidust pärit akuhaldussüsteemi;

kavade puhul, mis on loodud või ajakohastatud alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist], peavad akupõhised energiasalvestussüsteemid pärinema liidust ning sisaldama liidust pärit akuelemente, akuhaldussüsteemi ja ühte täiendavat peamist erikomponenti;

b) päikeseelektri tehnoloogiad: kavade puhul, mis on loodud või ajakohastatud alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva

määruse jõustumist], peavad fotoelektriliste rakenduste inverterid ja fotoelektrilised elemendid või samaväärsed elemendid pärinema liidust;

- c) veepõhised soojuspumbad: kavade puhul, mis on loodud või ajakohastatud alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist], peab veepõhine soojuspump pärinema liidust.

IV osa. Liikmesriikide toetus nullnetotehnoloogiate ehitamiseks ja tootmiseks

Artikliga 28c kohaselt tagavad liikmesriigid järgmiste nullnetotehnoloogia lõpptoodete ehitamise või tootmise toetamisel, et allpool sätestatud liidu päritolu nõuded on täidetud:

- a) vesinik:

alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist] peavad liikmesriigid elektrolüüsiseadmete tootmisvõimsuse toetamiseks mõeldud investeeringute toetuskavade loomisel tagama, et elektrolüüsiseade pärineb liidust ning elektrolüüserivirn ja vähemalt üks elektrolüüsiseadme täiendav peamine erikomponent pärinevad liidust;

alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] peavad liikmesriigid elektrolüüsiseadmete tootmisvõimsuse toetamiseks mõeldud investeeringute toetuskavade loomisel tagama, et elektrolüüsiseade pärineb liidust ning elektrolüüserivirn ja vähemalt üks elektrolüüsiseadme täiendavat peamist erikomponenti pärinevad liidust;

- b) tuumaenergia:

projektide puhul, mille toetustaotlus esitatakse pärast [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: neli aastat pärast käesoleva määruse jõustumist], peavad liikmesriigid uute tuumaelektrijaamade, sealhulgas väikeste moodulreaktorite (SMR) ehitamise toetamisel tagama, et vähemalt kaks tuumalõhustumistehnoloogia lõpptoodete peamist erikomponenti pärinevad liidust;

projektide puhul, mille toetustaotlus esitatakse pärast [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kuus aastat pärast käesoleva määruse jõustumist], peavad liikmesriigid uute tuumaelektrijaamade, sealhulgas väikeste moodulreaktorite (SMR) ehitamise toetamisel tagama, et vähemalt kolm tuumalõhustumistehnoloogia lõpptoodete peamist erikomponenti pärinevad liidust.

Neid nõudeid ei kohaldata teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni projektide suhtes, sealhulgas tuumaelektrijaamade esmakordse tööstusliku kasutuselevõtu suhtes.“.

Artikkel 35

Määruse (EL) 2024/3110 muutmine

Määruse (EL) 2024/3110 artikli 22 lõike 9 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Selleks et tagada kasutajate jaoks läbipaistvus ja edendada kestlikke tooteid, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 89 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, kehtestades konkreetsete tootepere ja tootekategooriate jaoks kindlad keskkonnakestlikkuse märgistamise nõuded.“.

Artikkel 36

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikleid 4 ja 5 kohaldatakse siiski alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: [üks] aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK.....
 - 1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus.....
 - 1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad.....
 - 1.3. Eesmärgid.....
 - 1.3.1. Üldeesmärgid.....
 - 1.3.2. Erieesmärgid.....
 - 1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju.....
 - 1.3.4. Tulemusnäitajad.....
 - 1.4. Ettepanek/algatus käsitleb.....
 - 1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused.....
 - 1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava.....
 - 1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.....
 - 1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid.....
 - 1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega.....
 - 1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang.....
 - 1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus.....
 - 1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id).....
2. HALDUSMEETMED.....
 - 2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid.....
 - 2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....
 - 2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus.....
 - 2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....
 - 2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).....
 - 2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed.....
3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU.....
 - 3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub
 - 3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele.....

3.2.1.	Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....
3.2.1.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....
3.2.1.2.	Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud.....
3.2.2.	Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund.....
3.2.3.	Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade.....
3.2.3.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....
3.2.3.2.	Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud.....
3.2.3.3.	Assigneeringud kokku.....
3.2.4.	Hinnanguline personalivajadus.....
3.2.4.1.	Rahastatakse heakskiidetud eelarvest.....
3.2.4.2.	Rahastatakse sihtotstarbelisest välistulust.....
3.2.4.3.	Personalivajadus kokku.....
3.2.5.	Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade.....
3.2.6.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....
3.2.7.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele.....
4.	DIGIMÕÕDE.....
4.1.	Diginõuded.....
4.2.	Andmed.....
4.3.	Digilahendused.....
4.4.	Koostalitlusvõime hindamine.....
4.5.	Digimõõdme rakendamist toetavad meetmed.....

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse meetmete raamistik tööstussuutlikkuse ja süsinikuheite vähendamise kiirendamiseks strateegilistes sektorites ning muudetakse määrusi (EL) 2018/1724, (EL) 2024/1735 ja (EL) 2024/3110 (tööstuse kiirendamise õigusakt).

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Ühtne turg, konkurentsivõime, kliima.

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Üldeesmärk on suurendada vähese CO₂ heitega ja vastupidavat tööstustootmist ELi töötlevas tööstuses, pöörates eritähelpanu energiamahukatele tööstusharudele ja puhtale tehnoloogiale, võttes arvesse nende panust Euroopa konkurentsivõimesse, majandusjulgeolekusse ja kestlikku majanduskasvu kooskõlas puhta tööstuse kokkuleppe eesmärkidega.

1.3.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr 1

Hõlbustada vähese CO₂ heitega tööstustoodete eristamist, et suurendada nende väärtust ja turustatavust.

Erieesmärk nr 2

Suurendada nõudlust Euroopa vähese CO₂ heitega toodete ja puhta tehnoloogia järele.

Erieesmärk nr 3

Maksimeerida ELis tehtavate välisinvesteeringute kvaliteeti ja neist saadavat kasu.

Erieesmärk nr 4

Kiirendada ja lihtsustada tööstuse süsinikuheite vähendamise lubade andmist.

Erieesmärk nr 5

Suurendada investeerimisprojekte tööstuspiirkondades.

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Majanduslik mõju

Tööstustoodetele ühtlustatud vähese CO₂ heite määrgise ja kontrollimehhanismi kehtestamine parandab turu läbipaistvust, võimaldades tootjatel koguda väärtust puhtama tootmise jaoks ja ergutada konkurentsi, mis põhineb pigem tulemuslikkusel kui üksnes kuludel. See loob ELi tootjatele uusi äri võimalusi, suurendab hindade diferentseerimist rahvusvahelistel turgudel ja meelitab ligi erainvesteeringuid vähese CO₂ heitega tehnoloogiasse.

Suurendades ELis toodetud ja vähese CO₂ heitega toodete osakaalu omamaises tarbimises, suurendab meede nõudlust Euroopa turul, tugevdab tööstuse konkurentsivõimet ja vähendab sõltuvust suure CO₂ heitega või imporditud alternatiividest. Vähese CO₂ heitega terase, tsemendi ja puhta tehnoloogia juhtivate turgude loomine kiirendab mastaabisäästu ja stimuleerib täiendavaid investeeringuid.

Euroopa lisaväärtust loovate ühissettevõtete ja strateegiliste partnerluste soodustamine suurendab teadmussiiret, tööstusinnovatsiooni ja tehnoloogilist suveräänsust. See parandab tarneahela turvalisust, mitmekesistab sisendallikaid ja suurendab ELi tööstusökosüsteemide vastupanuvõimet.

Lubade andmise aja lühendamine lühendab projektide viivitusi ja vähendab rahastamiskulusid, parandades tööstuse süsinikuheite vähendamiseks vajalikku investeerimiskliimat. Kiirem heakskiitmine kiirendab puhta energia taristu, CO₂ kogumise rajatiste ja elektrifitseerimisprojektide kasutuselevõttu, stimuleerides tööstuse tootlikkust ja piirkondlikku arengut.

Tööstuspiirkondades tehtavate lõplike investeerimisotsuste arvu suurendamise toetamine soodustab kapitalimahutust, moderniseerib olemasolevaid rajatisi ja meelitab ligi täiendavat erasektoripoolset rahastamist. Investeeringute koondamine tööstusklastritesse loob mastaabisäästu ja suurendab piirkondlikku konkurentsivõimet.

Sotsiaalne mõju

Tööstustoodete kasvuhoonegaaside heite mahukuse märgis suurendab tarbijate ja ostjate usaldust vähese CO₂ heitega toodete vastu, toetades kvalifitseeritud töötajate tööhõivet kontrollimis-, katsetamis- ja sertifitseerimisteenuste valdkonnas. Nii tunnustatakse innovatsiooni ning see aitab säilitada kvaliteetseid töökohti tööstuses ning edendada oskuste täiendamist ja ümberõpet tootmise tarneahelates.

Suurem ELi nõudlus aitab säilitada ja luua kvaliteetseid töökohti tootmispiirkondades, mis lähevad üle vähese CO₂ heitega tööstusele. Samuti parandab see piirkondlikku ühtekuuluvust, soodustades taasindustrialiseerimist mõjutatud piirkondades, vähendades samal ajal töötajate kohandamiskulusid stabiilsete tootmisväljavaadete kaudu.

Kvaliteetsed välisinvesteeringud ja partnerlused loovad uusi tööhõivevõimalusi, eelkõige kõrgtehnoloogilise tootmise ja teadusmahukates segmentides. Samuti tugevdavad need koostööd ELi ja liiduväliste ettevõtjate vahel, edendades tööjõu koolitamist ja oskuste vahetamist.

. Suurem läbipaistvus ja digivahendid suurendavad kodanike usaldust ja osalemist kohalikes tööstusprojektides.

Suurem tööstustegevus olemasolevates tegevuskohtades loob stabiilseid töökohti ja tugevdab kohalikke tarneahelaid, minimeerides samal ajal sotsiaalseid häireid, kasutades mahajäetud tööstusalasid ja võimendades tööjõu olemasolevaid oskusi. Tööstusklastrite loomine toetab regionaalset konvergentsi ja vastupanuvõimet.

Keskkonnamõju

Usaldusväärne ja võrreldav märgistamisraamistik stimuleerib kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist kõigis tööstuse väärtusahelates. See soodustab tootedisaini,

materjalide kasutamise ja energiatõhususe pidevat täiustamist, aidates tööstusel saavutada kliimaneutraalsuse eesmärki.

Väheste CO₂ heite nõuete kehtestamisega aitab väheste CO₂ heitega toodete ulatuslikum kasutuselevõtt märkimisväärselt vähendada heitkoguseid ehitus- ja transpordisektoris. See nõudluspõhine lähenemisviis täiendab pakkumisega seotud innovatsiooni, kiirendades Euroopa majanduse üldist süsinikuheite vähendamist.

Lühemad ja prognoositavamad loamenetlused kiirendavad väheste CO₂ heitega tehnoloogiate kasutuselevõttu ja keskkonnaga seotud uuendusi, võimaldades heitkoguseid varem vähendada ja aidates kaasa ELi kliimaeesmärkide vaheeesmärkide saavutamisele.

Koondades uusi projekte tööstuspiirkondadesse, edendab meede tõhusat energia- ja loodusvarade kasutamist ning võimaldab jagatud taristut CO₂ kogumiseks, taastuenergiaks ja jäätmete ringlussevõtuks. See lähenemisviis viib tööstuse kasvu kooskõlla keskkonnakaitse ja ringmajanduse põhimõtetega.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Asjaomastele tööstustoodetele antud väheste CO₂ heite määrgiste arv mõõdab edusamme usaldusväärse ja läbipaistva raamistiku loomisel, mis võimaldab tootjatel eristada oma tooteid CO₂ heite vähendamise alusel. See näitab ELi edusamme väheste CO₂ heitega tööstustoodete nähtavaks, kontrollitavaks ja turul võrreldavaks muutmisel, tugevdades seeläbi nende konkurentsivõimet ja majanduslikku väärtusloomet.

ELi ja väheste CO₂ heitega tootmise osakaal asjaomaste toodete tarbimises ELis kajastab puhaste ja ELis toodetud materjalide osakaalu ELi üldises nõudluses. See näitab, kas nõudluspoolsed meetmed, nagu riigihanked, investeerimisstiimulid ja ELi tootmissisendi kriteeriumid, stimuleerivad tõhusalt väheste CO₂ heitega ja Euroopas valmistatud toodete kasutuselevõttu. Kasvav osakaal näitab, et ELis on tekkinud tugevad juhtivad keskkonnahoidlike tööstuskaupade turud, ning osutab väiksemale sõltuvusele suure CO₂ heitega impordist.

ELi lisaväärtust, innovatsiooni ja tööstuslikku vastupanuvõimet loovate ühissetevõtete arv asjaomastes sektorites mõõdab kvaliteetsete tööstuspartnerluste taset ELi ja ELi-väliste osalejate vahel, kes aitavad kaasa tehnosiirdele, innovatsioonile ja kindlatele tarneahelatele. See näitaja kajastab tööstuse kiirendamise õigusakti edu kestlike ja kvaliteetsete välisinvesteeringute ligimeelitamisel ning koostöö edendamisel, mis tugevdab ELi tööstusbaasi. Selliste ettevõtmiste arvu suurenemine annab märku vastupidavamast ja uuenduslikumast tööstusökosüsteemist, mis säilitab Euroopas suurema väärtuse.

Tööstuse süsinikuheite vähendamise projektide keskmine lubade andmise aeg võimaldab jälgida haldusmenetluste tõhusust liikmesriikides. Sellega mõõdetakse, kui palju aega kulub pädevatel asutustel tööstuse süsinikuheite vähendamise projektide, sealhulgas võrguühenduste ja puhta energia ühenduste taotluste menetlemiseks ja heakskiitmiseks. Lubade andmise keskmise aja lühenemine näitab, et tööstuse kiirendamise õigusakti alusel kehtestatud ühtlustamis-, koordineerimis- ja digiteerimismeetmed kiirendavad tõhusalt investeeringuid ja vähendavad ettevõtjate jaoks bürokraatlikke tõkkeid.

Asjaomastes tööstusharudes tehtud tööstuslike lõplike investeerimisotsuste arv on otsene näitaja, mis näitab investeerimishoogu ja ärisektori kindlustunnet ELi tööstusliku ülemineku suhtes. See kajastab seda, mil määral ettevõtjad eraldavad kapitali uutele või ajakohastatud süsinikuheite vähendamise projektidele, eelkõige olemasolevates tööstuspiirkondades ja klastrites. Tehtud lõplike investeerimisotsuste arvu suurenemine näitab, et tööstuse kiirendamise õigusaktiga loodud raamistik muutub konkreetseteks projektideks, toetades töökohtade loomist, piirkondlikku taasindustrialiseerimist ja puhaste tehnoloogiate kiiremat kasutuselevõttu kogu Euroopas.

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

☒ uut meetet

☐ uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁶⁹

☐ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiki- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Ettepanek vastab tungivale vajadusele kiirendada tööstuse süsinikuheite vähendamist ja suurendada Euroopa tööstuse konkurentsivõimet ülemaailmse tehnoloogilise konkurentsi ja kasvavate investeerimisvajaduste kontekstis. Algatuse eesmärk on kõrvaldada tõkked, mis aeglustavad investeeringuid vähese CO₂ heitega ja vastupidavasse tööstustootmisse, ning tagada ühtse turu terviklikkus kliimanetraalsusele üleminekul.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused (*ex-ante*)

Tööstuse süsinikuheite vähendamise ja vastupanuvõimega seotud probleemid ulatuvad üle riigipiiride. Väheste CO₂ heitega toodete lahknevad määratlused, nõudluspoolsed kooskõlastamata meetmed ja ebajärjekindlad loamenetlused võivad killustada ühtset turgu ja nõrgendada Euroopa tööstusbaasi. Ainult koordineeritud ELi tasandi meetmetega saab tagada võrdsed tingimused, vältida investeeringute kõrvalesuunamist ning tagada, et kliima- ja tööstuspoliitika tugevdavad üksteist. Määrus toimib ELi toimimise lepingu artikli 114 alusel, et säilitada ühtse turu toimimine, ja kui see on asjakohane, ELi toimimise lepingu artikli 207 alusel, et tagada välisinvesteeringutega seotud meetmete sidusus.

Oodatav tekkiv ELi lisaväärtus (*ex-post*)

ELi sekkumine toob püsivat kasu tänu mastaabisäästule, väiksematele tehingukuludele ning suuremale õiguskindlusele investorite ja ametiasutuste jaoks. See suurendab Euroopa suutlikkust toota vähese CO₂ heitega tooteid, meelitada ligi

⁶⁹Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

kestlikke investeeringuid ja kiirendada projektide kasutuselevõttu. Ühtlustatud kriteeriumid, ühised digivahendid ja järjekindlad lubade andmise põhimõtted vähendavad halduskoormust, tagades samal ajal kõigis liikmesriikides ühetaolised turutingimused.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Nullnetotööstuse määrusest, kriitiliste toormete määrusest ja kestlike toodete ökodisaini määrusest saadud kogemused näitavad, et sihipärased ühtset turgu käsitlevad õigusaktid, milles on ühendatud ühtsed määratlused, nõudlusega seotud stiimulid ja haldustoimingute lihtsustamine, kiirendavad investeeringuid mõõdetavalt. Need pretsedendid näitavad selgete õigusraamistike ning komisjoni ja liikmesriikide vahelise struktureeritud koordineerimise tulemuslikkust. Tööstuse kiirendamise õigusakt kohaldab neid õppetunde konkreetselt energiamahukate tööstusharude ja puhta energia tehnoloogia tootmise ning sõidukiosade suhtes, tagades sidususe praegu kehtivate õigusaktidega ja vältides õigusnormide kattumist.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Ettepanek on täielikult kooskõlas mitmeaastase finantsraamistikuga aastateks 2021–2027 ja seda rakendatakse olemasolevate liidu programmide kaudu. Nähakse ette koostoime innovatsioonifondi, programmi „InvestEU“, programmi „Euroopa horisont“, Euroopa ühendamise rahastu – Energeetika, ühtekuuluvuspoliitika fondide ja tehnilise toe instrumendiga. Algatus täiendab puhta tööstuse kokkulepet, kriitiliste toormete määrust ja Euroopa Konkurentsivõime Fondi, loomata uusi kogukulusid või finantskohustusi lisaks olemasolevatele vahenditele.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Kogu rahastamine tagatakse programmide vahendite ümberpaigutamisega. Ilma et see mõjutaks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste tulemusi, on alates 2028. aastast ette nähtud assigneeringud rangelt soovituslikud.

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

☐ Piiratud kestusega

- ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

☒ Piiramatult kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

Määrus jõustub 2027. aastal ja selle kohaldamist jätkatakse ka pärast 2030. aastat ning see vaadatakse iga viie aasta järel läbi, et hinnata edusamme ning kooskõla liidu kliima- ja majandusjulgeoleku eesmärkidega.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id)

☒ Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- ☒ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- ☐ rakendusametite kaudu

☐ Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

☐ Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- ☐ Euroopa Investeeringuspankale ja Euroopa Investeeringufondile;
- ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;
- ☐ liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kuivõrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Käesolev aruanne sisaldab personalikulusid. Seda liiki kulude suhtes kohaldatakse standardnorme. Komisjon hindab käesoleva ettepaneku väljundit, tulemusi ja mõju iga kolme aasta järel pärast kohaldamise alguskuupäeva. Hindamise käigus hinnatakse käesoleva määruse panust ühtse turu toimimisse, sealhulgas artiklis 1 sätestatud eesmärkide saavutamisse, eelkõige seoses vastupanuvõime, majandusjulgeoleku ja tööstustootmise süsinikuheite vähendamisega.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Algatuse eelarve täitmise viis on otsene eelarve täitmine komisjoni poolt. See on kõige asjakohasem lähenemisviis, arvestades liidu kulude piiratud ulatust, mis piirdub tavapärase haldus- ja järelevalvekuludega. Kehtestatud sisemenetluste kasutamine tagab tulemuslikud ja tõhusad kontrollid, väikesed veamäärad, tehingute kiire töötlemise ja minimaalsed kontrollikulud.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Üldiselt nõuab algatus personalikulusid. Seda liiki kulude suhtes kohaldatakse standardnorme.

Enamikus algatuse aspektides järgitakse kehtestatud menetlusi sidusrühmade kaasamiseks, näiteks tööstusfoorumi kaudu, ja järelevalvekohustuste rakendamiseks. Peamine operatsioonirisk on ebapiisav haldussuutlikkus määrusega ette nähtud töökavade ja seiretegevuse rakendamiseks.

Käesolevale ettepanekule on lisatud mõjuhinnang, milles esitatakse valitud poliitilise lähenemisviisi aluseks olev analüüs. Algatuse ettevalmistamisel tugineti ka avalikule konsultatsioonile ning sihtkonsultatsioonidele tööstusharu sidusrühmade, liikmesriikide ja kutseorganisatsioonidega, mis tagasid asjakohaste andmete, teabe ja tagasiside kogumise. Siiski võivad rakendamise ajal ilmned soovimatud tagajärjed või ettenägematud mõjud. Need tehakse kindlaks määruks sätestatud järelevalvemenetluste kaudu, mis võimaldab komisjonil nendega asjakohaselt ja õigel ajal tegeleda.

2.2.3. *Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)*

Algatusega kaasnevad piiratud halduskulud. Kohaldatakse komisjoni standardseid kontrollimenetlusi. Kuna rahastamisprogramme ega mitmetasandilisi rakendusmehhanisme ei looda, jääb kontrollitegevus lihtsaks ja kulutõhusaks.

Kontrolle tehakse täielikult eelarve otsese täitmise raames, kasutades komisjoni sisekontrolliraamistiku kohaseid standardseid järelauditeid. See tagab asjakohase tasakaalu kontrollitegevuse ja hallatavate vahendite piiratud väärtuse vahel.

Võttes arvesse lihtsustatud struktuuri ja suure riskiga finantstehingute puudumist, on eeldatav veamäär maksete tegemisel ja programmi lõpetamisel madal ja oluliselt

allpool olulisuse läve. Seega tagab kontrollisüsteem proportsionaalsete kuludega kõrge kindlustaseme.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Algatusega ei looda rahastamisprogramme ega finantstoetuskeeme. Seepärast tugineb see komisjoni olemasolevale sisekontrolliraamistikule ja pettustevastase võitluse strateegiale. Kohaldatakse standardseid ennetus- ja avastamismeetmeid, sealhulgas riskipõhist sisekontrolli, ülesannete lahusust ja halduskulude jaoks kehtestatud töövooge.

Komisjon tagab asjakohaste meetmete kehtestamise, et käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmisel oleksid ELi finantshuvid kaitstud.

Nagu kõigi komisjoni hallatavate tegevuste puhul, võivad ka Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) ja Euroopa Prokuratuur (EPPO) kasutada oma volitusi kooskõlas oma vastavate õiguslike alustega, et uurida pettusi, korruptsiooni või muud ELi finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Euroopa Kontrollikoda säilitab oma tavapärased auditeerimisõigused komisjoni kulutuste suhtes.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁷⁰	EFTA riigid ⁷¹	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid ⁷²	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
1	03 02 01 02	Liigendatud	Jah	Ei	Ei	Ei
7	20 01 02 01	Liigendamata	Ei	Ei	Ei	Ei

Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
	Ei kohaldata.					

⁷⁰Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁷¹EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁷²Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	1	„Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“
---	---	--

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

DG: GROW			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamisti k 2021–2027 KOKKU	Mitmeaastane finantsraamisti k 2028–2034 KOKKU ⁷³
			2024	2025	2026	2027		
Tegevusassigneeringud								
03 02 01 02	Kulukohustused	(1a)	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140
	Maksed	(2a)	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140
DG GROW assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140
	Maksed	= 2a + 2b	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

DG: GROW			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistiku 2028–2034 KOKKU ⁷⁴
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	

⁷³Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

⁷⁴Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

Tegevusassigneeringud										
03 02 01 02	Kulukohustused	(1a)	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140
	Maksed	(2a)	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140
DG GROW assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140
	Maksed	= 2a + 2b	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistiku 2021–2027 KOKKU	Mitmeaastane finantsraamistiku 2028–2034 KOKKU ⁷⁵
			2024	2025	2026	2027		
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140
	Maksed	(5)	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 1 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140
	Maksed	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistiku 2028–2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	

⁷⁵Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

											KOKKU⁷⁶
Tegevusassigneeringud KOKKU (sealhulgas decentraliseeritud asutusele ette nähtud toetus)	Kulukohustused	(4)	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140
	Maksed	(5)	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU			(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 1 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140
	Maksed	= 5 + 6	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

			Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistiku 2021–2027 KOKKU	Mitmeaastane finantsraamistiku 2028–2034 KOKKU⁷⁷
• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140
	Maksed	(5)	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)			(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 1–6 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140
	Maksed	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140

⁷⁶Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

⁷⁷Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

(vajalikud vahendid)								
----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

			Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamisti k 2028–2034 KOKKU ⁷⁸
• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140
	Maksed	(5)	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 1–6 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	= 4 + 6	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140
	Maksed	= 5 + 6	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	---	---------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

DG: GROW	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamisti k 2021–2027 KOKKU	Mitmeaastane finantsraamisti k 2028–2034 KOKKU ⁷⁹
----------	---------------	---------------	---------------	---------------	---	---

⁷⁸Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

⁷⁹Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

• Personalikulud		0,000	0,000	0,000	1,164	1,164	8,148
• Muud halduskulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
DG GROW KOKKU	Assigneeringud	0,000	0,000	0,000	1,164	1,164	8,148

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,000	0,000	0,000	1,164	1,164	8,148
---	--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistiku 2021–2027 KOKKU	Mitmeaastane finantsraamistiku 2028–2034 KOKKU ⁸⁰
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7	Kulukohustused	0,000	0,000	0,000	1,204	1,204	8,288
assigneeringud KOKKU	Maksed	0,000	0,000	0,000	1,204	1,204	8,288

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“ [1]
---	----------	-------------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

DG: GROW	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistiku 2028–2034 KOKKU ⁸¹
• Personalikulud	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	8,148

⁸⁰Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

• Muud halduskulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
DG GROW KOKKU	Assigneeringud	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	8,148

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	8,148
---	--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU⁸²
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7	Kulukohustused	1,184	1,184	1,184	1,184	1,184	1,184	1,184	8,288
assigneeringud KOKKU	Maksed	1,184	1,184	1,184	1,184	1,184	1,184	1,184	8,288

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)	KOKKU
↓	VÄLJUNDID							

⁸¹Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

⁸²Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

	Väljundi liik ⁸³	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu		Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ⁸⁴ ...																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku			0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku			0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000
KOKKU			0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta		Aasta		Aasta		Aasta		Aasta		Aasta		Aasta		2028–2034 KOKKU ⁸⁵		PÄRAST		KÕIK	
↓			2028		2029		2030		2031		2032		2033		2034				2034		KOKKU	
	VÄLJUNDID																					
	Väljundi liik	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu
ERIEESMÄRK nr 1...																						

⁸³Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁸⁴Vastavalt punktile 1.3.2 „Erieesmärgid“.

⁸⁵Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

- Väljund																	0	0,00 0			0	0,00 0
- Väljund																	0	0,00 0			0	0,00 0
- Väljund																	0	0,00 0			0	0,00 0
Erieesmärk nr 1 kokku			0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0
ERIEESMÄRK nr 2 ...																						
- Väljund																	0	0,00 0			0	0,00 0
- Väljund																	0	0,00 0			0	0,00 0
- Väljund																	0	0,00 0			0	0,00 0
Erieesmärk nr 2 kokku			0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0
KOKKU			0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2021– 2027 KOKKU	2028– 2034 KOKKU
	2024	2025	2026	2027		
RUBRIIK 7						
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	1,164	1,164	8,148
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIK 7 kokku	0,000	0,000	0,000	1,164	1,164	8,148
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud						
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU						
	0,000	0,000	0,000	1,164	1,164	8,148

Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aast a	Aast a	Aast a	Aast a	Aast a	Aast a	Aast a	2028– 2034 KOKK U	PÄRAS T	KÕIK KOKK U
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		2034	
RUBRIIK 7										
Personalikulud	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	8,148	0,000	8,148
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIK 7 kokku	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	8,148	0,000	8,148
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud										
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	1,164	8,148	0,000	8,148

Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada.

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aast a 2024	Aast a 2025	Aast a 2026	Aast a 2027	Aast a 2028	Aast a 2029	Aast a 2030	Aast a 2031	Aast a 2032	Aast a 2033	Aast a 2034
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)											
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	0	6	6	6	6	6	6	6	6
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)											
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.Y Y]	- peakorteris	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	- ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KOKKU		0	0	0	6	6	6	6	6	6	6

Eespool tabelites esitatud arvud on kõik rangelt soovituslikud kuni mitmeaastase finantsraamistikuga 2028–2034 seotud läbirääkimiste tulemuste selgumiseni, mida ei saa mõjutada. Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate ümberpaigutamisega asjaomastes talitustes.

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

	Kaetakse komisjoni talituste olemasolevast personalist	Erakorraline lisapersonal*		
		Rahastatakse	Rahastatakse BA	Rahastatakse

		rubriigist 7 või teadusuuringute eelarveridadel	ridadelt	tasudest
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad	6		ei kohaldata	
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud ekspertid ja renditööjõud)				

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Juhtivate turgude ja välismaiste otseinvesteeringute taustauuringutega seotud ettepanekus sätestatud ülesannete täitmiseks on vaja lisatöötajaid (vastab kuuele täistööajale taandatud töötajale). Kuus täistööajale taandatud töötajat paigutatakse ümber rakenduspeadirektoraadis.
Koosseisuvälised töötajad	

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
	2024	2025	2026	2027		
RUBRIIK 7						
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIK 7 kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud						
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140
KOKKU	0,000	0,000	0,000	0,040	0,040	0,140

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- ☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu

- ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruces sätestatud erivahendite kasutuselevõtu
- ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ☒ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aast a 2024	Aast a 2025	Aast a 2026	Aast a 2027	Aast a 2028	Aast a 2029	Aast a 2030	Aast a 2031	Aast a 2032	Aast a 2033	Aast a 2034	Kokk u
Nimetage kaasrahastav asutus												
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU												

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - ☐ omavahenditele
 - ☐ muudele tuludele
 - ☐ märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverid a	Jooksva eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁸⁶										
		Aast a 2024	Aast a 2025	Aast a 2026	Aast a 2027	Aast a 2028	Aast a 2029	Aast a 2030	Aast a 2031	Aast a 2032	Aast a 2033	Aast a 2034
Artikkel												

⁸⁶Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

4. DIGIMÕÕDE

4.1. Diginõuded

Kui leitakse, et poliitikaalgatus ei ole seotud diginõuetega:

põhjendus, miks digivahendeid ei saa kasutada poliitika rakendamise tõhustamiseks ja miks
vaikimisi digitaalsuse põhimõtet ei kohaldata.

Ei kohaldata.

Lisaks sellele:

Digitaalse asjakohasuse ja sellega seotud kategooriate (andmed, protsesside digiteerimine ja automatiseerimine, digilahendused ja/või digitaalsed avalikud teenused) nõuete üldine kirjeldus

Viide nõudele	Nõude kirjeldus	Nõudest mõjutatud või sellega seotud osaleja(d)	Üldised protsessid	Kategooriad
Artikkel 4	Teha liikmesriigi tasandil kättesaadavaks kõiki asjaomaseid avaliku sektori asutusi ühendav Euroopa ühtne juurdepääsupunkt, et tagada tööstustootmise loamenetluste läbiviimine täielikult digitaalsete vahendite abil.	Liikmesriigid Liikmesriikide pädevad asutused Ettevõtjad	Loamenetlus	Andmed Digilahendus Digitaalne avalik teenus Protsesside digitaliseerimine ja automatiseerimine
Artikkel 5	Riiklike loamenetluste korraldamine, et luua ühtne kontaktpunkt tööstustootmise projektidele lubade andmiseks.	Liikmesriigid Liikmesriikide pädevad asutused	Loamenetlus	Andmed Protsesside digitaliseerimine ja automatiseerimine
Artikkel 6	Määruses (EL) 2024/1735 määratletud lihtsustatud haldusmenetluste ja loamenetluste kohaldamist laiendatakse, et see hõlmaks energiamahuka tööstuse süsinikuheite vähendamise projekte.	Liikmesriigid Liikmesriikide pädevad asutused	Loamenetlus	Protsesside digitaliseerimine ja automatiseerimine
Artikkel 20	Kujunemisjärgus strateegiliste sektorite ülemaailmse tootmisvõimsuse järelevalve ja avaldamine.	Euroopa Komisjon	Järelevalve	Andmed
Artikkel 16	Välisinvestorite kavandatavatest otseinvesteeringutest teatamine.	Ettevõtjad Liikmesriigid	Teatised	Andmed
Artikkel 17	Kavandatavatest otseinvesteeringutest eelneva teatamise läbivaatamise ja heakskiitmise menetlus.	Liikmesriigid Euroopa Komisjon	Teatised	Protsesside digitaliseerimine ja

				automatiseerimine
Artiklid 19–20	Välisinvesteeringute nõuetele vastavuse järelevalve.	Liikmesriikide pädevad asutused Euroopa Komisjon	Aruandlus	Andmed
Artikkel 22	Liikmesriikide teated määratud tööstustootmise eelisarendusalade kohta, sealhulgas nõutavad hindamised.	Liikmesriigid Euroopa Komisjon	Teatised	Andmed
Artikkel 24	Koond-põhiloo kehtestamine, millega antakse luba tööstustegevuseks määratud eelisarendusaladel.	Liikmesriigid Liikmesriikide pädevad asutused	Loamenetlus	Protsesside digitaliseerimine ja automatiseerimine
Artikkel 37	Määrusega (EL) 2018/1724 kehtestatud loetelu teabevaldkondadest, mis on olulised kodanikele ja ettevõtjatele, kes kasutavad oma siseturu õigusi täiendatakse teabega loamenetluste kohta, kasutades tõhusalt ühtse digivärava lahendusi.	Euroopa Komisjon Liikmesriigid Liikmesriikide pädevad asutused Ettevõtjad Kodanikud	Teabevahetus	Andmed Protsesside digitaliseerimine ja automatiseerimine Digitaalne avalik teenus

4.2. Andmed

Kohaldamisalasse kuuluvate andmete üldine kirjeldus

Andmete liik	Viide nõudele (nõuetele)	Standard ja/või tehniline kirjeldus (kui see on asjakohane)
Tööstustootmise projektide loamenetluste taotlused	Artikkel 4, artikkel 5	Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada tehnilised standardid, mis on vajalikud riiklike ühtsete juurdepääsupunktide koostalitlusvõime tagamiseks.
Andmed kujunemisjärgus strateegiliste sektorite ülemaailmse tootmisvõimsuse kohta	Artikkel 20	Komisjon esitab ja avaldab ajakohastatud teabe viimase aasta kohta, mille kohta on andmed iga kujunemisjärgus strateegilise sektori kohta kättesaadavad.
Välisinvestorite kavandatavatest investeeringutest eelnev teatamine	Artikkel 16	Ei kohaldata.
Aruanded välisinvesteeringute nõuetele vastavuse kohta	Artiklid 19–20	Ei kohaldata.
Teatamine määratud tööstustootmise eelisarendusaladest	Artikkel 22	Ei kohaldata.

Kooskõla Euroopa andmestrategiega

Selgitus selle kohta, kuidas nõue (nõuded) on kooskõlas Euroopa andmestrategiega

Käesolev seadusandlik algatus on kooskõlas erasektori valduses olevate andmete kasutamisega valitsusasutuste poolt (ettevõtetelt riigile (B2G)), et tagada tõenditel põhinevad poliitilised otsused. Digitaalne loamenetlussüsteem kavandatakse nii, et see tagaks koostalitlusvõime ja automaatse andmevahetuse pädevate asutuste vahel, avaliku sektori asutuste valduses olevate andmete ja dokumentide taaskasutamise, küberturvalisuse ja teabe tervikluse kõrge taseme ning läbipaistvuse ja vastutuse loamenetluses.

Kooskõla ühekordsuse põhimõttega

Selgitus selle kohta, kuidas on kaalutud ühekordsuse põhimõtet ja kuidas on uuritud olemasolevate andmete taaskasutamise võimalust

Avaliku sektori asutuste valduses olevate andmete taaskasutamine on tagatud. Loamenetlused lisatakse ühtse digivärava ja andmete ühekordse küsimise tehniline süsteemi kohaldamisalasse. Sel juhul järgitakse ühekordsuse põhimõtet, et minimeerida ühtsel turul tegutsevate osaliste halduskoormust. Liikmesriigid ja komisjon tagavad konfidentsiaalse äriteabe kaitse.

Selgitus selle kohta, kuidas on uued loodud andmed leitavad, juurdepääsetavad, koostalitlusvõimelised ja taaskasutatavad ning vastavad kvaliteetsetele standarditele

Komisjon kehtestab rakendusaktidega üksikasjalikud nõuded, tehnilised standardid ja menetlused, mis on vajalikud digitaalsete loamenetlussüsteemide koostalitlusvõime, turvalisuse ja tulemusliku toimimise tagamiseks.

Andmevood

Andmevoogude üldine kirjeldus

Andmete liik	Viide (viited) nõudele (nõuetele)	Osaleja, kes andmed esitab	Osaleja, kes andmed saab	Andmevahetuse ajend	Sagedus (kui see on asjakohane)
Loamenetluse taotlused	Artikkel 4	Ettevõtja	Liikmesriigi pädev asutus	Nõutav loamenetluse taotluste puhul	Ei kohaldata
Välisinvestorite kavandatavatest investeeringutest eelnev teatamine	Artikkel 16	Ettevõtja	Liikmesriigi pädev asutus	Investeermiskavatsuse korral	Ei kohaldata
Aruanded välisinvesteeringute nõuetele vastavuse kohta	Artiklid 19–20	Liikmesriigi pädev asutus	Euroopa Komisjon	Taotluse korral	Ei kohaldata
Otsus määratud tööstustootmise eelisarendusalade	Artikkel 22	Liikmesriik	Euroopa Komisjon	Tehtud otsus	Ei kohaldata

kohta					
-------	--	--	--	--	--

4.3. Digilahendused

Palun esitage iga digilahenduse puhul viide seda puudutava(te)le digitaalse tähtsusega nõudele (nõuetele), digilahenduse volitatud funktsiooni kirjeldus, selle eest vastutav asutus ning muud asjakohased aspektid, nagu korduskasutatavus ja juurdepääsetavus. Lõpuks selgitage, kas digilahenduse puhul kavatakse kasutada tehisintellektitehnoloogiaid.

Digilahendus	Viide (viited) nõudele (nõuetele)	Peamised volitatud funktsioonid	Vastutav asutus	Kuidas on arvesse võetud juurdepääsetavust?	Kuidas on arvesse võetud korduvkasutatavust?	Tehisintellektitehnoloogia kasutamine (kui see on asjakohane)
Digitaalne loamenetlussüsteem	Artikkel 4	Tööstustootmise loamenetlused toimuvad täielikult digitaalsete vahendite abil. Süsteemil peab olema ühtne kasutajaliides, mis võimaldab suhtlust asjaomaste avalike teenustega. Digitaalne loamenetlussüsteem võimaldab loataotluste paberivaba esitamist, jälgimist ja nende kohta otsuste tegemist.	Liikmesriigid Liikmesriikide pädevad asutused	Digitaalne loamenetlussüsteem võimaldab loataotluste paberivaba esitamist, jälgimist ja otsuste tegemist ning seetõttu kavandatakse nii, et tagada kasutajasõbralikus ja kättesaadavus kõigile taotlejatele, sealhulgas puuetega inimestele.	Digitaalne loamenetlussüsteem võimaldab loataotluste paberivaba esitamist, jälgimist ja nende kohta otsuste tegemist ning selle eesmärk on tagada avaliku sektori asutuste valduses olevate andmete ja dokumentide taaskasutamine.	//

Iga digilahenduse puhul selgitus selle kohta, kuidas digilahendus vastab kohaldatavale digipoliitikale ja õigusaktidele

Digitaalne loamenetlussüsteem

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas
Tehisintellektimäärus	Ei kohaldata.
ELi küberturvalisuse raamistik	Riiklik digitaalne loamenetlussüsteem kavandatakse nii, et oleks tagatud andmekaitse, küberturvalisuse ja teabe tervikluse kõrge tase.
eIDAS	//

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas
Ühtne digivärv ja siseturu infosüsteem	Muudetakse ühtse digivärava määrust, et lisada selle kohaldamisalasse teave tööstustootmise projektide loamenetluste ja tööstustootmise projektidega seotud menetluste kohta.
Muu	Andmete ühekordse küsimise tehniline süsteem.

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

Üldine kirjeldus digitaalsete avalike teenuste kohta, mida nõuded mõjutavad

Digitaalne avalik teenus või digitaalsete avalike teenuste kategooria	Kirjeldus	Viide (viited) nõudele (nõuetele)	Koostalitleva Euroopa lahendus(ed) (EI KOHALDATA)	Muu(d) koostalitluslahendus(ed)
Digitaalne loamenetlussüsteem Digitaalsete avalike teenuste kategooria klassifikaatori COFOG 04.7.4 kohaselt	Liikmesriigid loovad kõiki asjaomaseid avaliku sektori asutusi ühendava riikliku digitaalse loamenetlussüsteemi, et tagada tööstustootmise loamenetluste läbiviimine täielikult digitaalsete vahendite abil.	Artikkel 4 //		Andmete ühekordse küsimise tehniline süsteem

Hinnang nõude (nõuete) mõju kohta piiriülesele koostalitlusvõimele

Digitaalne avalik teenus 1: digitaalne loamenetlussüsteem

Hindamine	Meede (meetmed)	Võimalikud allesjäänud tõkked (kui see on asjakohane)
Korralduslikud meetmed digitaalsete avalike teenuste sujuvaks piiriüleseks osutamiseks	Liikmesriigid vastutavad oma digitaalsete loamenetlussüsteemide arendamise, käitamise, hooldamise, turvalisuse ja järelevalve eest. Digitaalsete loamenetlussüsteemide rakendamisel tuleks võimalikult suure ulatuses kasutada olemasolevaid liidu digitaristuid, -katalooge ja -komponente, sealhulgas neid, mis on välja töötatud andmete ühekordse küsimise tehnilise süsteemi ja selle rakendusaktide alusel. See edendaks vastastikust täiendavust, koostalitlusvõimet ja avaliku sektori vahendite tõhusat kasutamist, vältides samal ajal olemasolevate digilahenduste dubleerimist.	Liikmesriigi tasandil võib olla vaja võtta täiendavaid korralduslikke meetmeid, et tagada individuaalsete lubade eest vastutavate pädevate asutuste asjakohane kaasamine.
Meetmed, mis on võetud andmete ühise mõistmise tagamiseks	Komisjon kehtestab rakendusaktidega üksikasjalikud nõuded, tehnilised standardid ja menetlused, mis on vajalikud digitaalsete loamenetlussüsteemide koostalitlusvõime, turvalisuse ja tulemusliku toimimise tagamiseks. Loamenetlused lisatakse ühtse digivärava ja andmete ühekordse küsimise tehniline süsteemi kohaldamisalasse.	

Ühiselt kokkulepitud avalike tehniliste kirjelduste ja standardite kasutamine	Komisjon kehtestab rakendusaktidega üksikasjalikud nõuded, tehnilised standardid ja menetlused, mis on vajalikud digitaalsete loamenetlussüsteemide koostalitlusvõime, turvalisuse ja tulemusliku toimimise tagamiseks.	
---	---	--

4.5. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed

Palun täitke iga digitaalset rakendamist toetava meetme kohta alljärgnev tabel

Meetme kirjeldus	Viide (viited) nõudele (nõuetele)	Komisjoni roll (kui see on asjakohane)	Kaasatavad osalejad (kui see on asjakohane)	Eeldatav ajakava (kui see on asjakohane)
Rakendusaktid	Artiklid 4, 13, 31	Rakendusaktid	Euroopa Komisjon	